

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

**ព្រឹត្តិបត្រ
ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ**

**BULLETIN DU CONSEIL NATIONAL DE LA LANGUE KHMERE
BULLETIN OF THE NATIONAL COUNCIL OF KHMER LANGUAGE**

លេខ ៦ ឆ្នាំ២០១៤

Vol. 6, 2014

អាសយដ្ឋាន: មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី សង្កាត់កាកាប ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
ទូរសព្ទដៃ: (៨៥៥) ១២ ៩១១ ៣៥៧, (៨៥៥) ១២ ៩០៦ ៥៨៥ អ៊ីមែល: info@nckl.gov.kh គេហទំព័រ: www.nckl.gov.kh

មាតិកា

ចំណងជើង

ទំព័រ

- គណៈគ្រប់គ្រងនិងក្រុមការងារ..... i
- បុព្វកថា.....iii
- អារម្ភកថា.....v
- តុល្យការ..... ១
- I- កម្រងច្បាប់ទាក់ទងនឹងក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.)..... ៥
 - ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០២១៤/១៦៤ ស្តីពី ការតែងតាំងសមាសភាពបន្ថែមនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ៧
 - ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៣១៤/៣៩៨ ស្តីពី ការតែងតាំងអនុប្រធានប្រចាំការពីររូបនៅក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ៨
 - សេចក្តីសម្រេចលេខ ០២ សសរ ស្តីពី ការផ្ទេរសមាជិកមួយចំនួន ការលាឈប់នៃសមាជិកមួយចំនួន និងការតែងតាំងសមាជិកបន្ថែមក្នុងគណៈកម្មការបច្ចេកទេសមួយចំនួននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ៩
 - លិខិតបង្គាប់ការលេខ ១៣៤/១៤ កជកខ/របហ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ១២
 - សេចក្តីសម្រេចលេខ ២៥ សសរ ស្តីពី ការផ្ទេរសមាជិកជំនួយការពីផ្នែកតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរទៅជាសមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ... ១៣
- II- សមិទ្ធផលនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ..... ១៥
 - II.១- ការកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញា..... ១៧
 - II.២- បច្ចេកសព្ទ អក្ខរាវិរុទ្ធនិងអំណាន អនុម័តដោយ ក.ជ.ក.ខ..... ១៩
 - II.២.១- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកវិទ្យា..... ១៩
 - II.២.២- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការភូមិវិទ្យា..... ៤៦
 - II.២.៣- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការទស្សនវិជ្ជា..... ៥៧
 - II.២.៤- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការសុខាភិបាល..... ៧៤
 - II.២.៥- អក្ខរាវិរុទ្ធនិងអំណានស្នើដោយវិទ្យាស្ថានកាសាជាតិ..... ៨២
- III- សំណួរនិងចម្លើយ..... ៨៣
 - សំណួរតាមអ៊ីមែលរបស់លោក Narith Kh..... ៨៥
 - ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.) ទៅលោក Narith Kh ៨៦
 - សំណួរតាមអ៊ីមែលរបស់លោក ស៊ុយ ស៊ីវ៉ាដេត..... ៨៧
 - ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.) ទៅលោក ស៊ុយ ស៊ីវ៉ាដេត..... ៨៨
- IV- លិខិតទាក់ទងនឹងការថ្វាយ ការជូនព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ និង សទ្ទានុក្រមនៃកាសាវិទ្យានិងអក្សរសិល្ប៍ និង សទ្ទានុក្រមនៃឈ្មោះប្រទេសនិងរាជធានី/រដ្ឋធានី..... ៨៩

- ព្រះរាជលិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ឬរ គ្រី សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ.....៩១
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩២
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់នាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា មកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៣
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋសភា-ព្រឹទ្ធសភានិងអធិការកិច្ចមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៤
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់សាលាកូមិទ្ធរដ្ឋបាលមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៥
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់បណ្ឌិតល័យព្រឹទ្ធសភាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៦
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៧
- លិខិតរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ស្នើសុំបន្ថែមនូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ ឆ្នាំ២០១៣របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ៩៨
- លិខិតលេខ ១៤៦/១៤ កជកខ/បជប របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ស្តីពី ការគោរពជូននូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ ឆ្នាំ២០១៣របស់ក.ជ.ក.ខ. ចំនួន៤ច្បាប់បន្ថែមទៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា៩៩
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់សមាគមគីវ៉ានីស៍ភ្នំពេញ កម្ពុជាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ.....១០០
- លិខិតថ្លែងអំណរគុណរបស់សភានិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រកម្ពុជាមកក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ.....១០១

គណៈក្រុមគ្រង

- គុតណ..... : សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ប្រធានកិត្តិយស..... : ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ អាន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុក
ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ជាប្រធានកិត្តិយសនិងអាណាព្យាបាល ក.ជ.ក.ខ.
- ប្រធាន..... : ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ព្រំ ម៉ល់**
- អនុប្រធានប្រចាំការ... : ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **តិច សំណាង** និង ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **នៅ ស៊ិន**
- អនុប្រធាន..... : លោកជំទាវបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ខួត ធីតា**, ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុំ ឈុំប៊ុន**,
ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ច័ន្ទ សំណាញ**, ឯកឧត្តម **ឈន អៀម** និង
ឯកឧត្តម **សូ មុយយៀង**
- អគ្គលេខាធិការ..... : ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **សន ពៅ**
- អគ្គលេខាធិការរង..... : ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **សុំ ឈុំឡុង** និង ឯកឧត្តម **ប៊ុត សុម៉េត**

ក្រុមការងារ

១- ក្រុមអ្នកឆ្លៀងឆ្លាត

- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ច័ន្ទ សំណាញ** អនុប្រធានក.ជ.ក.ខ.
- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **សុំ ឈុំឡុង** អគ្គលេខាធិការរងក.ជ.ក.ខ.ទទួលបន្ទុកផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយ
និងបណ្តុះបណ្តាល
- លោក **សេ អឿន** ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល

២- ក្រុមអ្នកចាត់ការទូទៅ

- អគ្គលេខាធិការនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក.ជ.ក.ខ.
- អគ្គលេខាធិការរងនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក.ជ.ក.ខ.
- ក្រុមសមាជិកជំនួយការនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក.ជ.ក.ខ.

៣- ក្រុមអ្នករៀបចំ

- លោក **សេ អឿន** ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល
- លោកបណ្ឌិត **ប៊ី សុខគង់** សមាជិកជំនួយការផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល
- លោក **កែវ លីវណែត** សមាជិកជំនួយការផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល

បុព្វកថា

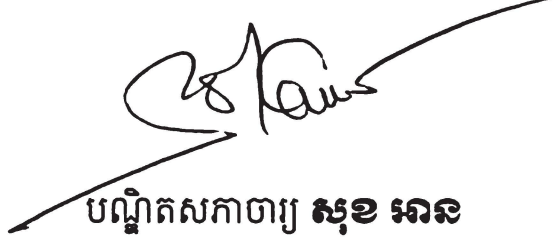
ក្នុងចំណោមមធ្យោបាយសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីសម្រេចនិងលទ្ធផលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ(ក.ជ.ក.ខ.) ដែលមាន ព្រឹត្តិបត្រប្រចាំឆ្នាំ គេហទំព័រ កូនសៀវភៅទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់ឡ/ល & ណ/ន សទ្ទានុក្រមតាមជំនាញ បទសម្ភាសន៍ដល់វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ សារព័ត៌មាន... ព្រឹត្តិបត្រត្រូវបានចាត់ជាមធ្យោបាយជំហានទី១ សម្រាប់ឱ្យសាធារណជនធ្វើការទិតៀនស្ថាបនាលើចំណុចខ្លះៗ ដើម្បីឱ្យក.ជ.ក.ខ.ពិនិត្យឡើងវិញមុននឹងសម្រេចជាស្ថាពរ។

ក្នុងព្រឹត្តិបត្រលេខ៦នេះ លើសពីព្រឹត្តិបត្រលេខមុនៗ តុល្យការនិងការកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញាក៏ត្រូវបានចុះផ្សាយផងដែរ។ តុល្យការគួរតែធ្វើឡើងបែបនេះ កាលណាបើ ក.ជ.ក.ខ. បានដំណើរការអស់រយៈពេលដ៏យូរបង្អួចមកហើយ។ ចំពោះការកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញាវិញ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា សាធារណជនអាចទទួលយកបាន ដោយនៅពេលកន្លងមក ការប្រើសំយោគសញ្ញានេះមិនទាន់មានភាពល្អនៅឡើយផង ដោយ ក.ជ.ក.ខ.បានសិក្សាថ្លឹងថ្លែងជាច្រើនលើកផង និង ដោយអនុលោមតាមព្រះថេរីការរបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ផង ដែលមានសេចក្តីថា «បើប្រៀបធៀបទៅនឹងផ្លូវ ក៏មានឋានៈត្រឹមតែប្រហែលនឹងថ្នល់លំដែលបានចាក់រាយក្រួសបាយក្រៀមស្តើងៗប៉ុណ្ណោះ ពុំទាន់មានឋានៈស្មើនឹងថ្នល់ដែលចាក់ជ័រយ៉ាងក្រាស់រលើបលេងនៅឡើយ (...) កុំទុកវចនានុក្រមនេះឱ្យនៅរសេមរសាមច្រើនពេក នាំឱ្យពិបាកប្រើ»។

សូមសាធារណជនទទួលយកព្រឹត្តិបត្រនេះទៅអានដោយយកចិត្តទុកដាក់ និង ជួយផ្តល់គំនិតស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យក.ជ.ក.ខ.អាចពិនិត្យរាល់គំនិតស្ថាបនាទាំងប៉ុន្មាន និង សម្រេចចុងក្រោយ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី 17 ខែ 10 ឆ្នាំ២០១៤

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និង ជាប្រធានកិត្តិយសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ អាន**

អារម្ភកថា

ដូចព្រឹត្តិបត្រមុនៗដែរ ព្រឹត្តិបត្រលេខ៦នេះមានចុះផ្សាយលទ្ធផលនៃការអនុម័តពាក្យស្នើ ដោយគណៈកម្មការបច្ចេកទេសមួយចំនួនរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ(ក.ជ.ក.ខ.)ផង សំណួរ- ចម្លើយរវាង ក.ជ.ក.ខ.និងសាធារណជនមួយចំនួនផង ហើយ លើសពីព្រឹត្តិបត្រមុនៗ ព្រឹត្តិបត្រ លេខ៦នេះមានចុះផ្សាយតុល្យការ និង ការកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញាដែល ក.ជ.ក.ខ.បាន អនុម័ត បន្ទាប់ពីបានសង្កេតឃើញថា ការប្រើសំយោគសញ្ញានេះនៅមិនទាន់មានភាពរលូននៅ ឡើយផង និង ដោយអនុលោមតាមព្រះថេរីការរបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ឆោត ដែលមាន ន័យថា វចនានុក្រមរបស់ព្រះអង្គគ្រាន់តែជាផ្លូវលំនៅឡើយ គប្បីអ្នកប្រាជ្ញជំនាន់ក្រោយធ្វើផ្លូវលំ នេះឱ្យក្លាយទៅជាផ្លូវចាក់ជ័រកៅស៊ូលើងលើបតទៅ ដូចដែលឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន បានលើកឡើងក្នុងបុព្វកថារបស់ឯកឧត្តមស្រាប់ផង។

ក.ជ.ក.ខ.សូមថ្លែងអំណរគុណទុកជាមុនចំពោះសាធារណជន ដែលជួយផ្តល់យោបល់ ស្ថាបនាទាក់ទងនឹងពាក្យស្នើពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនានាដែលក.ជ.ក.ខ.បានអនុម័ត ដើម្បីឱ្យ យើងអាចពិនិត្យឡើងវិញនិងសម្រេចចុងក្រោយ។

ម្យ៉ាងទៀត យើងមិនអាចលើកឡើងតែបញ្ហាបច្ចេកទេសសុទ្ធសាធដោយមិននិយាយពី បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុនោះទេ។ ក.ជ.ក.ខ.មិនអាចដំណើរការដោយឥតមានការគាំទ្រខាងហិរញ្ញវត្ថុពីសំណាក់ រាជរដ្ឋាភិបាលបានឡើយ។

ក្នុងនាមក.ជ.ក.ខ.ទាំងមូល ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជូនសម្តេចបណ្ឌិត- សភាចារ្យ អគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង ជា គរុគណនៃក.ជ.ក.ខ. ដែលបានឧបត្ថម្ភគាំទ្រជាថវិកាតាមរយៈឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ អាន។

ក្នុងឱកាសស្របគ្នានេះ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជូនឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ អាន ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និង ជាប្រធានកិត្តិយស អាណាព្យាបាលនៃក.ជ.ក.ខ. ដែលតែងតែផ្តល់ការណែនាំដល់ ក.ជ.ក.ខ.ជាហូរហែ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃ... ៥... ទី ២០... ខែ... តុលា... ឆ្នាំ២០១៤

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រី ម៉ែល

តុល្យការ

នៅក្នុងសន្និសីទជាតិរៀបចំដោយវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា នាឆ្នាំ២០០០, ២០០៥, ២០០៦ អ្នកចូលរួមតែងតែសង្កេតឃើញថា ការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរខ្វះឯកភាព ហើយ ក៏បានផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួន ដែលក្នុងនោះចំណុចទាក់ទងនឹងការសុំឱ្យបង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរតែងតែត្រូវបានលើកឡើងរាល់លើក។

នៅក្នុងសន្និសីទជាតិលើកទី៣ នាឆ្នាំ២០០៦ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ អាន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីរដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី បានព្រមទទួលយកអនុសាសន៍ទាក់ទងនឹងការបង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរ ក្នុងឱកាសដែលឯកឧត្តមអញ្ជើញជាអធិបតីក្នុងពិធីបិទសន្និសីទនាពេលនោះ ហើយ បន្ទាប់មក គណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរ (គ.ជ.ក.ខ.) ក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមអនុក្រឹត្យលេខ ១៨ អនក្រ-បក ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧។ ដោយត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងបរិបទដែលការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរខ្វះឯកភាព គណៈកម្មាធិការនេះមានភារកិច្ចចម្បងរកឯកភាពជូនភាសាខ្មែរ។ ដើម្បីរកឯកភាពនេះ គ.ជ.ក.ខ.បានចាប់ផ្តើមពីការអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទ កាលពីថ្ងៃពុធ ទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ យកវចនានុក្រមខ្មែររបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជួន ណាត បោះពុម្ពផ្សាយដោយវិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ គ្រាទី៥ ឆ្នាំ១៩៦៧ ជាមូលដ្ឋាន។

អាស្រ័យហេតុនេះ ពាក្យណាដែលមានអក្ខរាវិទ្ធិប្លែកពីអក្ខរាវិទ្ធិនៃវចនានុក្រមខាងលើ ត្រូវកែតម្រូវតាមអក្ខរាវិទ្ធិនៃវចនានុក្រមវិញ ដូចជា *សំលេង/សម្លេង* ត្រូវកែជា *សំឡេង*, *ចំនី(អាហារ)* ត្រូវកែជា *ចំណី (អាហារ)* ។ល។

ស្របពេលគ្នានេះ គ.ជ.ក.ខ.ក៏បានស្រុះស្រួលមូលមតិគ្នាអនុម័តរក្សាទុកពាក្យតែមួយ¹ ក្នុងចំណោមពាក្យជាច្រើនដែលសម្គាល់បញ្ញត្តិដូចគ្នា ដូចជាពាក្យ *កម្មវង់*, *កម្មបទ*, *បទកម្ម*, *កម្ម* ដោយរក្សាទុកតែពាក្យ *កម្ម*, ពាក្យ *អាយតនិបាត*, *និបាតសព្ទ*, *ស្មៀត*, *ធ្លាក់* ដោយរក្សាទុកតែពាក្យ *ធ្លាក់* ... ដើម្បីកុំឱ្យមានប្រើពាក្យច្រើនស្តេកស្តះប្លែកៗគ្នាទៅតាមបុគ្គលម្នាក់ៗឬក្រុមនីមួយៗ។

គួរបញ្ជាក់ថា គណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរ (គ.ជ.ក.ខ.) បានក្លាយមកជាក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.) តាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១។ ក.ជ.ក.ខ. មានភារកិច្ចបង្កើនសកម្មភាពបន្តពីគ.ជ.ក.ខ.។ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយសមិទ្ធផលរបស់ខ្លួន គ.ជ.ក.ខ.បានបោះពុម្ពផ្សាយព្រឹត្តិបត្រប្រចាំឆ្នាំ (ពីលេខ១ដល់លេខ៣)។ ក.ជ.ក.ខ.បានបន្តការបោះពុម្ពព្រឹត្តិបត្រមកដល់លេខ៦នេះ និង បានបោះពុម្ពកូនសៀវភៅចំនួន ៥០០ ០០០ក្បាល សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយអំពីការប្រើប្រាស់ពាក្យដែលសរសេរជាមួយ ឡ/ល និង ណ/ន។ ម៉្យាងទៀត ក.ជ.ក.ខ.ក៏បានបង្កើតគេហទំព័ររបស់ខ្លួននៅដើមឆ្នាំ២០១២ផងទៀត ដើម្បីពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ ហើយ ចាប់ពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ អង្គភាពនេះថែមទាំងបានបោះពុម្ពសទ្ទានុក្រមភាសាវិទ្យានិងអក្សរសិល្ប៍, សទ្ទានុក្រមឈ្មោះប្រទេស រាជធានី/រដ្ឋធានី, សទ្ទានុក្រមវិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកវិទ្យា និង សទ្ទានុក្រមវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយនិងការទូត ដាក់លក់នៅទូទាំងប្រទេសដើម្បីឱ្យការផ្សព្វផ្សាយជ្រួតជ្រាបគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន។ នៅពេលអនាគត ក.ជ.ក.ខ.នឹងបោះពុម្ពផ្សាយសទ្ទានុក្រមនៃមុខវិជ្ជាផ្សេងៗទៀត ព្រមទាំងសៀវភៅវេយ្យាករណ៍ខ្មែរកម្រិតមធ្យមផង។

¹ លើកលែងតែក្នុងករណីកម្រ គ.ជ.ក.ខ.បានរក្សាទុកពាក្យ២ដែរ។

ក្រៅពីនេះ ប្រធាន គ.ជ.ក.ខ./ក.ជ.ក.ខ. តែងតែផ្តល់បទសម្ភាសន៍ជាបន្តបន្ទាប់អំពីសេចក្តីសម្រេច និងសមិទ្ធផលរបស់គ.ជ.ក.ខ./ក.ជ.ក.ខ. ដល់វិទ្យុនិងទូរទស្សន៍មួយចំនួន ហើយ ក.ជ.ក.ខ.ក៏បានសហការ ជាមួយក្រសួងព័ត៌មាន រៀបចំសិក្ខាសាលាមួយស្តីពី «ការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ» ដល់ពិធីការ ពិធីការិនី សិល្បករ សិល្បការិនី អ្នកសារព័ត៌មាន កាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ ផងដែរ។

ក.ជ.ក.ខ.បានយល់ថា យើងមិនអាចរកឯកភាពជូនភាសាខ្មែរបានទេ បើយើងគ្មានមូលដ្ឋានគ្រឹះដូច វចនានុក្រមរបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ប៉ុន្តែ ដោយអនុលោមតាមព្រះថេរដីការរបស់ព្រះអង្គដែលថា វចនានុក្រមរបស់ព្រះអង្គនៅជាផ្លូវលំនៅឡើយ និង ដោយក.ជ.ក.ខ.ក៏បានសង្កេតឃើញថា ក្បួនទាក់ទងនឹង ការសរសេរអក្សរវិទ្យានៃពាក្យមួយចំនួននៅមិនទាន់មានភាពរលូននៅឡើយ ក.ជ.ក.ខ.ក៏បានកែសម្រួលក្បួនមួយ ចំនួន ដូចជា ក្បួនទាក់ទងនឹងការប្រើសំយោគសញ្ញា^២ ជាដើម ហើយ ក.ជ.ក.ខ.ក៏មានការកិច្ចនឹងកែសម្រួល នៅពេលអនាគតនូវក្បួនមួយចំនួនទៀតដែលមិនទាន់មានភាពរលូន។

ដោយគោរពតាមប្រសាសន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងពិធីបិទសន្និបាតបូកសរុបរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា នៅវិទ្យាស្ថានជាតិ អប់រំ កាលពីថ្ងៃសុក្រ ទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០ ដែលបានលើកឡើងថា «ត្រូវពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ឱ្យបានហ្មត់ចត់ លើអត្ថបទកិច្ចការស្រាវជ្រាវ ការសែត ទស្សនាវដ្តី គេហទំព័រ ស្លាកសញ្ញានានានៅតាមទីសាធារណៈ ឱ្យរក្សាបាន នូវទម្រង់និងក្បួនខ្នាតអក្សរសាស្ត្រនិងភាសាវិទ្យាខ្មែរ ដូចបានរៀបចំនៅក្នុងវចនានុក្រមខ្មែររបស់សម្តេចព្រះសង្ឃ រាជ **ជួន ណាត**» គ.ជ.ក.ខ. (មុននឹងក្លាយមកជា ក.ជ.ក.ខ.) បានគ្រោងអនុក្រឹត្យមួយស្តីពី «ការគ្រប់គ្រង ការប្រើភាសានិងអក្សរខ្មែរនៅលើរូបសញ្ញា»។ គម្រោងអនុក្រឹត្យនោះបានឆ្លងការពិនិត្យដោយអង្គប្រជុំជំនាញ បច្ចេកទេសរូបរាង និង បានឆ្លងការពិនិត្យដោយអង្គប្រជុំអន្តរក្រសួង(ដល់ទៅពីរលើក) ប៉ុន្តែគម្រោងនោះចេញ ពុំទាន់រួច ដោយមានការខ្វែងគំនិតគ្នារវាងប្រធានក.ជ.ក.ខ. និង ប្រធាននាយកដ្ឋានកម្មសិទ្ធិបញ្ញានៃក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម។ ប្រធាននាយកដ្ឋានរូបនោះចង់ដាក់ម៉ាក ពាណិជ្ជនាម និង នាមករណ៍សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម ឱ្យ នៅក្រៅការត្រួតពិនិត្យរបស់ក.ជ.ក.ខ. ប៉ុន្តែប្រធានក.ជ.ក.ខ.មិនបានយល់ព្រម។ នៅពេលនោះ ឯកឧត្តម ណាឌី តាន់ ប្រធានអង្គប្រជុំអន្តរក្រសួងបានសម្រេចទុកបញ្ហានោះជូនឯកឧត្តមប្រធាន «អង្គប្រជុំត្រួតពិនិត្យចុង ក្រោយ» ជាអ្នកអារកាត់។ ដូច្នេះ គម្រោងអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការប្រើភាសានិងអក្សរខ្មែរនៅលើរូបសញ្ញា ក៏ត្រូវបានគ្រោងដាក់ចូល «អង្គប្រជុំត្រួតពិនិត្យចុងក្រោយ» នៅថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ ប៉ុន្តែការប្រជុំ នោះត្រូវបានលុបចោលទៅវិញ ហើយ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ គម្រោងអនុក្រឹត្យរបស់ក.ជ.ក.ខ.នេះ នៅតែ មិនទាន់ចេញរួច។

ដោយគ្មានអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងការប្រើភាសានិងអក្សរខ្មែរនៅលើរូបសញ្ញាជាបង្អែក ក.ជ.ក.ខ.គិត មានអំណាចកែតម្រូវរូបសញ្ញា ជាពិសេសផ្លាកយីហោនៃហាងជំនួញមួយចំនួន ដែលជួនកាលប្រើអក្សរវិទ្យាខុស ជួនកាលមានដាក់តែភាសាបរទេស ជួនកាលយកអក្សរខ្មែរទៅកត់ស្ទូរនៃភាសាបរទេសដែលបានចេញជាភាសា មួយយ៉ាងចម្លែក។ បញ្ហាទាំងនោះមានដូចខាងក្រោម ៖

² សូមអានកំណត់ហេតុទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះដែលមានចុះក្នុងសមិទ្ធផលនៃក.ជ.ក.ខ.នៅទំព័រទី១៧និងទំព័រទី១៨។

១- ភាសាចម្លែកនៅលើផ្ទះកម្រិត

- ១.១- ម៉ាស៊ីន មូហ្គាលីហ្វាស់
- ១.៣- ស្ប៉ាយស៊ីហ្គ្រីនមែនហ្គោ
- ១.៥- ហាបប៉ា
- ១.៧- ជូពី ខូលិកសិន
- ១.៩- ហេបកី ស្តែហ្សូលកីហ្សា
- ១.១១- ហេរីនស៊ី កំផ្លិតអេ
- ១.១៣- ជាបបលយូប៊ីអូ
- ១.២- អ ធី អិន ត្រាវែល
- ១.៤- វេជស្តាយ
- ១.៦- ឌីលីស៊ីស
- ១.៨- កី អេស ស៊ី កុំព្យូទ័រសេនធីរ
- ១.១០- ឡោះអាត
- ១.១២- ជីនជាន់ យៀនេរេវៃ
- ...

២- មានតែភាសាអង់គ្លេសនៅលើផ្ទះកម្រិត

- ២.១- The Badhi Shop
- ២.៣- Little Garden Bar
- ២.៥- Marina Restaurant Russian and Western Food
- ២.២- Passion Fruit
- ២.៤- SPARK Entertainment Center

៣- មានតែភាសាកូរ៉េ ចិន នៅលើផ្ទះកម្រិត

៤- មានតែភាសារុស្ស៊ីនៅលើផ្ទះកម្រិត

ដោយមានភាពអនាធិបតេយ្យក្នុងការប្រើភាសានិងអក្សរនៅលើផ្ទះកម្រិត ដូចមានខាងលើស្រាប់ ប្រធាន ក.ជ.ក.ខ. (ប្រធានបច្ចុប្បន្នប្រធានថ្មី) មានកាតព្វកិច្ចជំរុញឱ្យអនុក្រឹត្យស្តីពី «ការគ្រប់គ្រងការប្រើភាសា និងអក្សរខ្មែរនៅលើរូបសញ្ញា» ចេញឱ្យចក្របីខាង។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រី ម៉ែល

**I- កម្រងច្បាប់ទាក់ទងនឹង
ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ(ក.ជ.ត.ខ.)**

ព្រះរាជក្រឹត្យ
យើង

នស/រកត/០២១៤/១៤៤

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ	
ច្បាប់	មកដល់ថ្ងៃ... ១៤/០១/២០១៤ រាជធានីភ្នំពេញ
៧	លេខ... ១១៤/១៤... គជកខ

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សម្បូរោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាសិរីរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨១១/៧៧៦ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការតែងតាំងសមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ត្រាស់បង្គាប់

- មាត្រា ១ :** តែងតាំងសមាសភាពបន្ថែមនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ៖
- ១-សម្តេចព្រះមហាអរិយវង្ស **សៅវ៉ ចន្ទធីន្ទ** ព្រះចៅអធិការវត្តលង្ការព្រះកុសុមារាម, ព្រះបាទរាជធានីភ្នំពេញ, ព្រះសាកលវិទ្យាធិការរងនៃពុទ្ធិកសិកាលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ, ព្រះអគ្គាធិការរងពុទ្ធិកសិក្សាជាឧត្តមទីប្រឹក្សានៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
 - ២-ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ស៊ិន សុភ័ក្ត្រ** ប្រធានវិទ្យាស្ថានជីវសាស្ត្រ វេជ្ជសាស្ត្រ និង កសិកម្ម ជាសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
- មាត្រា ២ :** ផ្ទេរព្រះគ្រូ **ម៉ុក សាវង្ស** ពីសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ទៅជាទីប្រឹក្សានៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ។
- មាត្រា ៣ :** សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវព្រះរាជក្រឹត្យនេះចាប់ពីថ្ងៃច្បាយព្រះហស្តលេខាតទៅ។

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ
នរោត្តម សីហមុនី

ព.ស. ១៤០២.១៧០

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង, ថ្ងៃទី ១៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤

លេខ: ១៤០ ស.ណ
សំណៅដែលមានកម្លាំងជាអន្តរាគមន៍
 រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤
អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

សេង សុខា

ព្រះរាជក្រឹត្យ
យើង

នស/រកត/០៣១៤/០៧៧

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ	
ច្បាប់	អក្សរថ្ងៃ ២០១៤-០៧-១៥
	ស្រាប់ ១០០០០ គ.ជ.ប
	លេខ ៤៧២ ខ.ជ.ប គ.ជ.ប

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះបរមរាជវាំង ភ្នំពេញ

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨១១/៧៧៦ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការតែងតាំងសមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ត្រាស់បង្គាប់

- មាត្រា ១ :** តែងតាំងសមាសភាពអនុប្រធានប្រចាំការនៅក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ៖
- ១- ឯកឧត្តម បណ្ឌិត្យសភាបាវ្យ **តឹម សំណាង** ជាអនុប្រធានប្រចាំការ មានឋានៈស្មើ **រដ្ឋមន្ត្រី** បន្ថែមលើមុខងារបច្ចុប្បន្ន
 - ២- លោកបណ្ឌិត **នេវ ស៊ីន** ជាអនុប្រធានប្រចាំការ មានឋានៈស្មើ **រដ្ឋលេខាធិការ**
- មាត្រា ២ :** សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវទទួលបន្ទុកអនុវត្តនូវព្រះរាជក្រឹត្យនេះចាប់ពីថ្ងៃចេញព្រះហស្តលេខាតទៅ។

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ
នរោត្តម សីហមុនី

ពល. ១៤៣៣. ៤០៤

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង, ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

លេខ: ៤២៤ ស.ណ
សំណៅជ័យមានតម្លៃជាការចែកផ្សាយ
 រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០១៤
អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

ស៊ឹម សុខា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

លេខ: ០៤ អ.ក.ន

សេចក្តីសម្រេច
ស្តីពី

ការផ្ទេរសមាជិក ការលាយបំពិសមាជិកភាព និង ការកែតំណែងសមាជិក
នៃគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត ០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៨១១/៧៧៦ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការតែងតាំងសមាសភាព ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- សេចក្តីសម្រេចលេខ៦៥សស ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងតាមសំណើរបស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

សម្រេច

ប្រការ១ : ផ្ទេរសមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដូចខាងក្រោម៖
១-លោកបណ្ឌិត **នេវ ស៊ីន** សមាជិកគណៈកម្មការនៃការបង្កើតពាក្យនិងកម្ចីពាក្យ
ផ្ទេរទៅជាអនុប្រធានគណៈកម្មការអក្ខរាវិរុទ្ធ និង
អំណាន ជំនួសឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ អ៊ីវ ច័ន
ដែលទទួលមរណភាព

២-លោកបណ្ឌិត **ច័ន្ទ ម៉ីនី**

សមាជិកគណៈកម្មការប្រវត្តិវិទ្យា ទៅជាអនុប្រធាន
គណៈកម្មការប្រវត្តិវិទ្យា ជំនួសឯកឧត្តមបណ្ឌិត
សភាចារ្យ អ៊ុំ ច័ន ដែលទទួលមរណភាព

៣-លោក **កែវ លីណេត**

សមាជិកគណៈកម្មការអក្ខរាវិទូនិងអំណាន ផ្ទេរទៅ
ជាសមាជិកជំនួយការនៅផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយ
និង បណ្តុះបណ្តាល នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ក.ជ.ក.ខ.

ប្រការ២ : អនុញ្ញាតឱ្យសមាជិកឈប់ពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេស ដូចខាងក្រោម៖

១-លោក **ស៊ីង ឌុំស** ឈប់ពីគណៈកម្មការនៃការបង្កើតពាក្យនិងកម្ចីពាក្យ

២-សាស្ត្រាចារ្យមហាបវិញ្ញា **ការ ស៊ីនបូណាត** ឈប់ពីគណៈកម្មការសុខាភិបាល

ប្រការ៣ : តែងតាំងសមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដូចខាងក្រោម៖

១-លោកវេជ្ជបណ្ឌិត **ស្វាយ កាម៉ុន** នាយកមន្ទីរពេទ្យវិទ្យាស្ថានវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល
ខេមរាកូមិន្ទនៃវិទ្យាស្ថានវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាលខេមរ-
កូមិន្ទជំនាញខាងសុខភាពសាធារណៈនិងជំងឺនៅតំបន់
ត្រូពិក តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការសុខាភិបាល
ជំនួសសាស្ត្រាចារ្យមហាបវិញ្ញា **ការ ស៊ីនបូណាត**
ដែលលាលប់

២-លោក **គុយ រិន** មន្ត្រីវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិ តែងតាំងជាសមាជិកជំនួយ
ខាងភាសានៅគណៈកម្មការអក្ខរាវិទូនិងអំណាន
ជំនួស លោក កែវ លីណេត ដែលផ្ទេរទៅជាសមាជិក
ជំនួយការ

៣-លោកបណ្ឌិត **ម៉ុក សារ៉ុម** តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការអក្ខរាវិទូនិងអំណាន
៤-លោក **គឹម ឌុឌី** អនុប្រធានផ្នែករដ្ឋបាល និង ហិរញ្ញវត្ថុ នៃរាជបណ្ឌិត្យ-
សភាកម្ពុជា តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការ
ប្រវត្តិវិទ្យា

៥-លោក **សន ពិសិ** តែងតាំងជាសមាជិកជំនួយការនៅផ្នែករដ្ឋបាល បុគ្គលិក
និង ហិរញ្ញវត្ថុ នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ក.ជ.ក.ខ.

៦-លោក **ត្រៀម ពិសាល** តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ
៧-លោកស្រី **អ៊ុំ ម៉ារលីយ** មន្ត្រីវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិ តែងតាំងជាសមាជិក
គណៈកម្មការភាសាវិទ្យា

៨-លោក **យិន ពោ** អនុប្រធានផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយ និង បណ្តុះបណ្តាលនៃ
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា តែងតាំងជាសមាជិកជំនួយការ
នៅផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយ និង បណ្តុះបណ្តាល
នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ក.ជ.ក.ខ.

៩-លោក **យឹម វិច្ឆិកា** មន្ត្រីវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិ តែងតាំងជាសមាជិកជំនួយ
ខាងភាសានៃគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល

១០-លោក **គឹម ឌុឌី** មន្ត្រីនៃការិយាល័យសិក្សានៃសាកលវិទ្យាល័យកូមិន្ទ-
ភ្នំពេញ តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រ
សេដ្ឋកិច្ច

១១-លោក **ជា សម្បត្តិ**

មន្ត្រីវិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម
តែងតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មការវិចិត្រសិល្បៈ

ប្រការ៤ : ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរនិងសាមីជន ដូចមានចែងក្នុងប្រការ១ ប្រការ២ និង ប្រការ៣ ត្រូវអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី **១៤** ខែ **០១** ឆ្នាំ២០១៤

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

សុខ អាន

កន្លែងទទួល :

- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យឯកឧត្តម លោកជំទាវ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ដូចប្រការ៤
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្រវត្តិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

អាសយដ្ឋាន មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី សង្កាត់កាកាប ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
គេហទំព័រ : www.nckl.gov.kh ទូរស័ព្ទ : ០១២ ៤៧៣ ៧០១-០១២ ៩០៦ ៥៨៥ ០៩២ ៨៩២ ៣៤៣

National Council of Khmer Language

Conseil National de la Langue Khmère

ទូរសារ ០២៣ ៨៦៦ ២០៧ អ៊ីមែល info@nckl.gov.kh

លេខ: ១៣៧/១៥ ក.ជ.ក.ខ. / ២០១៤

លិខិតបង្គាប់ការ

ប្រទាន ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

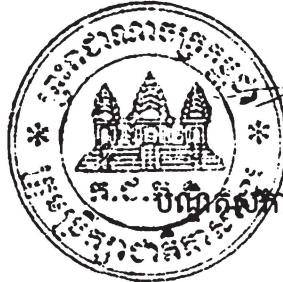
- យោងព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងព្រះរាជក្រឹត្យលេខនស/រកត/០៨១១/៧៧៦ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការតែងតាំងសមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងសេចក្តីសម្រេចលេខ៦៥សស ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងតាមការចាំបាច់

សម្រេច

- ប្រការ១ :** ចាត់តាំងឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហ៊ុន ឡាន់ស៊ី** សមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ជាអនុប្រធានបណ្តោះអាសន្ននៃគណៈកម្មការនេះ ទម្រាំមានការតែងតាំងដោយសេចក្តីសម្រេចពីឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។
- ប្រការ២ :** ប្រធាន អនុប្រធាន សមាជិក នៃគណៈកម្មការបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និង សាមីជនត្រូវអនុវត្តលិខិតបង្គាប់ការនេះ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃពុធ ទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤

ប្រទាន ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

(Handwritten signature)

ប៊ុន ឡាន់ស៊ី កាចារ្យ ព្រី ម៉ែល

កន្លែងទទួល :

- អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ក.ជ.ក.ខ.
- ដូចប្រការ ២
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

លេខ: ២៤ ស.ណ.ជ

សេចក្តីសម្រេច
ស្តីពី

ការផ្ទេរមន្ត្រីជំនួយការពីផ្នែកតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យ
នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
ទៅជាសមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១២១៣/១៣៩៣ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការកែសម្រួលនិងបំពេញបន្ថែមសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ០២២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៦១១/៦០០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខនស/រកត/០៨១១/៧៧៦ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការតែងតាំង សមាសភាព ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- បានឃើញសេចក្តីសម្រេចលេខ៦៥សស ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មការ បច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ
- យោងតាមសំណើរបស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

សម្រេច

ប្រការ១ : ផ្ទេរមន្ត្រីជំនួយការពីផ្នែកតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យ ទៅជាសមាជិកគណៈកម្មការបច្ចេកទេសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដូចខាងក្រោម៖

១-លោកបណ្ឌិត តាំង ស៊ុន	សមាជិកគណៈកម្មការកសិកម្ម
២-ឯកឧត្តម សុត្រ សំណាង	សមាជិកគណៈកម្មការទេសរូងវិជ្ជា
៣-លោកស្រី មុត សៅរ៍ភ័ក្ត្រ	សមាជិកគណៈកម្មការទេសរូងវិជ្ជា
៤-លោក ហេង ហុកវេន	សមាជិកគណៈកម្មការប្រវត្តិវិទ្យា
៥-ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ជា មុនីឫទ្ធិ	សមាជិកគណៈកម្មការវិចិត្រសិល្បៈ
៦-លោកបណ្ឌិត មិន ប្រុសបញ្ញាវិទ្ធិ	សមាជិកគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ
៧-លោក ឃិន យ៉ង់	សមាជិកគណៈកម្មការអក្សរសិល្ប៍
៨-លោក ប៉ាន ភេនា	សមាជិកគណៈកម្មការអក្សរសិល្ប៍

ប្រការ២ : ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរនិងសាមីជន ដូចមានចែងក្នុងប្រការ១ ត្រូវអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១១ ខែ ០៥ ឆ្នាំ២០១៤

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

សុខ អាន

កន្លែងទទួល :

- ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- ឧទ្ធរណ៍យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ឧទ្ធរណ៍យឯកឧត្តម លោកជំទាវ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ដូចប្រការ២
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ-កាលប្រវត្តិ

II- សមិទ្ធផល
នៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

II.១- ការកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញា

ដោយការប្រើសំយោគសញ្ញាមិនទាន់មានភាពរលូននៅឡើយ និង ដោយអនុលោមតាមព្រះថេរីការបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ថា « (...) វចនានុក្រមទាំង២ភាគដែលបោះពុម្ពត្រាទី៥នេះទូលំទូលាយគ្រាន់បើបន្តិចជាងមុន, ប៉ុន្តែបើប្រៀបធៀបទៅនឹងផ្លូវ ក៏មានឋានៈត្រឹមតែប្រហែលនឹងចូលលំដែលបានចាក់រាយក្រួសបាយក្រៀមស្តើងៗប៉ុណ្ណោះ ពុំទាន់មានឋានៈស្មើនឹងចូលលំដែលចាក់ដំយ៉ាងលើបរលង់នៅឡើយទេ, (...) កុំទុកវចនានុក្រមនេះ ឲ្យនៅសេសសមច្រើនពេក នាំឲ្យពិបាកប្រើ ពិបាកដោះស្រាយណាស់, (...)» ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរក៏បានសម្រេចកែសម្រួលការប្រើសំយោគសញ្ញានេះ ដូចមានក្នុងខ្លឹមសារនៃកំណត់ហេតុខាងក្រោម ៖

**កំណត់ហេតុ
នៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.)
(ថ្ងៃពុធ ទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤)**

នៅឆ្នាំពីរពាន់ដប់បួន ខែឧសភា ថ្ងៃពុធទីម្ភៃប្រាំបី វេលាម៉ោងពីរសាមសិបនាទីរសៀល នៅបន្ទប់ប្រជុំ ក.ជ.ក.ខ. ស្ថិតនៅវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា មានការប្រជុំ ក.ជ.ក.ខ. ក្រោមអធិបតីភាពឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ព្រី ម៉ែល** ប្រធាន ក.ជ.ក.ខ.នេះ ដើម្បីពិនិត្យរបៀបវារៈ ដូចតទៅ ៖

- ១- ការពិនិត្យឡើងវិញនូវការប្រើសំយោគសញ្ញា,
- ២- ផ្សេងៗ។

ចំពោះសមាជិក ដែលចូលរួមប្រជុំ សូមមើលបញ្ជីវត្តមានដែលមានភ្ជាប់ជាមួយកំណត់ហេតុនេះ។

ជាភិក្ខុចាប់ផ្តើម ឯកឧត្តមប្រធានអង្គប្រជុំបានស្វាគមន៍សមាជិកទាំងអស់ដែលចូលរួមប្រជុំនៅពេលនោះ បន្ទាប់មកអង្គប្រជុំបានដំណើរការតាមរបៀបវារៈ ៖

ជាដំបូង ឯកឧត្តមប្រធានបានរំលឹកថា ការប្រើសំយោគសញ្ញាក្នុងភាសាខ្មែរបានចោទជាបញ្ហា ដោយពាក្យដែលមានគូប្រកបនៅពីលើជើងព្យញ្ជនៈ ហើយ ដែលមានសូរអានជា [អាក់/អិក់] ត្រូវបានវចនានុក្រមខ្មែរសរសេរ ជួនកាលមានសំយោគសញ្ញា ជួនកាលគ្មានសំយោគសញ្ញា ជួនកាលមានសំយោគសញ្ញាក៏បាន ឥតមានក៏បាន, ឧទាហរណ៍ ៖

- ១- ពាក្យ «ទូរស័ព្ទ/ទូរសព្ទ» ផ្សំជាមួយពាក្យឯទៀតសរសេរបានបីបែប ៖
 - ១.១- ពាក្យ «កិរិយាសព្ទ, កិត្តិសព្ទ, ... » សរសេរឥតមានសំយោគសញ្ញាទេ,
 - ១.២- ពាក្យ «ទូរស័ព្ទ» សរសេរដោយប្រើសំយោគសញ្ញា,
 - ១.៣- ពាក្យ «សាសព្ទ/សាស័ព្ទ, ... » សរសេរបានពីរបែប គឺមានឬគ្មានសំយោគសញ្ញា។
- ២- ពាក្យ «ខណ្ឌ» ផ្សំជាមួយពាក្យឯទៀតសរសេរបានបីបែប ៖
 - ២.១- ពាក្យ «ខណ្ឌខាប់, ខណ្ឌសញ្ញា, ...» សរសេរឥតមានសំយោគសញ្ញាទេ,
 - ២.២- ពាក្យ «ក្របខ័ណ្ឌ» សរសេរដោយប្រើសំយោគសញ្ញា,
 - ២.៣- ពាក្យ «លក្ខខណ្ឌ/ល័ក្ខខ័ណ្ឌ, ...» សរសេរបានពីរបែប គឺមានឬគ្មានសំយោគសញ្ញា។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបខាងលើ ក.ជ.ក.ខ.បានសម្រេចកាលពីថ្ងៃពុធ ទី១២-១០-២០១១ ឱ្យឈប់ប្រើសំយោគសញ្ញា លើកលែងតែក្នុងករណីនៃពាក្យដែលអាចមានការច្រឡំគ្នា ដូចជា ប្រព័ន្ធ ≠ ប្រពន្ធ, សម្ព័ន្ធ ≠ សម្ពន្ធ, ...។

ដោយពាក្យមួយចំនួនធំដែលមានគូប្រកបនៅពីលើជើងព្យញ្ជនៈដែរ ប៉ុន្តែត្រូវគេអានដូចមានសូរ [អាក់/អិក់] ទៅវិញ ដូចជា សព្ទ, សង្ស, រន្ទ, ... ឯកឧត្តមប្រធានបានស្នើឱ្យសមាជិកពិនិត្យពិចារណាថា តើយើងអាចប្រើសំយោគសញ្ញាកាលណាពាក្យ/ព្យាង្គមានអំណានជា [អាក់/អិក់] និង គ្មានសំយោគសញ្ញាកាលណាពាក្យ/ព្យាង្គមានអំណានជា [អាក់/អិក់] បានឬទេ។

ក្នុងការពិគ្រោះពិភាក្សាគ្នា ក.ជ.ក.ខ.បានសង្កេតឃើញថា បើយើងត្រូវប្រើសំយោគសញ្ញាចំពោះពាក្យទាំងអស់ ដែលមានអំណានជា [អាក់/អិក់]នោះ វានឹងមានការប៉ះពាល់ជាច្រើនដល់អក្ខរាវិទ្យាដែលគេធ្លាប់ប្រើ, ឧ. ពាក្យ «សត្វ» ត្រូវមានអក្ខរាវិទ្យាថ្មីជា «*ស័ត្វ», «បច្ចុប្បន្ន» ទៅជា «*ប័ច្ចុប្បន្ន», «យក្ស/យក្ខ» ទៅជា «*យ័ក្ស/យ័ក្ខ» ...។

អាស្រ័យហេតុនេះ ក.ជ.ក.ខ.បានសម្រេចរក្សាទុកដដែលនូវសេចក្តីសម្រេចនៃថ្ងៃពុធ ទី១២-១០-២០១១ ហើយ ទុកឱ្យសាធារណជនអានពាក្យទាំងនោះតាមទម្លាប់ (ពាក្យ/ព្យាង្គណាត្រូវអាន [អាក់/អិក់] ពាក្យ/ព្យាង្គណាត្រូវ អាន [អក់/អិក់])។

ឯកឧត្តមប្រធានអង្គប្រជុំបានបិទសម័យប្រជុំ នៅវេលាម៉ោងដប់ប្រាំពីរសាមសិបនាទី នៃថ្ងៃខែឆ្នាំដដែល ក្នុង បរិយាកាសស្ងៀមស្ងាមនិងរីករាយ។

បានឃើញនិងឯកភាព
ប្រធានអង្គប្រជុំ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រី ម៉ែល

លេខាកត់ត្រា

ណុន សុខា

II.២- បច្ចេកសព្ទ អក្ខរាវិរុទ្ធនិទ្ធិអំណាច អនុម័តដោយក.ជ.ត.ខ.

II.២.១- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការវិទ្យាសាស្ត្រនិទ្ធិបច្ចេកវិទ្យា

<p>១- ស្នឹក អ. insert</p>	<p>ឆ្លុះម្យ៉ាងនៅលើក្តារចុចដែលមានតួនាទីផ្លាស់ប្តូរពីការសរសេរញែកបន្ថែមទៅការសរសេរត្រួត និង ប្រាសមកវិញ។</p>
<p>២- ប្រព័ន្ធ អ. system បារ. système (m.)</p>	<p>សំណុំឧបករណ៍ កម្មវិធី ឬ បរិក្ខារកុំព្យូទ័រដែលត្រូវបានគេរៀបចំនិងប្រើប្រាស់បញ្ចូលគ្នា ក្នុងគោលបំណងណាមួយ។</p>
<p>៣- ប៊ូតុង អ. button បារ. bouton (m.)</p>	<p>១- ឆ្លុះនៅលើកណ្តុរច្រើសម្រាប់ចុចលើវា ដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការអ្វីមួយ។ ២- ផ្នែករាងចតុកោណកែងលើផ្ទៃអេក្រង់ ដែលគេអាចចុចលើដោយប្រើកណ្តុរឬក្តារចុច ដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការអ្វីមួយ។</p>
<p>៤- បោះពុម្ព អ. print បារ. imprimer</p>	<p>ផ្តិតអត្ថបទឬរូបភាព ពីឯកសារទៅលើក្រដាស ឬ លើវត្ថុផ្សេងៗ។</p>
<p>៥- បង្អួច អ. window បារ. fenêtre (f.)</p>	<p>ប្រអប់រាងចតុកោណកែងមួយនៅលើផ្ទៃអេក្រង់កុំព្យូទ័រ ដែលផ្ទុកឬបង្ហាញព័ត៌មាន ជាលទ្ធផលនៃកម្មវិធី ដែលភាគច្រើនគេអាចពង្រីក បង្រួម ផ្លាស់ទីបំបាំងឬបង្ហាញវាបាន។</p>
<p>៦- វីនដូ អ. Windows បារ. windows</p>	<p>ឈ្មោះសុសវៃមួយប្រភេទដែលជាប្រព័ន្ធដំណើរការកុំព្យូទ័រ ងាយស្រួលប្រើនិងអាចធ្វើកិច្ចការបានច្រើនបែប (អាចបើកជាបង្អួចច្រើន) ក្នុងពេលតែមួយ។ វាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមហ៊ុន Microsoft។ បញ្ជាក់ : គ្រប់កុំព្យូទ័រអាចដំណើរការបាន លុះត្រាតែមានប្រព័ន្ធដំណើរការ។</p>
<p>៧- ប្រអប់សន្ទនា អ. dialog box បារ. boîte (f.) de dialogue (m.)</p>	<p>បង្អួចមួយប្រភេទរបស់កម្មវិធី ដែលប្រើសម្រាប់បង្ហាញទិន្នន័យ លទ្ធផល និងទទួលយកជម្រើស ឬ ចម្លើយពីអ្នកប្រើប្រាស់។</p>
<p>៨- ឯកផ្សាយ អ. unicast បារ. unicast (m.)</p>	<p>ការបញ្ជូនទិន្នន័យពីឧបករណ៍បញ្ជូនមួយ ទៅឧបករណ៍ទទួលតែមួយគត់ក្នុងបណ្តាញ។</p>
<p>៩- ពហុផ្សាយ អ. multicast បារ. multicast (f.)</p>	<p>ការបញ្ជូនទិន្នន័យពីឧបករណ៍បញ្ជូនមួយ ទៅឧបករណ៍ទទួលច្រើនតាមគោលដៅ ដែលបានកំណត់ក្នុងបណ្តាញ។</p>

<p>១០- ផ្សព្វផ្សាយ អ. broadcast បារ. diffusion (f.)</p>	<p>ការបញ្ជូនទិន្នន័យពីឧបករណ៍បញ្ជូនមួយ ទៅគ្រប់ឧបករណ៍ទទួលក្នុងបណ្តាញ។</p>
<p>១១- ពុម្ពអក្សរ អ. font បារ. police (f.)</p>	<p>សំណុំតួអក្សរដែលមានរចនាបថ ទំហំ និង ប្រភេទតែមួយ។</p>
<p>១២- បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន អ. information technology បារ. technologie (f.) de l'information (f.) / informatique (m.)</p>	<p>បច្ចេកទេសតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលប្រើសម្រាប់បង្កើត, ទទួល, រក្សាទុក, ប្រតិបត្តិ និង ចែករំលែកព័ត៌មាន តាមរយៈគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក រាប់បញ្ចូលទាំងកុំព្យូទ័រ, ទូរសព្ទ, ទូរទស្សន៍, វិទ្យុ ជាដើម។</p>
<p>១៣- ព័ត៌មានវិទ្យា អ. informatics / information science បារ. sciences (f.) de l'information (m.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាអំពីព័ត៌មាន។ ការសិក្សានៅទីនេះសំដៅលើបច្ចេកទេសប្រមូលផ្តុំ រៀបចំ ដោះស្រាយ ទាក់ទង និង កត់ត្រាតាមបែបឌីជីថល។</p>
<p>១៤- វិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ អ. computer science បារ. informatique (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាពីកុំព្យូទ័រ រួមមានការរៀបចំ ដំណើរការ និង ការប្រើប្រាស់ ក្នុងនោះមាន ហាដវែរ សុសវែរ និង ការសរសេរកម្មវិធី។</p>
<p>១៥- ព័ត៌មាន អ. information បារ. information (f.)</p>	<p>ទិន្នន័យដែលបានរៀបចំក្នុងកុំព្យូទ័រតាមវិធីសាស្ត្រណាមួយប្រកបដោយន័យអាចយល់បាន និង ងាយស្រួលហោយកមកប្រើ។</p>
<p>១៦- អត្តនាម អ. username បារ. nom (m.) d'utilisateur (m.)</p>	<p>ឈ្មោះសម្គាល់អ្នកប្រើប្រាស់ដើម្បីចូលទៅប្រើកុំព្យូទ័រ បណ្តាញកុំព្យូទ័រ ឬ អ៊ីនធឺណិត។ ពេលខ្លះត្រូវការប្រើជាមួយពាក្យសម្ងាត់មុននឹងអាចប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រឬអ៊ីនធឺណិតបាន។</p>
<p>១៧- ពាក្យសម្ងាត់ អ. password បារ. mot (m.) de passe (m.)</p>	<p>សញ្ញាសម្ងាត់ដែលអ្នកប្រើប្រាស់ប្រើសម្រាប់ទាក់ទងជាមួយប្រព័ន្ធ (ដូចជាកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ) ដើម្បីបញ្ជាក់ឬផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកប្រើ និង អាចឱ្យអ្នកប្រើចូលប្រើប្រព័ន្ធបាន។</p>
<p>១៨- វិធីការ អ. protocol បារ. protocole (m.)</p>	<p>វិធានឬក្បួនក្នុងការបញ្ជូនព័ត៌មាន។</p>

<p>១៩- កែន អ. (PAN: Personal Area Network) ប្រា. réseau personnel(m.)</p>	<p>បណ្តាញកុំព្យូទ័រ (ភាគច្រើនគ្មានខ្សែ) សម្រាប់ទាក់ទងទិន្នន័យជាលក្ខណៈបុគ្គល ក្នុងចម្ងាយប្រហែលដប់ម៉ែត្រ។</p>
<p>២០- លែន អ. (LAN: Local Area Network) ប្រា. réseau local (m.)</p>	<p>បណ្តាញកុំព្យូទ័រក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រជិតៗ (ដូចជា ក្នុងបន្ទប់តែមួយ ការិយាល័យតែមួយ អគារតែមួយ ...) ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកុំព្យូទ័រអាចចែករំលែកគ្នាច្រើនរូបវន្ត កម្មវិធី និង ឧបករណ៍ផ្សេងៗ ។</p>
<p>២១- មែន អ. (MAN: Metropolitan Area Network) ប្រា. réseau métropolitain(m.)</p>	<p>បណ្តាញកុំព្យូទ័រក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រធ្ងាយៗ ឬ ក្រុមនៃលែន ដែលអាចមានចម្ងាយរហូតដល់៧៥គីឡូម៉ែត្រ។</p>
<p>២២- វែន អ. (WAN: Wide Area Network) ប្រា. réseau étendu (m.)</p>	<p>បណ្តាញកុំព្យូទ័រក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រធ្ងាយៗ (ឧទាហរណ៍ បណ្តាញឆ្លងខេត្ត ឬប្រទេស) ។</p>
<p>២៣- សែន អ. (SAN: Storage Area Network) ប្រា. réseau (m.) de stockage (m.)</p>	<p>បណ្តាញឧបករណ៍ផ្ទុកទិន្នន័យ សម្រាប់ចែករំលែកតាមមធ្យោបាយមួយ ដែលថាសផ្ទុកទិន្នន័យទាំងនោះ ថ្វីត្បិតតែនៅក្នុងលែនឬវែន តែវាដំណើរការហាក់ដូចជាបានភ្ជាប់ក្នុងកុំព្យូទ័រផ្ទាល់។</p>
<p>២៤- ទិដ្ឋភាព អ. view ប្រា. envisager</p>	<p>ព័ត៌មានដែលបង្ហាញលើអេក្រង។</p>
<p>២៥- មើល អ. view ប្រា. envisager</p>	<p>សង្កេតព័ត៌មានដែលបង្ហាញលើអេក្រង។</p>
<p>២៦- មើលមុន អ. preview ប្រា. prévisualiser</p>	<p>សង្កេតព័ត៌មានដែលបង្ហាញលើអេក្រង មុននឹងធ្វើសកម្មភាពអ្វីមួយ។ ឧ. មើលមុនបោះពុម្ព (Print Preview) ។</p>
<p>២៧- ម៉ូដឹម អ. modem ប្រា. modem (m.)</p>	<p>ឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិកដែលអាចឱ្យបញ្ជូនទិន្នន័យ ឬ ផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានតាមរយៈខ្សែទូរសព្ទកុំព្យូទ័រមួយ ទៅកុំព្យូទ័រមួយទៀត។</p>
<p>២៨- ម៉ឺនុយ អ. menu ប្រា. menu (m.)</p>	<p>បញ្ជីនៃជម្រើសទាំងឡាយដែលបង្ហាញនៅលើអេក្រងកុំព្យូទ័រក្នុងកម្មវិធីឬឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិកសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់។</p>

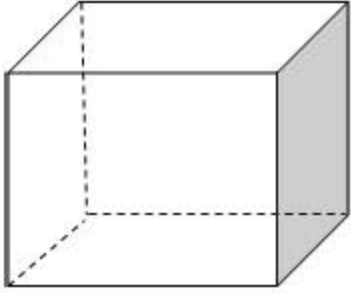
<p>២៩- ផ្ទោះពុម្ព / ត្រីនទ័រ អ. printer បារ. imprimante (f.)</p>	<p>ឧបករណ៍សម្រាប់បោះពុម្ពអក្សរឬរូបភាពនៅលើក្រដាសឬនៅលើសម្ភារៈផ្សេងទៀត ដោយប្រើទឹកថ្នាំតាមការបញ្ជា និងត្រួតពិនិត្យរបស់កុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៣០- ផ្ទោះពុម្ពធំ / ផ្តិតទ័រ អ. plotter បារ. traceur (m.)</p>	<p>ឧបករណ៍ខ្នាតធំសម្រាប់បោះពុម្ពអក្សរឬរូបភាពនៅលើក្រដាសឬនៅលើសម្ភារៈផ្សេងទៀត ដោយប្រើទឹកថ្នាំតាមការបញ្ជា និងត្រួតពិនិត្យរបស់កុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៣១- រក្សាទុក អ. save បារ. enregistrer/sauvegarder</p>	<p>ទុកដាក់ឯកសារឬព័ត៌មានត្រង់ទីតាំងដើម។</p>
<p>៣២- រក្សាទុកជា...(ឯកសារ) អ. save as... បារ. enregistrer sous...</p>	<p>ទុកដាក់ឯកសារសាជាថ្មីដោយផ្សេងឈ្មោះ ឬ ទីតាំងឬប្រភេទ។</p>
<p>៣៣- ហ្វ័រម៉ាត អ. format បារ. format (m.)</p>	<p>ការកំណត់សណ្ឋានឬរៀបរៀងអត្ថបទ ឬ ការរៀបចំទិន្នន័យសម្រាប់រក្សាទុកឬបង្ហាញក្នុងកុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៣៤- រ៉ែម អ. RAM (Random Access Memory) បារ. RAM / barrette (f.) de mémoire vive (m.)</p>	<p>មេម៉ូរីដែលស៊ីភីយូ ហាដវែរ ឬ កម្មវិធីណាមួយអាចអានឬសរសេរទិន្នន័យបណ្តោះអាសន្ន។</p>
<p>៣៥- លទ្ធភាព អ. availability បារ. disponibilité (f.)</p>	<p>ភាពអាចប្រើប្រាស់បាន ភាពមានសេវា។</p>
<p>៣៦- លុប អ. delete បារ. supprimer</p>	<p>បំបាត់អត្ថបទ អក្សរ រូបភាព... ចេញពីឯកសារ ឧបករណ៍ផ្ទុកទិន្នន័យ ឬ ចេញពីប្រព័ន្ធ។</p>
<p>៣៧- លេខយោង អ. footnote បារ. note (f.) en bas (m.) de page (f.)</p>	<p>សេចក្តីនៅខាងក្រោមនៃទំព័រ ឬ ខាងចុងនៃជំពូកសម្រាប់ប្រើជាអំណះ-អំណាងរបស់អត្ថបទ។</p>
<p>៣៨- លក្ខណសម្បត្តិ អ. property បារ. propriété (f.)</p>	<p>ភាពសព្វគ្រប់នៃព័ត៌មានរបស់ឯកសារ ហាដវែរ សុសវែរ ដូចជា ឈ្មោះ ទំហំ កាលបរិច្ឆេទនៃការបង្កើត កាលបរិច្ឆេទកែប្រែ។ល។</p>
<p>៣៩- វិក្រដនីយកម្ម អ. decryption បារ. décryptage (m.)</p>	<p>ដំណើរការប្តូរទិន្នន័យពីទម្រង់កូដិមកជាទម្រង់ដើមវិញ(ផ្ទុយពីកូដនីយកម្ម)។</p>

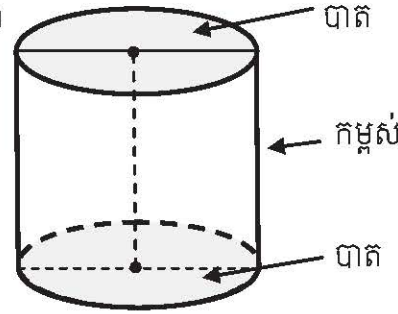
<p>៤០- វេបករ អ. webmaster ប៊ាវ. webmaster (m.)</p>	<p>មនុស្សឬក្រុមមនុស្ស ដែលមានជំនាញរៀបចំប្លង់ បង្កើត អភិវឌ្ឍ ថែរក្សា គ្រប់គ្រងអាសយដ្ឋានវេបនៃស្ថាប័នផ្សេងៗ។</p>
<p>៤១- អ៊ីវ៉េ អ. array ប៊ាវ. tableau (m.)</p>	<p>បណ្តុំលំដាប់ធាតុក្រោមឈ្មោះនិងប្រភេទទិន្នន័យតែមួយតាមទំហំវិមាត្រ។</p>
<p>៤២- សន្ទស្សន៍ អ. index / subscript ប៊ាវ. index (m.)</p>	<p>កំណត់សម្គាល់ឬលេខសម្គាល់ធាតុនៃអ៊ីវ៉េ ក្នុងភាសាសរសេរកម្មវិធី។</p>
<p>៤៣- សេរ្យុបករណ៍ អ. server ប៊ាវ. serveur (m.)</p>	<p>កុំព្យូទ័រឬឧបករណ៍ដែលផ្គត់ផ្គង់ព័ត៌មានឬសេវាផ្សេងៗដល់កុំព្យូទ័រដទៃទៀត ក្នុងបណ្តាញ។</p>
<p>៤៤- អតិថិជន អ. client ប៊ាវ. client (m.)</p>	<p>១- កុំព្យូទ័រឬឧបករណ៍ដែលភ្ជាប់ទៅបណ្តាញមួយ ហើយ ប្រើប្រាស់ប្រភព នានា (ទិន្នន័យ ឯកសារ ...) របស់កុំព្យូទ័រឬឧបករណ៍មួយទៀត។ ២- កម្មវិធីក្នុងកុំព្យូទ័រមួយដែលទទួលយកឬស្នើសុំទិន្នន័យពីកម្មវិធីក្នុង កុំព្យូទ័រមួយទៀតនៅលើបណ្តាញ។</p>
<p>៤៥- ស៊ុម អ. border ប៊ាវ. bordure (f.)</p>	<p>ផ្នែកដែលជុំវិញអត្ថបទ រូបភាព ឬ តារាង ដែលអាចមានរាងជាបន្ទាត់ ឬ រូប លម្អ។</p>
<p>៤៦- សញ្ញា អ. signal ប៊ាវ. signal (m.)</p>	<p>១- ទម្រង់រលកដែលប្រើសម្រាប់នាំព័ត៌មាន។ ២- ពាក្យកាត់ឬពាក្យខ្លីៗដែលប្រើសម្រាប់នាំកូដត្រួតពិនិត្យ។</p>
<p>៤៧- សមកាល អ. synchronous ប៊ាវ. synchrone</p>	<p>ដែលធ្វើសកម្មភាពត្រូវគ្នាទៅនឹងឧបករណ៍មួយទៀត។</p>
<p>៤៨- សមកាលកម្ម អ. synchronization ប៊ាវ. synchronisation (f.)</p>	<p>ការបន្ស៊ីសកម្មភាពឬកាលវេលាឱ្យស្មើគ្នារវាងកុំព្យូទ័រឬឧបករណ៍ពីរ។</p>
<p>៤៩- វិសមកាល អ. asynchronous ប៊ាវ. asynchrone</p>	<p>ដែលមិនសមកាល (ផ្ទុយពីពាក្យ សមកាល) ។</p>
<p>៥០- សមាសភាគ អ. component ប៊ាវ. composant (m.)</p>	<p>ផ្នែកនៃប្រព័ន្ធឬកម្មវិធី ដែលបង្កើតមុខងារពិសេសមួយ ហើយ ត្រូវបានរៀបចំ តាមមធ្យោបាយមួយដើម្បីងាយស្រួលដំណើរការជាមួយផ្នែកដទៃទៀត។</p>

<p>៥១- ស៊ីកិយូ អ. CPU (Central Processing Unit)/ Processor/Microprocessor បារ. UC(Unité Centrale)(f.)</p>	<p>ឧបករណ៍បណ្តុំសៀគ្វីដែលធ្វើការងារបីយ៉ាងគឺ ៖ ១. ត្រួតពិនិត្យដំណើរការកុំព្យូទ័រ, ២. ធ្វើប្រមាណវិធីបែបតក្កវិទ្យានិងសព្ទន្ត, ៣. ទទួលធាតុចូលនិងបង្កើតធាតុចេញ។</p>
<p>៥២- សន្តិសុខ អ. security បារ. sécurité (f.)</p>	<p>បច្ចេកវិទ្យាប្រឆាំងនឹងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យព័ត៌មានដោយគ្មានការអនុញ្ញាត។</p>
<p>៥៣- បុរេជម្រើស អ. default បារ. défaut (m.)</p>	<p>ជម្រើសមួយ តម្លៃមួយ ឬ លក្ខខណ្ឌមួយដែលកំណត់ទុកជាមុន ហើយ ប្រើជាស្វ័យប្រវត្តិ ប្រសិនបើគ្មានការផ្លាស់ប្តូរដោយការី។</p>
<p>៥៤- វែន អ. scan បារ. scanner</p>	<p>រាវរករូប(រូបភាព អក្សរ...)ឬធាតុ(មេរោគ...)នានា ដើម្បីបង្កើតជាទិន្នន័យដោយប្រើឧបករណ៍ឬកម្មវិធី។ ឧ. វែនមេរោគ, វែនរូបភាព។</p>
<p>៥៥- វែនន័រ អ. scanner បារ. scanner (m.)</p>	<p>ឧបករណ៍ឬកម្មវិធីដែលប្រើសម្រាប់វែន។</p>
<p>៥៦- អាណាឡូក អ. analog បារ. analogue (m.) analogique(adj.)</p>	<p>ន. សញ្ញាដែលតម្លៃរបស់វាអាចប្រែប្រួលជាប់ៗតាមពេល។ គ. ដែលទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធឬគ្រឿងមួយដែលមានរលកសញ្ញាប្រែប្រួលជាប់ៗគ្នាតាមពេល។ ឧទាហរណ៍៖ រលកសំឡេងជាសញ្ញាអាណាឡូក។</p>
<p>៥៧- អនុញ្ញាត អ. authorization បារ. autorisation (f.)</p>	<p>ការផ្តល់សិទ្ធិដល់បុគ្គលឬស្ថាប័នដើម្បីប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទិន្នន័យឬធនធាននៅលើបណ្តាញ។</p>
<p>៥៨- យថាភូតកម្ម អ. authentication បារ. authentification (f.)</p>	<p>ការបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណអ្នកប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ ក្នុងគោលបំណងសន្តិសុខដោយការផ្ទៀងផ្ទាត់ (ឈ្មោះ ពាក្យសម្ងាត់ កាត ក្រយៅដៃ សំឡេង ភ្នែកមុខ ។ល។)</p>
<p>៥៩- គណនី អ. account បារ. compte (m.)</p>	<p>ការអនុញ្ញាតប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រឬសេវាកុំព្យូទ័រ ដោយមានអត្តនាមនិងកំណត់ត្រាចាំបាច់ផ្សេងៗទៀតដែលជួយដល់ការតាមដានអ្នកប្រើប្រាស់។</p>
<p>៦០- គណនីកម្ម អ. accounting បារ. comptabilité (f.)</p>	<p>ការតាមដានសកម្មភាពអ្នកប្រើបណ្តាញ ក្នុងអំឡុងពេលភ្ជាប់ រួមមាន រយៈពេលនៃការប្រើ ចំនួនទិន្នន័យផ្លាស់ប្តូរ និង សេវា ។ល។</p>

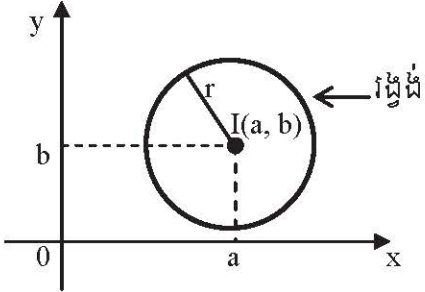
<p>៦១- ឯកសិទ្ធិ អ. privilege បារ. privilège (m.)</p>	<p>សិទ្ធិដំណើរការ (ដូចជា ចូល មើល បើក បញ្ជូន បង្កើត លុប កែសម្រួល...) ដែលអនុញ្ញាតឱ្យអត្តនាមម្នាក់ប្រើធនធាននៅក្នុងកុំព្យូទ័រឬនៅលើបណ្តាញ កុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៦២- ឯកជនភាព អ. privacy បារ. intimité (f.)</p>	<p>លក្ខខណ្ឌដែលបុគ្គលឬស្ថាប័នមាន សម្រាប់ត្រួតពិនិត្យអាក់សេសផ្សេងៗ ទៅកាន់ទិន្នន័យរបស់ខ្លួននៅក្នុងកុំព្យូទ័រឬបណ្តាញកុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៦៣- អនឡាញ អ. online/on-line បារ. en ligne</p>	<p>១- ភី.វី កំពុងជាប់ (មិនដាច់) ឬ ប្រុងប្រៀបធៀបធ្វើការជាមួយឧបករណ៍ ឬ បណ្តាញណាមួយ។ ២- ខ្ញុំស្ថិតនៅអនឡាញ (ក្នុងអ៊ីនធឺណិត) ត្រឹមទំរ ស្ថិតនៅអនឡាញ។ ២- គ. ដែលស្ថិតក្នុងសភាពអនឡាញ។ ២. ហាងទំនិញអនឡាញ។</p>
<p>៦៤- អហ្វឡាញ អ. off-line/offline បារ. hors ligne</p>	<p>១- ភី.វី មិនជាប់ឬមិនប្រុងប្រៀបធៀបធ្វើការជាមួយឧបករណ៍ឬបណ្តាញណាមួយ (ផ្ទុយនឹងពាក្យ អនឡាញ) ។ ២- គ. ដែលមិនស្ថិតក្នុងសភាពអនឡាញ។</p>
<p>៦៥- អាសយដ្ឋានអាយភី អ. IP Address (Internet Protocol Address) បារ. Address IP (f.)</p>	<p>អាសយដ្ឋានមានទម្រង់ជាលេខសម្រាប់សម្គាល់ឱ្យកុំព្យូទ័រឬឧបករណ៍មួយ នៅក្នុងបណ្តាញឬអ៊ីនធឺណិត។</p>
<p>៦៦- អាសយដ្ឋានមែក អ. MAC Address (Media Access Control Address) បារ. Adresse MAC (f.)</p>	<p>លេខអចិន្ត្រៃយ៍នៃហាដវែរសម្រាប់អន្តរមុខក្នុងបណ្តាញ។ លេខនេះជាប់នឹង ហាដវែរតាំងពីទីកន្លែងផលិត។</p>
<p>៦៧- អាយខន អ. icon បារ. icône (f.)</p>	<p>រូបតំនូរតូចលើអេក្រងដែលតំណាងឱ្យការបំពេញកិច្ចការអ្វីមួយ។</p>
<p>៦៨- របារឧបករណ៍ អ. toolbar បារ. barre (f.) d'outils (m.)</p>	<p>របារឬបង្អួចដែលមានផ្ទុកអាយខននៃប្រដាប់ប្រដា។</p>
<p>៦៩- ឧបករណ៍ អ. tool បារ. outil (m.)</p>	<p>សំណុំកម្មវិធីឬប្រដាប់ប្រដាសម្រាប់ប្រើក្នុងកុំព្យូទ័រឬក្នុងបណ្តាញ។</p>
<p>៧០- ស្វ័យអត្ថបទ អ. autotext បារ. autotexte (m.)</p>	<p>ផ្នែកនៃអត្ថបទ (សញ្ញា ពាក្យ ឃ្លា រូបភាព...) ដែលបានរក្សាទុកក្នុងកម្មវិធី (មិនមែនក្នុងបាញ់ទេ) ហើយ យើងអាចបញ្ចេញមកប្រើបាននៅពេលក្រោយ។</p>

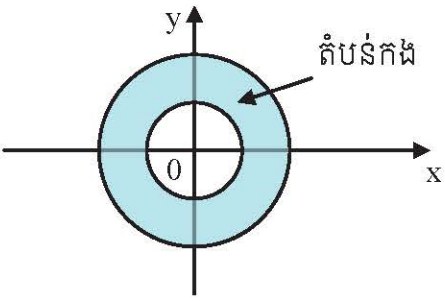
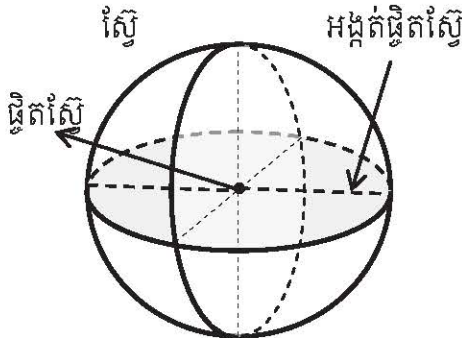
<p>៧១- អុស៊ីអ អ. OCR(Optical Character Recognition) បារ. ROC (Reconnaissance Optique des Caractères)(f.)</p>	<p>កម្មវិធីមួយប្រភេទសម្រាប់ទទួលយកទិន្នន័យជារូប ហើយ បំប្លែងជាអត្ថបទ។</p>
<p>៧២- អន្តរមុខ អ. interface បារ. interface (f.)</p>	<p>ចំណុចតំណភ្ជាប់ (កុំព្យូទ័រ ឧបករណ៍ ឬ កម្មវិធី) សម្រាប់ឱ្យពួកវាអាចធ្វើការជាមួយគ្នាបាន។</p>
<p>៧៣- អាំងទែរហ្វេរ៉ង់ អ. interference បារ. interférence (f.)</p>	<p>បាតុភូតកើតឡើងពេលដែលរលកពីរដាលកាត់គ្នាក្នុងមជ្ឈដ្ឋានតែមួយ។</p>
<p>៧៤- ឯកសារ អ. file បារ. fichier (m.)</p>	<p>ព័ត៌មាន កម្មវិធី សំណុំទិន្នន័យមានឈ្មោះកំណត់មួយដែលរក្សាទុកក្នុងថាស ឬ ឧបករណ៍ផ្ទុកទិន្នន័យផ្សេងៗរបស់កុំព្យូទ័រ។</p>
<p>៧៥- ក្រុម អ. group បារ. groupe (m.)</p>	<p>សំណុំមិនទទេមួយប្រកបដោយលក្ខខណ្ឌបី ៖</p> <ol style="list-style-type: none"> ១- មានធាតុណាមួយតែមួយគត់ ២- គ្រប់ធាតុមានចម្រាសមួយនៅក្នុងសំណុំនេះ ៣- មានលក្ខណៈផ្តុំចំពោះប្រមាណវិធីទ្វេធាតុ <p>ឧ. សំណុំចំនួនគត់វិទ្យាទីប ជាក្រុមចំពោះប្រមាណវិធីបូក។</p>
<p>៧៦- ស៊ីមីក្រុម អ. semi-group បារ. demi-groupe (m.)</p>	<p>សំណុំមួយដែលមានតែលក្ខណៈផ្តុំចំពោះប្រមាណវិធីទ្វេធាតុ។</p>
<p>៧៧- ក្រុមរង អ. subgroup បារ. sous-groupe (m.)</p>	<p>សំណុំរងនៃក្រុមដែលមានលក្ខណៈដូចក្រុមដែរ។</p> <p>ឧ. សំណុំចំនួនគត់វិទ្យាទីបជាក្រុមរងនៃសំណុំចំនួនពិតចំពោះប្រមាណវិធីបូក។</p>
<p>៧៨- ក្រុមអាបែល អ. abelian group បារ. groupe abélien (m.)</p>	<p>ក្រុមកំណត់ដោយប្រមាណវិធីទ្វេធាតុដែលមានលក្ខណៈត្រឡប់ចំពោះគ្រប់ធាតុពីរនៃក្រុមនេះ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុម $(\mathbb{Z}, +)$ ជាក្រុមអាបែល $(\mathbb{Z}$ ជាសំណុំចំនួនគត់វិទ្យាទីប)។</p>
<p>៧៩- ការ៉េ/ចតុកោណកែងស្មើ អ. square បារ. carré (m.)</p>	<p>ចតុកោណកែងដែលជ្រុងទាំងបួនមានប្រវែងស្មើគ្នា។</p> <div style="text-align: center;"> <p>ការ៉េ</p> </div>
<p>៨០- ចំណុចចតុភាគ អ. quartile បារ. quartile (m.)</p>	<p>ចំណុចមួយក្នុងចំណោមបីចំណុចដែលចែកសំណុំទិន្នន័យជាបួនចំណែកស្មើគ្នា បន្ទាប់ពីទិន្នន័យត្រូវបានតម្រៀបតាមលំដាប់ពីតូចទៅធំ។ គេហៅថា ចតុភាគទី១ ចតុភាគទី២ ឬមេដ្យាន និង ចតុភាគទី៣។</p>

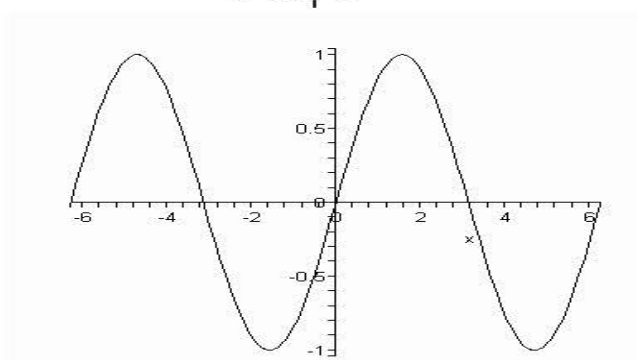
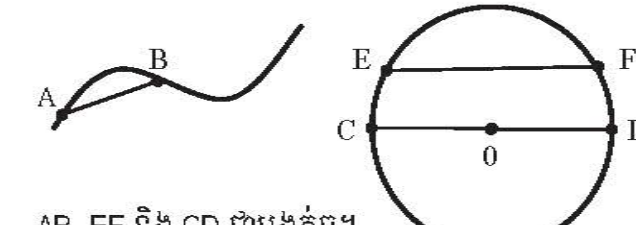
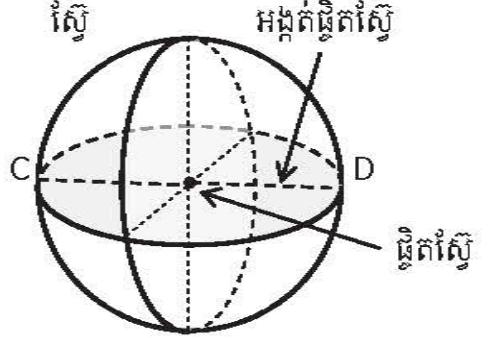
៨១-ខួប អ. period បារ. période (f.)	ចំនួនថេរមិនសូន្យ p ដែលអនុគមន៍ $f(x+p) = f(x)$ ចំពោះគ្រប់តម្លៃ x ។ ឧ. $2n\pi$ ជាខួបនៃ $\sin x$ ចំពោះគ្រប់តម្លៃ $n = \pm 1, \pm 2, \pm 3, \dots$ ជាចំនួនគត់វិជ្ជាទីប ពីព្រោះ $\sin x = \sin(x + 2n\pi)$ ។
៨២-ខួបគោល អ. principal period បារ. période principale(f.)	ចំនួនថេរវិជ្ជាមានតូចបំផុត p ដែលធ្វើឱ្យផ្ទៀងផ្ទាត់លក្ខខណ្ឌ $f(x+p) = f(x)$ $\forall x \in D \Rightarrow x+p \in D$, D ជាដែនកំណត់នៃអនុគមន៍ f និង x ជាអថេរ។ ឧ. $p = 2\pi$ ជាខួបគោលនៃអនុគមន៍ស៊ីនុស $\sin x$ ។
៨៣-ខ្នាតគូប អ. cubic unit បារ. unité cubique(f.)	ឯកតាមួយដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងការវាស់មាឌ និង ការវាល់ចំណុះជាគូប។ ឧ. ទឹក 1 ម៉ែត្រគូប = 1000 លីត្រ។
៨៤- គម្លាតស្តង់ដារ/គម្លាតគំរូ អ. standard deviation បារ. écart type (m.)	ឫសការេនៃវ៉ារ្យង់។
៨៥- គូប / ត្រីគុណ អ. cube បារ. cube (m.)	១- អង្គធាតុរឹងមានទម្រង់ជាធម្មតានិយ័តដែលមុខនីមួយៗមានរាងជាការ៉េ។ ២- ប្រលេពីប៉ែតកែងដែលវិមាត្រទាំងបីមានប្រវែងស្មើគ្នា។ ៣- បរិមាណដែលលើកជាស្វ័យគុណបី (ឧទាហរណ៍ គូបនៃ x ឬ x គូប ឬ x ស្វ័យគុណ ៣ គឺ $x^3 = x \times x \times x$)។ គូប
៨៦- ស្ថិតិសាកល អ. population បារ. population (f.)	សំណុំនៃតម្លៃអង្កេតទាំងអស់ដែលគេលើកយកមកសិក្សាតាមបែបស្ថិតិ មានដូចជា ក្រុមមនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ វត្ថុ...។
៨៧- សង្ឃឹមគណិត អ. expected value, mathematical expectation បារ. espérance mathématique (f.)	តម្លៃផលបូករបស់ផលគុណនៃតម្លៃអថេរចៃដន្យនឹងតម្លៃប្រូបាប៊ីលីតេរបស់វា ដែលតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា $E(X)$ ឬ μ ។
៨៨- វ៉ារ្យង់ អ. variance បារ. variance (f.)	១- រង្វាស់មួយនៃរបាយក្នុងស្ថិតិវិទ្យាដែលជាមធ្យមការ៉េនៃផលសងការ៉េរវាង តម្លៃអង្កេតនិងមធ្យមរបស់វា។ វ៉ារ្យង់គឺតាងដោយ s^2 និង វ៉ារ្យង់ ស្ថិតិសាកលដែលតាងដោយ σ^2 ។

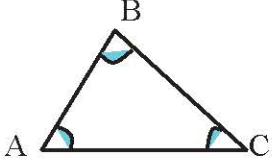
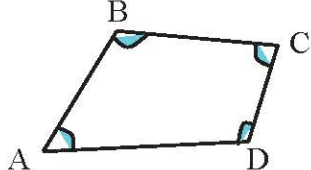

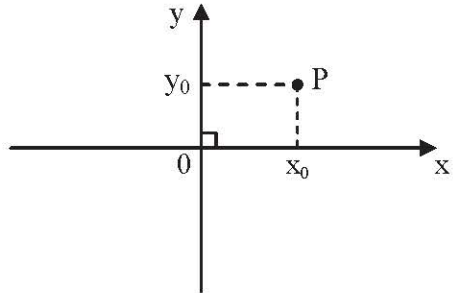
	<p>២- រង្វាស់មួយតាងដោយ $\text{Var}(X)$ ឬ $V(X)$ ដែលជាសង្ខីមគណិតនៃគម្លាតការរ៉េវ៉ាន់អថេរចៃដន្យ X និងសង្ខីមគណិត $E(X)$ របស់វាដែលកំណត់ដោយសមីការ $\text{Var}(X) = E[(X - E(X))^2]$ ។</p>
<p>៨៩- ស៊ីឡាំង អ. cylinder បារ. cylindre (m.)</p>	<p>អង្គធាតុរឹងមានរាងជាបំពង់ដែលបាតទាំងពីររបស់វា ជារង្វង់ប៉ុនគ្នាហើយស្របគ្នា។</p>
<p>៩០- ទ្រឹស្តីចំនួន អ. number theory បារ. théorie des nombres (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃគណិតវិទ្យាដែលសិក្សាពីលក្ខណៈនៃចំនួនគត់វិទ្យុទីប ភាពទូទៅ និង ទំនាក់ទំនងរបស់វា។</p>
<p>៩១- ចំនួនគត់ អ. whole number បារ. nombre entier (m.)</p>	<p>ចំនួនចាប់ពី ០ ១ ២ ៣... ឡើងទៅ។</p>
<p>៩២- ចំនួនគត់គូ អ. even number បារ. nombre entier pair (m.)</p>	<p>ចំនួនគត់ដែលចែកដាច់នឹង 2 ។ ឧទាហរណ៍៖ 0, ± 2, ± 4 ជាចំនួនគត់គូ។</p>
<p>៩៣- ចំនួនគត់សេស អ. odd number បារ. nombre entier impair (m.)</p>	<p>ចំនួនគត់ដែលចែកមិនដាច់នឹង 2 ។ ឧទាហរណ៍៖ ± 1, ± 3, ± 5, ជាចំនួនគត់សេស។</p>
<p>៩៤- ចំនួនគត់វិទ្យុទីប អ. integer បារ. nombre relatif (m.)</p>	<p>ចំនួនគត់វិជ្ជមាន 1, 2, 3, 4, 5, ... ឬចំនួនគត់អវិជ្ជមាន -1, -2, -3, -4, ... ឬក៏ 0 ។ ជាទូទៅ គេតាង \mathbb{Z} ជាសំណុំនៃចំនួនគត់វិទ្យុទីប ហើយគេសរសេរ $\mathbb{Z} = \{..., -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, ...\}$ ។</p>
<p>៩៥- ចំនួនទសភាគ អ. decimal number បារ. nombre decimal (m.)</p>	<p>ចំនួនដែលប្រើគោលដប់ឬចំនួនដែលមានចំណុចឬក្បៀស។ ឧទាហរណ៍ ៖ -10.112, 0.21, 3.5, 35.123, ... ជាចំនួនទសភាគ។</p>
<p>៩៦- ចំនួនពិជគណិត អ. algebraic number បារ. nombre algébrique (m.)</p>	<p>ចំនួនដែលជាឫសនៃពហុធាពិជគណិតណាមួយ។ ឧទាហរណ៍ $\sqrt{3}$ ជាចំនួនពិជគណិតមួយ ពីព្រោះវាជាឫសនៃសមីការ $x^2 - 3 = 0$ ។</p>

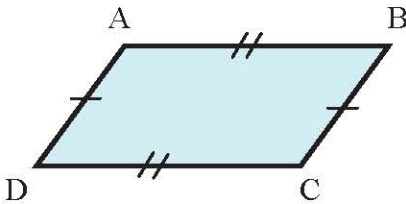

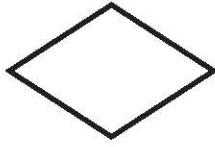

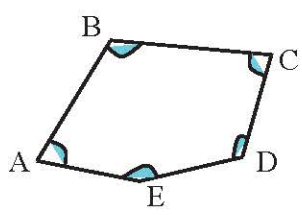
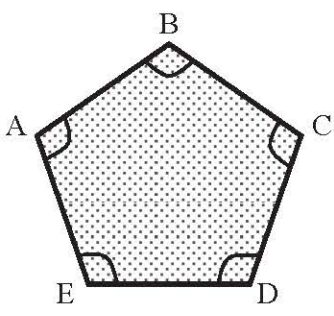
<p>៩៧- ចំនួនសនិទាន អ. rational number ប៊ាវ. nombre rationnel (m.)</p>	<p>ចំនួនដែលអាចសរសេរជាផលធៀបនៃចំនួនគត់ដែលមានភាគបែងខុសពីសូន្យ។ ឧទាហរណ៍៖ $-\frac{3}{2}, -1, 0, \frac{1}{2}, 2, \frac{5}{3}, \frac{123}{17}, \dots$ ជាចំនួនសនិទាន។</p>
<p>៩៨- ចំនួនអសនិទាន អ. irrational number ប៊ាវ. nombre irrationnel (m.)</p>	<p>ចំនួនដែលមិនអាចសរសេរជាផលធៀបនៃចំនួនគត់។ ឧទាហរណ៍៖ $-2\pi, -2e, -\sqrt{3}, \sqrt{2}, \sqrt[3]{7}, e, \pi, \dots$ ជាចំនួនអសនិទាន។</p>
<p>៩៩- ចំនួនពិត អ. real number ប៊ាវ. nombre réel (m.)</p>	<p>ចំនួនសនិទាននិងចំនួនអសនិទានរួមបញ្ចូលគ្នា។</p>
<p>១០០- ចំនួនបឋម អ. prime number ប៊ាវ. nombre premier (m.)</p>	<p>ចំនួនគត់ដែលចែកដាច់តែនឹង 1 និងខ្លួនឯង។ ឧទាហរណ៍៖ 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19 ជាចំនួនបឋម។</p>
<p>១០១- ចំនួនកុំផ្លិច អ. complex number ប៊ាវ. nombre complexe (m.)</p>	<p>ចំនួនដែលមានទម្រង់ $z = x + iy$ ដែលក្នុងនោះ x និង y ជាចំនួនពិត ហើយ $i = \sqrt{-1}$ ។ ឧទាហរណ៍ ចំនួន $3 - 2i$ ជាចំនួនកុំផ្លិច។ x ហៅថា ផ្នែកពិតនៃ z ហើយ y ហៅថា ផ្នែកនិម្មិតនៃ z ។</p>
<p>១០២- ចំនួននិម្មិត អ. imaginary number ប៊ាវ. nombre imaginaire (m.)</p>	<p>ចំនួនមានទម្រង់ ki ដែល k ជាចំនួនពិតហើយ i ជាឯកតានិម្មិត។</p>
<p>១០៣- ចំនួនកុំផ្លិចឆ្លាស់ អ. conjugate complex number ប៊ាវ. nombre (m.) du complex conjugué (m.)</p>	<p>ចំនួនកុំផ្លិចមួយទៀតដែលឆ្លុះនឹងចំនួនកុំផ្លិចដើមធៀបនឹងអ័ក្សអាប៉ស៊ីស។ ឧទាហរណ៍ $\bar{z} = x - iy$ ជាចំនួនកុំផ្លិចឆ្លាស់នៃចំនួនកុំផ្លិច $z = x + iy$ ។</p>
<p>១០៤- ចំនួនគត់ធម្មជាតិ អ. natural whole number ប៊ាវ. nombre entiere naturel (m.)</p>	<p>ចំនួនចាប់ពី ១ ២ ៣... ឡើងទៅ។</p>
<p>១០៥- ផ្នែកពិត អ. real part ប៊ាវ. vraie partie (f.)</p>	<p>ផ្នែកនៃចំនួនប្រអុណមន៍កុំផ្លិចដែលមិនមែនជាមេគុណនៃ i ។ បើ $z = x + iy$ នោះផ្នែកពិតនៃ z តាងដោយ $\text{Re}(z) = x$ ។</p>
<p>១០៦- ផ្នែកនិម្មិត អ. imaginary part ប៊ាវ. partie imaginaire (f.)</p>	<p>ផ្នែកជាមេគុណនៃ i នៅក្នុងចំនួនប្រអុណមន៍កុំផ្លិច។ បើ $z = x + iy$ នោះផ្នែកនិម្មិតនៃ z តាងដោយ $\text{Im}(z) = y$ ។</p>

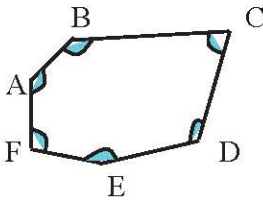
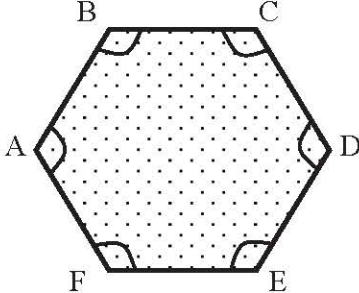
១០៧- ឯកតានិម្មិត អ. imaginary unit បារ. unité imaginaire (f.)	ចំនួនប្រឌិត i ដែលសន្មតថា $i^2 = -1$ ។
១០៨- ម៉ូឌុល (ចំនួនកុំផ្លិច) អ. modulus បារ. module (m.)	ប្រវែងអង្កត់ពីគល់តម្រុយទៅចំណុចតាងឱ្យចំនួនកុំផ្លិច។
១០៩- អាកុយម៉ង់ (ចំនួនកុំផ្លិច) អ. argument បារ. argument (m.)	មុំដែលផ្គុំឡើងរវាងអ័ក្សអាប់ស៊ីសនិងអង្កត់ភ្ជាប់ពីគល់តម្រុយទៅចំណុច តាងឱ្យចំនួនកុំផ្លិច។
១១០- ទម្រង់ប៉ូលែ អ. polar form បារ. forme polaire (f.)	ការសរសេរចំនួនកុំផ្លិចជារាងធរណីមាត្រដែលមានម៉ូឌុលនិងអាកុយម៉ង់។
១១១- កម្ពស់ស៊ីឡាំង អ. height of the cylinder បារ. hauteur (f.) du cylindre (m.)	អង្កត់ដែលកាត់កែងនឹងបាតទាំងពីររបស់ស៊ីឡាំងមួយ។
១១២- រង្វង់ អ. circle បារ. cercle (m.)	សំណុំចំណុចទាំងអស់នៅក្នុងប្លង់មួយដែលមានចម្ងាយថេរពីចំណុចនឹងមួយនៃប្លង់នោះ។
១១៣- រង្វង់ត្រីកោណមាត្រ អ. trigonometry circle បារ. cercle trigonométrique (m.)	រង្វង់មានរង្វាស់កាំស្មើមួយឯកតាដែលគេសិក្សាពីទំនាក់ទំនងមុំជាមួយនឹងជ្រុងរបស់ត្រីកោណមាត្រក្នុងរង្វង់នេះ។
១១៤- ត្រីកោណមាត្រ អ. trigonometry បារ. trigonométrie (f.)	ផ្នែកមួយនៃគណិតវិទ្យាដែលសិក្សាពីទំនាក់ទំនងរវាងមុំនិងជ្រុងរបស់ត្រីកោណកែង។
១១៥- ផ្ចិត អ. centre / center បារ. centre (m.)	ចំណុចដែលមានចម្ងាយស្មើទៅនឹងចំណុចត្រូវវិគ្គនៃរូបធរណីមាត្រពីរដែលឆ្លុះគ្នា។

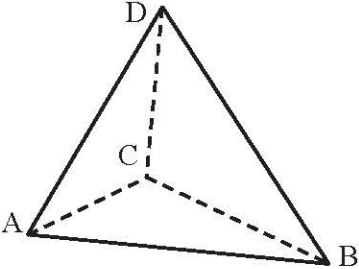
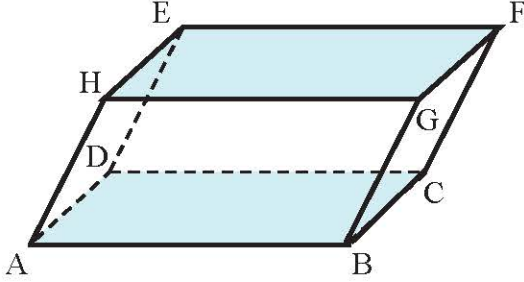
<p>១១៦- ផ្ចិតរង្វង់ អ. centre of a circle ប្រា. centre (m.) d' un cercle</p>	<p>ចំណុចមួយដែលគ្រប់ចំណុចទាំងអស់នៃរង្វង់ស្ថិតនៅស្មើចម្ងាយពីចំណុចនោះ។</p>
<p>១១៧- កង អ. annulus ប្រា. anneau (m.)</p>	<p>ផ្ទៃកម្រិតនៃប្លង់ដែលនៅចន្លោះរង្វង់ពីរមានផ្ចិតរួម ហើយ មានប្រវែងកាំខុសគ្នា (មុខវិជ្ជាវិភាគកុំផ្លិច)។</p>
<p>១១៨- ផ្ចិតស្វី អ. centre of the sphere ប្រា. centre (m.) de la sphère</p>	<p>ចំណុចកណ្តាលដែលស្ថិតនៅចម្ងាយដូចគ្នាពីចំណុចទាំងអស់នៃស្វីមួយ។</p>
<p>១១៩- ស្វី អ. sphere ប្រា. sphère (f.)</p>	<p>ផ្ទៃបិទជិតដែលគ្រប់ចំណុចនៃផ្ទៃស្ថិតនៅស្មើចម្ងាយពីចំណុចកណ្តាលមួយ (ផ្ចិតរបស់វា)។</p>
<p>១២០- ខ្សែកោង អ. curve ប្រា. courbe (f.)</p>	<p>ជួបខ្សែធ្នូ ឬក៏រូបរាងផ្សេងៗទៀត ដែលតាងអនុគមន៍ណាមួយ។ (គណិតវិទ្យា) - រូបភាពដែលបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងអថេរទាក់ទងគ្នា។ (ទ្រឹស្តីក្រាហ្វ) - សំណុំនៃចំណុចទាំងឡាយ (ហៅថា ជាកំពូល) និងសំណុំនៃបន្ទាត់ទាំងឡាយ (ហៅថា ជារៀង) ដែលភ្ជាប់គ្នាដោយកំពូលទាំងនេះ។ (ស្ថិតិវិទ្យា) - គំនូសបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងរវាងសំណុំនៃបរិមាណជាក់លាក់ឬចំនួនតាមមធ្យោបាយជាសេរីនៃបន្ទាត់ចំណុច។ល។ ដែលបានដៅ (សង់ឬគូរ) ធៀបទៅនឹងសំណុំនៃអ័ក្សកូអរដោណេ។ ឧទាហរណ៍ ក្រាហ្វសសរ។ (គណិតវិទ្យាវិភាគ) - គំនូសបង្ហាញអំពីទំនាក់ទំនងអនុគមន៍រវាងអថេរពីរប្រើនតាមមធ្យោបាយជាខ្សែកោង ផ្ទៃ ។ល។ ដែល</p>

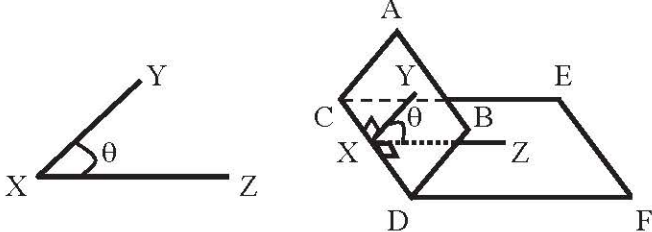

	<p>មានចំណុចទាំងអស់នៃកូអ័រដោណេផ្សេងផ្ទាល់ទំនាក់ទំនងដែលគេបានឱ្យ។</p> <p>ឧទាហរណ៍ ក្រាហ្វនៃអនុគមន៍ $y=f(x)=\sin(x)$ ដែលបង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១២១- បន្ទាត់ អ. straight line ប្រា. droite (f.)</p>	<p>សំណុំចំណុចត្រង់ដែលលាតសន្ធឹង (បន្ទាយ) ទៅអនន្តតាមទិសដៅផ្ទុយគ្នា។</p>
<p>១២២- អង្កត់ត្រង់ អ. line segment ប្រា. segment (m.) de droite (f.)</p>	<p>ផ្នែកនៃបន្ទាត់មួយដែលស្ថិតនៅចន្លោះចំណុចពីរនៅលើបន្ទាត់នោះ (ក្នុងករណីខ្លះ ដោយរួមបញ្ចូលចំណុចទាំងពីរផង) ។</p>
<p>១២៣- អង្កត់ធ្នូ អ. chord ប្រា. corde (f.)</p>	<p>អង្កត់មួយដែលភ្ជាប់ចំណុចពីរនៅលើខ្សែកោង។</p> <p>AB EF និង CD ជាអង្កត់ធ្នូ។ CD ជាអង្កត់ធ្នូធំ។ ចំណុច O ជាផ្ចិតរង្វង់។</p>
<p>១២៤- អង្កត់ផ្ចិត អ. diameter ប្រា. diamètre (m.)</p>	<p>អង្កត់ធ្នូដែលកាត់ផ្ចិតនៃរង្វង់ឬស្វ៊ែរមួយ។</p> <p>ឧទាហរណ៍ ក្នុងរូបខាងលើ CD ជាអង្កត់ផ្ចិតនៃរង្វង់ ហើយ រូបខាងក្រោម CD ជាអង្កត់ផ្ចិតនៃស្វ៊ែរ។</p>

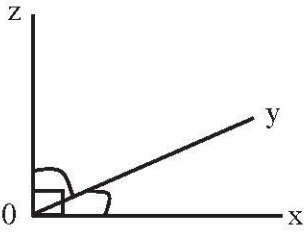
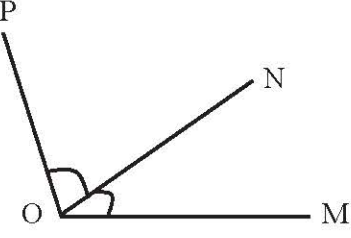
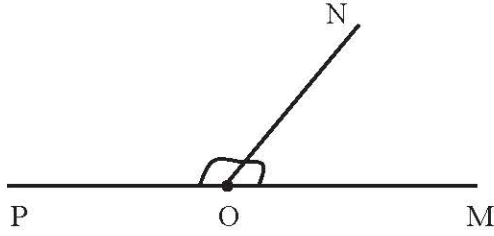
<p>១២៥- ពហុកោណ អ. polygon ប្រា. polygone (m.)</p>	<p>រូបធរណីមាត្រមួយដែលខណ្ឌដោយបន្ទាត់ជាច្រើន ដូចជា ត្រីកោណ ចតុកោណ បញ្ចកោណ ឆកោណ ។ល។</p>
<p>១២៦- ពហុកោណនីយ័ត អ. regular polygon ប្រា. polygone régulier (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងទាំងអស់ប្រវែងស្មើគ្នានិងមុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។</p>
<p>១២៧- ត្រីកោណ អ. triangle ប្រា. triangle (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងបី។ ឧទាហរណ៍ ត្រីកោណ ABC បង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១២៨- ត្រីកោណសម័ង្ស អ. equilateral triangle ប្រា. triangle équilatéral (m.)</p>	<p>- ត្រីកោណដែលជ្រុងទាំងបីមានប្រវែងស្មើគ្នា។ - ត្រីកោណដែលមុំក្នុងនីមួយៗស្មើនឹង 60° ។</p>
<p>១២៩- ចតុកោណ អ. quadrilateral ប្រា. quadrilatère (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងបួន។ ឧទាហរណ៍ ចតុកោណ ABCD បង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៣០- ចតុកោណកែង អ. rectangle ប្រា. rectangle (m.)</p>	<p>ចតុកោណដែលមានមុំក្នុងទាំងអស់ជាមុំកែង។ ឧទាហរណ៍ ចតុកោណ ABCD ជាចតុកោណកែងដែលបានបង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៣១- កូអ័រដោណេ ចតុកោណកែង អ. rectangular coordinates ប្រា. coordonnées orthogonales (f.) / coordonnée rectangulaire (f.)</p>	<p>កូអ័រដោណេកាតេស្យង់ឬកូអ័រដោណេដេកាតនៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលមានអ័ក្សកូអ័រដោណេកែងគ្នា។</p>

<p>១៣២- ប្រលេឡូក្រាម អ. parallelogram បារ. parallélogramme (m.)</p>	<p>ចតុកោណដែលមានជ្រុងស្របគ្នាពីរៗ។ ឧទាហរណ៍ ចតុកោណ ABCD ជាប្រលេឡូក្រាមដែលបានបង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៣៣- ចតុកោណញ្ជាយ អ. trapezium/ trapezoid បារ. trapèze (m.)</p>	<p>ចតុកោណដែលមានជ្រុងពីរស្របគ្នា។</p>
<p>១៣៤- ចតុកោណស្មើ អ. rhombus បារ. losange (m.)</p>	<p>ចតុកោណដែលមានជ្រុងទាំងអស់ស្មើគ្នា។</p>
<p>១៣៥- ខ្លែង អ. kite បារ. cerf-volant(m.)</p>	<p>ចតុកោណដែលមានគូជ្រុងជាប់គ្នាពីរស្មើគ្នា។</p>
<p>១៣៦- បញ្ចកោណ អ. pentagon បារ. pentagone (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងប្រាំ។ ឧទាហរណ៍ បញ្ចកោណ ABCDE បង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៣៧- បញ្ចកោណនិយ័ត អ. regular pentagon បារ. pentagone régulier (m.)</p>	<p>បញ្ចកោណដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងប្រាំស្មើគ្នា និង មុំក្នុងទាំងអស់មាន រង្វាស់ស្មើគ្នា។ ឧទាហរណ៍ បញ្ចកោណនិយ័ត ABCDE បង្ហាញក្នុងរូប។</p>

<p>១៣៨- ឆកោណ អ. hexagon ប៊ាវ. hexagone (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងប្រាំមួយ ។ ឧទាហរណ៍ ឆកោណ ABCDEF បង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៣៩- ឆកោណនិយ័ត អ. regular hexagon ប៊ាវ. hexagone régulier (m.)</p>	<p>ឆកោណដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងប្រាំមួយស្មើគ្នា និង មុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។ ឧទាហរណ៍ ឆកោណនិយ័ត ABCDEF បង្ហាញក្នុងរូប ។</p>
<p>១៤០- សត្តកោណ អ. heptagon ប៊ាវ. heptagone (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងប្រាំពីរ ។</p>
<p>១៤១- សត្តកោណនិយ័ត អ. regular heptagon ប៊ាវ. heptagone régulier (m.)</p>	<p>សត្តកោណដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងប្រាំពីរស្មើគ្នានិងមុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។</p>
<p>១៤២- អដ្ឋកោណ អ. octagon ប៊ាវ. octogone (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងប្រាំបី។</p>
<p>១៤៣- អដ្ឋកោណនិយ័ត អ. regular octagone ប៊ាវ. octogone régulier (m.)</p>	<p>អដ្ឋកោណដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងប្រាំបីស្មើគ្នានិងមុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។</p>
<p>១៤៤- នព្វកោណ អ. nonagon ប៊ាវ. nonagone (m.)</p>	<p>ពហុកោណមួយដែលមានជ្រុងប្រាំបួន។</p>
<p>១៤៥- នព្វកោណនិយ័ត អ. regular nonagon ប៊ាវ. nonagone régulier (m.)</p>	<p>នព្វកោណដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងប្រាំបួនស្មើគ្នានិងមុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។</p>

<p>១៤៦- ទសកោណ អ. decagon ប្រា. décagone (m.)</p>	<p>ពហុកោណដែលមានជ្រុងដប់។</p>
<p>១៤៧- ទសកោណនិយ័ត អ. regular decagon ប្រា. décagone régulier (m.)</p>	<p>ទសកោណមួយដែលមានប្រវែងជ្រុងទាំងដប់ស្មើគ្នានិងមុំក្នុងទាំងអស់មានរង្វាស់ស្មើគ្នា។</p>
<p>១៤៨- ពហុមុខ អ. polyhedron ប្រា. polyèdre (m.)</p>	<p>រូបសណ្ឋានអង្គធាតុរឹងមួយខណ្ឌដោយមុខជាច្រើនដែលមុខនីមួយៗជាពហុកោណ។</p>
<p>១៤៩- ពហុមុខនិយ័ត អ. regular polyhedron ប្រា. polyèdre régulier (m.)</p>	<p>ពហុមុខដែលមានមុខទាំងអស់ជាពហុកោណនិយ័តប៉ុនៗគ្នា។</p>
<p>១៥០- តេត្រាអែត/ចតុមុខ អ. tetrahedron ប្រា. tétraèdre (m.)</p>	<p>ពហុមុខដែលមានមុខបួនក្នុងទម្រង់ជាត្រីកោណ។</p>
<p>១៥១- តេត្រាអែតនិយ័ត/ចតុមុខនិយ័ត អ. regular tetrahedron ប្រា. tétraèdre régulier (m.)</p>	<p>តេត្រាអែតឬចតុមុខដែលមានមុខទាំងបួនប៉ុនៗគ្នាក្នុងទម្រង់ជាត្រីកោណសម័ង្ស។</p>
<p>១៥២- ប្រលេពីប៉ែត អ. paralleloiped ប្រា. parallépipède (m.)</p>	<p>ពហុមុខមានព្រំដែនខណ្ឌដោយមុខប្រាំមួយហើយមុខទាំងអស់នេះជាប្រលេ-ឡូក្រាម ដែលក្នុងនោះវាមានមុខឈមបីគូស្របរៀងគ្នានិងប៉ុនៗរៀងគ្នា។ ឧទាហរណ៍ វត្ថុរឹង ABCDEFGH ជាប្រលេពីប៉ែតដែលបានបង្ហាញក្នុងរូប។</p>

<p>១៥៣- ប្រលេពីប៉ែតកែង អ. rectangular parallelepiped ប៊ាវ. parallélépipède rectangle (m.)</p>	<p>ប្រលេពីប៉ែតដែលមានមុខទាំងអស់ជាចតុកោណកែង។</p>
<p>១៥៤- ទសមុខ អ. decahedron ប៊ាវ. décaèdre (m.)</p>	<p>ពហុមុខដែលមានមុខដប់។</p>
<p>១៥៥- មុំ អ. angle ប៊ាវ. angle (m.)</p>	<p>រូបធរណីមាត្របង្កើតដោយបន្ទាត់ពីរ អង្កត់ពីរឬកន្លះបន្ទាត់ពីរដែលគូសចេញពីចំណុចរួមមួយឬផ្នែកនៃសំហែងដែលបង្កើតដោយប្លង់ពីរកាត់គ្នា។</p>
<p>១៥៦- រង្វាស់មុំ អ. angular measure ប៊ាវ. mesure (f.) de l'angle (m.)</p>	<p>ខ្នាតដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់វាស់មុំ គិតជាដឺក្រេ ក្រាដិ ឬ រ៉ាដ្យង់។</p>
<p>១៥៧- មុំស្រួច អ. acute angle ប៊ាវ. angle aigu (m.)</p>	<p>មុំមានរង្វាស់ចន្លោះពី 0 ដឺក្រេ និង 90 ដឺក្រេ។</p>
<p>១៥៨- មុំទាល អ. obtuse angle ប៊ាវ. angle obtus (m.)</p>	<p>មុំមានរង្វាស់ចន្លោះពី 90 ដឺក្រេ និង 180 ដឺក្រេ។</p>
<p>១៥៩- មុំរាប អ. straight angle ប៊ាវ. angle plat (m.)</p>	<p>មុំមានរង្វាស់ស្មើនឹង 180 ដឺក្រេ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងរូប $\angle xox'$ ជាមុំរាប។</p>

<p>១៦០- មុំបំពេញ អ. complementary angle បារ. angle complémentaire (m.)</p>	<p>មុំមួយក្នុងចំណោមមុំពីរដែលមានផលបូកស្មើ 90 ដឺក្រេ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងរូប $\angle xoy$ និង $\angle yoz$ ជាមុំបំពេញ។</p>
<p>១៦១- មុំជាប់ អ. adjacent angles បារ. angles adjacents (m.)</p>	<p>មុំពីរដែលមានកំពូលនិងជ្រុងមួយរួមគ្នា។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងរូប $\angle MON$ និង $\angle NOP$ ជាមុំជាប់គ្នា។</p>
<p>១៦២- មុំកែង អ. right angle បារ. angle droit (m.)</p>	<p>មុំដែលបង្កើតដោយបន្ទាត់ពីរកែងគ្នាមានរង្វាស់ស្មើ 90 ដឺក្រេ (90 ដឺក្រេ = 100 ក្រាដ = $\frac{\pi}{2}$ រ៉ាដ្យង់)។</p>
<p>១៦៣- មុំបន្ថែម អ. supplementary angle បារ. angle supplémentaire (m.)</p>	<p>មុំមួយក្នុងចំណោមមុំពីរដែលមានផលបូកស្មើ 180 ដឺក្រេ។ ឧទាហរណ៍ $\angle MON$ និង $\angle NOP$ ជាមុំបន្ថែមដែលបង្ហាញក្នុងរូប។</p>
<p>១៦៤- មុំផ្ចិត អ. central angle បារ. angle (m.) au centre (m.)</p>	<p>មុំមានកំពូលនៅត្រង់ផ្ចិតនៃរង្វង់។</p>
<p>១៦៥- មុំទល់កំពូល អ. opposite angles បារ. angles opposés (m.) par le sommet</p>	<p>មុំពីរបង្កើតដោយបន្ទាត់ពីរប្រសព្វគ្នាមានចំណុចកំពូលរួម។</p>
<p>១៦៦- ដឺក្រេ អ. degree</p>	<p>- ខ្នាតនៃរង្វាស់មុំមាននិមិត្តសញ្ញា «⁰»។ ឧទាហរណ៍ មុំកែងមានរង្វាស់ 90 ដឺក្រេ(90⁰)។</p>

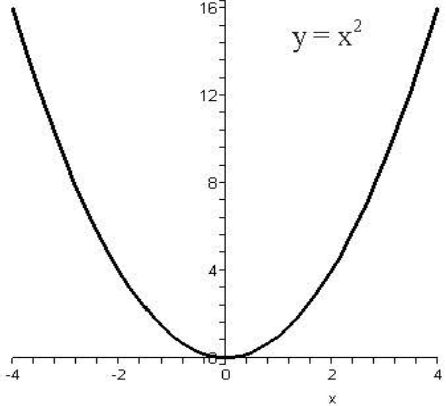
បារ. degré (m.)	- ស្វ័យគុណនៃអថេរក្នុងកន្សោមពីជគណិត។ ឧទាហរណ៍ ដឺក្រេនៃ $7x^5$ គឺ 5។
១៦៧- រ៉ាដ្យង់ អ. radian បារ. radian (m.)	ខ្នាតនៃរង្វាស់មុំមាននិមិត្តសញ្ញា «rad»។ ឧទាហរណ៍ មុំកែងមានរង្វាស់ $\frac{\pi}{2}$ rad។
១៦៨- ក្រាដ អ. grad បារ. grade (m.)	ខ្នាតនៃរង្វាស់មុំមាននិមិត្តសញ្ញា «gon»។ ឧទាហរណ៍ មុំកែងមានរង្វាស់ 100 gon។
១៦៩- ពី / ផាយ អ. pi បារ. pi (m.)	និមិត្តសញ្ញា π មានតម្លៃប្រហែល 3.14159។
១៧០- វិធីបូក អ. addition បារ. addition (f.)	ប្រមាណវិធីឬដំណើរការនៃការរកផលបូកនៃច្រើនចំនួនដែលតាងដោយ និមិត្តសញ្ញា «+» ។
១៧១- វិធីដក អ. subtraction បារ. soustraction (f.)	ប្រមាណវិធីឬដំណើរការនៃការរកផលដកនៃពីរចំនួនឬច្រើនចំនួន ដែលតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា «-» ។ ឧទាហរណ៍ $a - b = c$ ដែលក្នុងនោះ a ជាតំណាងដក, b ជាតួដក និង c ជាផលដក។
១៧២- តួដក អ. subtrahend បារ. diminuteur (m.)	ចំនួនដែលយកទៅដកពីតំណាងដក។ ឧទាហរណ៍ $8 - 3 = 5$, 3 ជាតួដក។
១៧៣- តំណាងដក អ. minuend បារ. diminuend (m.)	ចំនួនដែលយកមកដកនឹងតួដក។ ឧទាហរណ៍ $8 - 3 = 5$, 8 ជាតំណាងដក។
១៧៤- ផលដក អ. difference បារ. différence (f.)	ចំនួនដែលបានមកពីការដករវាងតំណាងដក និង តួដក។ ឧទាហរណ៍ $8 - 3 = 5$, 5 ជាផលដក។
១៧៥- វិធីគុណ អ. multiplication បារ. multiplication (f.)	ប្រមាណវិធីនៃការរកផលគុណនៃច្រើនចំនួនដែលតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា «x» ឬ «·» ។ ឧទាហរណ៍ 4×3 , $ab = a \times b = a \cdot b$ ។
១៧៦- ផលគុណ អ. product បារ. produit (m.)	លទ្ធផលនៃវិធីគុណនៃច្រើនចំនួន។ ឧទាហរណ៍ ចំនួន 15 ជាផលគុណនៃពីរចំនួន 5 និង 3 ។

១៧៧- ពហុគុណ អ. multiple បារ. multiple (m.)	ចំនួនណាមួយដែលជាផលគុណនៃច្រើនចំនួន។ ឧទាហរណ៍ ចំនួន 15 ជាពហុគុណ នៃចំនួន 5។
១៧៨- វិធីចែក អ. division បារ. division (f.)	ប្រមាណវិធីឬដំណើរការនៃការកែផលចែកនៃពីរចំនួនឬច្រើនចំនួន ដែលតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា «÷» , «-», « / »។ ឧទាហរណ៍ $15/3 = 5$ ដែល 15 ជាតំណាងចែក 3 ជាតួចែក និង 5 ជាផលចែក។
១៧៩- ភាគបែង អ. denominator បារ. dénominateur (m.)	ផ្នែកខាងក្រោមរបស់ប្រភាគ។ ឧទាហរណ៍ ប្រភាគ $\frac{5}{7}$ ឬ $\frac{5}{7}$ មាន 7 ជាភាគបែង។
១៨០- ភាគយក អ. numerator បារ. numérateur (m.)	ផ្នែកខាងលើរបស់ប្រភាគ។ ឧទាហរណ៍ ប្រភាគ $\frac{8}{9}$ ឬ $\frac{8}{9}$ មាន 8 ជាភាគយក។
១៨១- ភាគរយ អ. per cent បារ. pour cent (m.)	ភាគរយតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា « % »។ ឧទាហរណ៍ 1% (មួយភាគរយ)។
១៨២- ចំនួនភាគរយ អ. percentage បារ. pourcentage(m.)	សមាមាត្រផលធៀបឬអត្រាដែលបានសរសេរជាមួយភាគបែងស្មើនឹង 100។ ឧទាហរណ៍ $80\% = \frac{80}{100}$ ។
១៨៣- ផលធៀប អ. ratio បារ. rapport (m.)	ការប្រៀបធៀប ផលចែក សមាមាត្រនៃចំនួន ទំហំ បរិមាណ ឬ កន្សោមពីរឬ ច្រើន។ ផលធៀបអាចសរសេរជាទម្រង់ប្រភាគនិងទម្រង់ចុចពីរ។ ឧទាហរណ៍ ក- $\frac{25}{97} = \frac{25}{97} = 25 : 97$ ។ ខ- ផលធៀបនៃក្មេងប្រុស 3 នាក់ទៅនឹងក្មេងស្រី 2 នាក់នៅ ក្នុងថ្នាក់មួយគឺ $\frac{3}{2}$ ឬ 3 : 2 ។ គ- ផលធៀបនៃជ្រុងរបស់ការ៉េមួយទៅនឹងអង្កត់ទ្រូងវាគឺ $1 : \sqrt{2}$ ។
១៨៤- សមាមាត្រ អ. proportion បារ. proportion (f.)	សមីការមួយបង្ហាញពីផលធៀបដែលសមមូលនឹងគ្នា ហើយ ដែលមានទម្រង់ ទូទៅ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ ឬ $a : b = c : d$ ។ ឧទាហរណ៍ $\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$ ។
១៨៥- អត្រា អ. rate បារ. taux (m.)	ផលធៀបមួយដែលប្រៀបធៀបឯកតាពីរផ្សេងគ្នា។ ឧទាហរណ៍ អត្រា ៦០ គឺឡើយម៉ែត្រក្នុងមួយម៉ោង។

<p>១៨៦- ពហុធា អ. polynomial/ multinomial បារ. polynôme (m.)</p>	<p>- កន្សោមពីជគណិតមានផលបូកគ្នាជាច្រើន ដែលតួនីមួយៗគឺជាផលគុណនៃចំនួនថេរមួយនិងអថេរមួយឬច្រើន។ បើសិនជាមានអថេរ x មួយនោះ ទម្រង់ទូទៅកំណត់ដោយ $a_0 + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_nx^n$ ដែល a_i ជាចំនួនថេរ ($i = 0, 1, 2, 3, \dots, n$)។</p> <p>- កន្សោមពីជគណិតដែលមានផលបូកនៃពីរតួឬច្រើនតួ។ ឧទាហរណ៍ $x^2 - 4, x^2 - 2xy + y^2, 4x^3 - 5xy - 4, 7x^2y + zt + 45y^5$ ជាពហុធា។</p>
<p>១៨៧- ឯកធា អ. monomial បារ. monôme (m.)</p>	<p>ពហុធាដែលមានមួយតួ។ ឧទាហរណ៍ $y, 5ac, 10ax^2$។</p>
<p>១៨៨- ទ្វេធា អ. binomial បារ. binôme (m.)</p>	<p>ពហុធាដែលមានពីរតួ។ ឧទាហរណ៍ $2x + 3y, -7y + 5, 6bx - y^2$ ជាទ្វេធា។</p>
<p>១៨៩- ត្រីធា អ. trinomial បារ. trinôme (m.)</p>	<p>ពហុធាដែលមានបីតួ។ ឧទាហរណ៍ $a + b + c, ax^2 + bx + c$ ជាត្រីធា។</p>
<p>១៩០- គីឡូ អ. kilo បារ. kilo</p>	<p>ខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ ១ ០០០ ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «k»។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាក្រាម ១គីឡូក្រាម(1kg) ស្មើនឹង ១ ០០០ក្រាម (1 000g)។</p>
<p>១៩១- គីឡូ- អ. kilo- បារ. kilo-</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ ១ ០០០ ឯកតា ឬ ១ ០០០ដង នៅក្នុងប្រព័ន្ធរង្វាស់ ។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាម៉ែត្រ ១គីឡូម៉ែត្រ(1km) ស្មើនឹង ១ ០០០ម៉ែត្រ (1 000m)។</p>
<p>១៩២- ហិកតូ- អ. hecto- បារ. hecto -</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ១០០ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «h»។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាក្រាម ១ហិកតូក្រាម (1hg) ស្មើនឹង ១០០ក្រាម (100g) ។</p>
<p>១៩៣- ដេកា- អ. deca- បារ. déca-</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ១០ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «da»។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាក្រាម ១ដេកាក្រាម (1dag) ស្មើនឹង ១០ក្រាម (10g)។</p>
<p>១៩៤- ដេស៊ី- អ. deci- បារ. déci-</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ $10^{-1} = \frac{1}{10}$ ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «d» ។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាម៉ែត្រ ១ដេស៊ីម៉ែត្រ (1dm) = $\frac{1}{10}$ ម៉ែត្រ ($\frac{1}{10}$m)។</p>

<p>១៩៥- សង់ទី- អ. centi- បារ. centi-</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ $10^{-2} = \frac{1}{100}$ ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «c»។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាម៉ែត្រ ១សង់ទីម៉ែត្រ (1cm) = $\frac{1}{100}$ ម៉ែត្រ ($\frac{1}{100}$ m)។</p>
<p>១៩៦- មីល្លី- អ. milli- បារ. milli-</p>	<p>បុព្វបទនៃខ្នាតដែលមានតម្លៃស្មើ $10^{-3} = \frac{1}{1000}$ ឯកតា ហើយ មាននិមិត្តសញ្ញា «m» ។ ឧទាហរណ៍ បើខ្នាតជាម៉ែត្រ ១មីល្លីម៉ែត្រ (1mm) = $\frac{1}{1000}$ ម៉ែត្រ($\frac{1}{1000}$ m)។</p>
<p>១៩៧- ម៉ែត្រគូប អ. cubic meter បារ. mètre cube (m.)</p>	<p>ខ្នាតសម្គាល់មាឌឬចំណុះស្មើត្រីគុណនៃម៉ែត្រ។ ម៉ែត្រគូបសរសេរកាត់ m^3 ។ ១ $m^3 = ១០^៣$ ដិម$^3 = ១០^៦$ សម3 ។</p>
<p>១៩៨- សំណុំ អ. set បារ. ensemble (m.)</p>	<p>បណ្តុំនៃវត្ថុដែលកំណត់ដោយលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់។ វត្ថុនីមួយៗនៃសំណុំហៅថា ធាតុនៃសំណុំ។ ឧទាហរណ៍ ១- សំណុំនៃចំនួន 4, 5, 7 និង 8 ។ គេតាងដោយ {4, 5, 7, 8} ។ ២- សំណុំនៃថ្ងៃប្រចាំសប្តាហ៍។ គេតាងដោយ {ចន្ទ, អង្គារ, ពុធ, ព្រហស្បតិ៍, សុក្រ, សៅរ៍, អាទិត្យ} ។</p>
<p>១៩៩- សំណុំរង អ. subset បារ. sous-ensemble (m.)</p>	<p>សំណុំដែលធាតុទាំងអស់របស់វាជាធាតុនៃសំណុំមួយទៀត។ ឧទាហរណ៍ សំណុំ { 5, 7, 8} ជាសំណុំរងនៃសំណុំ {4, 5, 7, 8} ។</p>
<p>២០០- សំណុំទទេ អ. empty set /null set បារ. ensemble vide (m.)</p>	<p>សំណុំដែលគ្មានធាតុ ហើយ គេតាងដោយ \emptyset ឬ { } ។</p>
<p>២០១- សំណុំរាប់អស់ អ. finite set បារ. ensemble fini (m.)</p>	<p>សំណុំដែលមានចំនួនធាតុ ជាចំនួនកំណត់។ ឧទាហរណ៍ សំណុំ A = {1, 2, 3, 4, 5, 6, 7} ជាសំណុំរាប់អស់។</p>
<p>២០២- សំណុំអនន្ត អ. infinite set បារ. ensemble infini (m.)</p>	<p>សំណុំដែលមានចំនួនធាតុច្រើនមិនអាចកំណត់បាន។ ឧទាហរណ៍ សំណុំ B = {1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, . . .} ជាសំណុំអនន្ត។</p>
<p>២០៣- បកាសន៍ អ. proposition/statement បារ. proposition (f.)</p>	<p>(តក្កវិជ្ជា) ប្រយោគ ឬ ឃ្លា ឬក៏អំណះអំណាងទាំងឡាយណាដែលគេអាចអះអាង ឬ សន្មតថាពិតឬមិនពិត។ ឧទាហរណ៍ បកាសន៍មាន ដូចជា ៖ - ភ្នំពេញជារាជធានីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ - ថ្ងៃស្អែកនឹងមានភ្លៀងខ្លាំងបំផុតនៅភ្នំពេញ។</p>

<p>២០៤- ទិន្នន័យ អ. data បារ. données (f.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) ព័ត៌មានដែលប្រមូលបានតាមការធ្វើអង្កេត សួរសំណួរ ឬ វាស់វែង...។</p>
<p>២០៥- គំរូតាង អ. sample បារ. échantillon (m.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) សំណុំរងឬផ្នែកមួយនៃស្ថិតិសាកលដែលយកមកសិក្សា។</p>
<p>២០៦- រង / រង អ. range បារ. rang (m.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) ផលសងរវាងតម្លៃខ្ពស់បំផុតនិងតម្លៃទាបបំផុតនៃទិន្នន័យ។</p>
<p>២០៧- អថេរ អ. variable បារ. variable (f.)</p>	<p>និមិត្តសញ្ញាដែលតាងឱ្យបរិមាណឬតម្លៃមិនស្គាល់។</p>
<p>២០៨- អថេរចៃដន្យ អ. random variable បារ. variable aléatoire (f.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) អថេរដែលអាចទទួលបានតម្លៃតែមួយគត់ពីលទ្ធផលពិសោធន៍នីមួយៗដែលតម្លៃនេះពុំអាចកំណត់ជាមុនបាន។</p>
<p>២០៩- អថេរចៃដន្យជាប់ អ. discrete random variable បារ. variable aléatoire discrète (f.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) អថេរចៃដន្យដែលមានតម្លៃជាប់ៗពីគ្នាពីមួយទៅមួយ។</p>
<p>២១០- អថេរចៃដន្យជាប់ អ. continuous random variable បារ. variable aléatoire continue (f.)</p>	<p>(ស្ថិតិវិទ្យា) អថេរចៃដន្យដែលមានតម្លៃនៅក្នុងចន្លោះណាមួយ។</p>
<p>២១១- ប្រូបាប៊ីលីតេ/ ករនីយវិទ្យា អ. probability បារ. probabilité (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃគណិតវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីភាពចៃដន្យនៃព្រឹត្តិការណ៍។</p>
<p>២១២- ប្រូបាប៊ីលីតេ/ ករនីយភាព អ. probability បារ. probabilité (f.)</p>	<p>ផលធៀបរវាងចំនួនករណីស្របនិងចំនួនករណីអាចនៃព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយ។</p>

២១៣- ព្រឹត្តិការណ៍ អ. event បារ. évènement (m.)	លទ្ធផលនៃការសាកល្បង ឬ ពិសោធន៍អ្វីមួយនៅក្នុងប្រូបាប៊ីលីតេ/ ភរវិនិយភាព។
២១៤- ទ្រឹស្តី អ. theory បារ. théorie (f.)	គំនិតដែលស្នើឡើងសម្រាប់ពន្យល់ឬបកស្រាយជាទូទៅនូវបាតុភូត, ព្រឹត្តិការណ៍...។
២១៥- ទ្រឹស្តីបទ អ. theorem បារ. théorème (m.)	បកស្រាយជាក់លាក់ដែលអាចបង្ហាញថាពិតតាមរយៈការបកស្រាយបញ្ជាក់និង បានកត់ត្រាទុក។
២១៦- អនុគមន៍ អ. function បារ. fonction (f.)	ទំនាក់ទំនង f ភ្ជាប់ធាតុនីមួយៗនៃសំណុំ A ទៅនឹងធាតុតែមួយគត់នៃសំណុំ B ។ គេកំណត់សរសេរ $f : A \rightarrow B$ $x \mapsto y = f(x)$ ក្នុងនោះ A ជាសំណុំដើមមិនទទេ និង x ជាធាតុដើម ហើយ B ជាសំណុំចុង មិនទទេ និង y ជារូបភាពនៃ x ដោយអនុគមន៍ (តាម) f ។ ឧទាហរណ៍ ទំនាក់ទំនង $y = f(x) = 2x$ ពីសំណុំ $A = \{0, 1, 2, 3, 4\}$ ទៅសំណុំ $B = \{0, 2, 4, 6, 8\}$ ជាអនុគមន៍មួយ។
២១៧- អនុគមន៍លេខ អ. real function/ real-valued function បារ. fonction numérique (f.)	អនុគមន៍ដែលមាន \mathbb{R} (\mathbb{R} តាងសំណុំនៃចំនួនពិត) ជាសំណុំចុង។ ឧទាហរណ៍ $f(x) = 3x^3 - 2x + 5$ ជាអនុគមន៍លេខនៃអថេរចំនួនពិត។
២១៨- អនុគមន៍គូ អ. even function បារ. fonction paire (f.)	អនុគមន៍មួយដែលផ្ទៀងផ្ទាត់លក្ខណៈ $f(-x) = f(x)$ ចំពោះគ្រប់ $x \in D$ ($\forall x \in D$) ដែលក្នុងនោះ D តាងដែនកំណត់នៃអនុគមន៍ f ។ ក្រាហ្វនៃអនុគមន៍នេះឆ្លុះគ្នាជៀបនឹងអ័ក្ស y ។ ឧទាហរណ៍ $y = x^2$ និង $y = \cos x$ ជាអនុគមន៍គូ។ ក្រាហ្វនៃអនុគមន៍ $y = x^2$ បានបង្ហាញក្នុងរូបខាងក្រោម។

<p>២១៩- អនុគមន៍សេស អ. odd function បាវ. fonction impaire (f.)</p>	<p>អនុគមន៍មួយដែលផ្ទៀងផ្ទាត់លក្ខណៈ $f(-x) = -f(x)$ ចំពោះគ្រប់ $x \in D$ ដែលក្នុងនោះ D តាងដែនកំណត់នៃអនុគមន៍ f ។ ឧទាហរណ៍ x^3, $\sin x$ និង x^7 សុទ្ធតែជាអនុគមន៍សេស។</p>
<p>២២០- អនុគមន៍ជាប់ អ. continuous function បាវ. fonction continue (f.)</p>	<p>$f(x)$ ជាអនុគមន៍ជាប់ត្រង់ចំណុច $x = a$ បើ</p> <ul style="list-style-type: none"> - $f(a)$ មានតម្លៃកំណត់ - $f(x)$ កើតមានតម្លៃលីមីត កាលណា x ខិតទៅរក a - លីមីត $f(x)$ កាលណា x ខិតទៅរក a មានតម្លៃស្មើនឹង $f(a)$ ។
<p>២២១- អនុគមន៍ព្រីមីទីវ អ. primitive function បាវ. fonction primitive (f.)</p>	<p>អនុគមន៍ $F(x)$ ដែលមានដេរីវេ $F'(x) = f(x)$ ។ ឧទាហរណ៍ $F(x) = \frac{1}{2}x^2 + 5$ ជាអនុគមន៍ព្រីមីទីវនៃ $f(x) = x$ ។</p>
<p>២២២- អនុគមន៍ ត្រីកោណមាត្រ អ. trigonometric function បាវ. fonction (f.) de trigonométrie (f.)</p>	<p>អនុគមន៍នៃមុំដែលកំណត់ជាផលធៀបត្រីកោណមាត្រ។ អនុគមន៍ត្រីកោណមាត្រមាន ស៊ីនុស, កូស៊ីនុស, សេកង់, កូសេកង់, តង់ហ្សង់ និង កូតង់ហ្សង់។</p>
<p>២២៣- អនុគមន៍វិភាគ អ. analytic function បាវ. fonction analytique (f.)</p>	<p>អនុគមន៍អថេរកុំផ្លិចដែលមានដេរីវេ និង ជាអនុគមន៍ដេរីវេជាប់។</p>
<p>២២៤- ទ្រឹស្តីរេស៊ីឌុយ អ. residue theory បាវ. théorie (f.) de résidue (f.)</p>	<p>សំណុំទ្រឹស្តីបទសម្រាប់គណនាអាំងតេក្រាលនៃអនុគមន៍អថេរកុំផ្លិច។</p>
<p>២២៥- ដែនកំណត់ អ. domain បាវ. domaine (m.)</p>	<p>សំណុំចំនួននៃអថេរ x ដែលនាំឱ្យអនុគមន៍ $y = f(x)$ មានតម្លៃ និង តាងដោយ D។ ឧទាហរណ៍ អនុគមន៍ $f(x) = \sqrt{x}$ មានដែនកំណត់ $D = \{x/x \geq 0\} = [0, +\infty) = [0, +\infty[$ ។</p>
<p>២២៦- សំណុំរូបភាព អ. range / image បាវ. image (f.)</p>	<p>សំណុំតម្លៃ $y = f(x)$ ចំពោះគ្រប់ x នៅលើដែនកំណត់ D នៃអនុគមន៍ f និងតាងដោយ I ឬ $\text{Im}(f)$ ឬ $\text{Im } f$ ។ ឧទាហរណ៍ សំណុំរូបភាពនៃអនុគមន៍ $y = f(x) = -2x + 3$ ($x \geq 1$) គឺ $I = \{y/y \leq 1\} = (-\infty, 1]$ ។</p>

II.២.២- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការភូមិវិទ្យា

<p>១- ហ្គាឡាក់ស៊ី អ. galaxy បារ. galaxie (f.)</p>	<p>សំណុំដ៏ធំនៃតារា ភាគតូចល្អិតៗនៃរូបធាតុដ៏ច្រើនអនេក និង ឧស្ម័នអន្តរតារា ដែលនៅដោយឡែកក្នុងលំហ ហើយ ស្ថិតនៅជាសំណុំជាមួយគ្នាបានដោយសារ បាតុភូតនៃកម្លាំងទំនាញទៅវិញទៅមក។</p>
<p>២- សូរ្យហ្គាឡាក់ស៊ី អ. The Galaxy បារ. La Galaxie</p>	<p>ហ្គាឡាក់ស៊ីនៃប្រព័ន្ធព្រះអាទិត្យ។</p>
<p>៣- សូរ្យប្រព័ន្ធ / ប្រព័ន្ធព្រះអាទិត្យ អ. solar system បារ. système solaire (m.)</p>	<p>សមូហកម្មនៃព្រះអាទិត្យនិងភពនានាដែលមានគន្លងនៅជុំវិញព្រះអាទិត្យ។ ប្រព័ន្ធព្រះអាទិត្យមានភពប្រាំបី គឺភពពុធ ភពសុក្រ ភពផែនដី ភពអង្ការ ភពព្រហស្បតិ៍ ភពសៅរ៍ ភពអ៊ុយរ៉ានុស និង ភពណិបទូន។</p>
<p>៤- ផែនដី / ភពផែនដី / ចក្រវាល អ. The Earth បារ. La Terre / l'univers (m.)</p>	<p>ភពមួយនៃប្រព័ន្ធព្រះអាទិត្យដែលមានជីវិតរស់នៅ។</p>
<p>៥- ភូគោល អ. globe បារ. globe terrestre (m.)</p>	<p>ស្វ័យមួយដែលតាងផែនដី។</p>
<p>៦- សកលលោក / ពិភពលោក / លោក អ. world បារ. monde (m.)</p>	<p>សំណុំដ៏ផុសមានផ្ទៃក្រឡាជិត១៥០លានគ.ម^២ ដែលមនុស្សរស់នៅ ហើយ បែងចែកជាប្រទេសធំតូចចំនួន១៩៤ (ឆ្នាំ២០០៩) ។ ខ. សង្គ្រាមលោក ប្រជាជនទូទាំងសកលលោក សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។</p>
<p>៧- ទ្វីប អ. continent បារ. continent (m.)</p>	<p>ផ្នែកដ៏ធំៗនីមួយៗនៃផែនដី។ ក្នុងការសិក្សា គេចែកផែនដីចេញជាប្រាំមួយទ្វីប គឺអឺរ៉ុប អាស៊ី អាហ្វ្រិក អាមេរិក អូសេអានី និង អង់តាកទិក។</p>
<p>៨- អនុទ្វីប អ. subcontinent បារ. sous-continent (m.)</p>	<p>ចំណែកមួយនៃទ្វីបដែលមានទំហំតូចជាងទ្វីបស្ថិតនៅខាងត្បូងជួរភ្នំហិមាល័យ ហៅថា អនុទ្វីបឥណ្ឌា។ អនុទ្វីបនេះមាន ប្រទេសឥណ្ឌា ប៉ាគីស្ថាន នេប៉ាល់ ប៊ូតង់ និង បង់ក្លាដែស។</p>
<p>៩- ឧបទ្វីប អ. peninsula បារ. péninsule (f.)</p>	<p>ចំណែកមួយនៃទ្វីបដែលតូចជាងអនុទ្វីបលយចូលទៅក្នុងសមុទ្រ។ ខ. ឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន ឧបទ្វីបកូរ៉េ ឧបទ្វីបអ៊ីតាលី...។ ឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនជាដែនដី គោកស្ថិតនៅភាគអាគ្នេយ៍នៃទ្វីបអាស៊ី ចន្លោះ ប្រទេសឥណ្ឌា និង ចិន។ ឧបទ្វីបនេះមានប្រទេសភូមា ថៃ កម្ពុជា ឡាវ វៀតណាម និង ម៉ាឡេស៊ី។</p>

១០- ស្ទើរកោះ: H. peninsula បាវ. presqu'île (f.)	ចំណែកមួយនៃផែនដីដែលមានទឹកព័ទ្ធស្ទើរជុំវិញ។ ឧ. ស្ទើរកោះមលក្កា (ចំណែកនៃប្រទេសម៉ាឡេស៊ីនិងថៃ) ស្ទើរកោះកូឡា ស្ទើរកោះកាំឆាត់កា នៅប្រទេសរុស្ស៊ី ...។
១១- ដីសន្ទះ: H. isthmus បាវ. isthme (m.)	ផ្ទៃដីដែលមានទទឹងតូចឬស្លូត ហើយ ខណ្ឌផ្ទៃទឹកដែលនៅសងខាងដោយភ្ជាប់ផ្ទាំងដីធំពីរ។ ឧ. ដីសន្ទះក្រា(ភ្ជាប់ថៃនិងម៉ាឡេស៊ី) ដីសន្ទះស៊ុយអេ ដីសន្ទះប៉ាណាម៉ា...។
១២- កោះ: H. island បាវ. île (f.)	ផ្ទៃដីដែលមានទឹកព័ទ្ធជុំវិញទាំងស្រុង។ ឧ. កោះឧកញ៉ាតី កោះទន្សាយ កោះពស់...។
១៣- ច្រក / ច្រកសមុទ្រ H. strait បាវ. détroit (m.)	ផ្លូវទឹកចង្អៀតដែលភ្ជាប់ផ្ទៃទឹកធំពីរ។ ឧ. ច្រកបេរីញ ស្ថិតនៅចន្លោះទ្វីបអាស៊ីនិងអាមេរិក ច្រកហ្សឺប្រាល់តា ស្ថិតនៅចន្លោះទ្វីបអឺរ៉ុបនិងទ្វីបអាហ្វ្រិក...។
១៤- ប្រជុំកោះ: H. archipelago បាវ. archipel (m.)	បណ្តុំកោះតូចធំទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅរាយប៉ាយក្បែរគ្នា។ ប្រជុំកោះណាដែលមានកោះធំតូចនៅបន្តគ្នាមានរាងជាខ្សែហៅថា កម្រងកោះ។ ឧ. ក្នុងមហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកមានប្រជុំកោះដូចជា ប្រជុំកោះហាវ៉ៃ ប្រជុំកោះសូឡូម៉ូន...។ ប្រទេសហ្វីលីពីនជាប្រជុំកោះ ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីជាកម្រងកោះ។
១៥- ឆ្នេរ H. coast បាវ. côte (f.)	ចំណែកដីឬខ្សាច់ដែលនៅជាប់សមុទ្រ ទន្លេ ឬ ស្ទឹង មានសណ្ឋានជាជម្រាលនិងលិចទឹកម្តងម្កាល។ ឧ. ឆ្នេរកែប ឆ្នេរអូរឈើទាល...។
១៦- ឆ្នេរល្អាក់ H. cliff បាវ. falaise (f.)	ជម្រាលចោតខ្លាំងឬតិចរបស់ឆ្នេរ។
១៧- ឈូង H. gulf បាវ. golfe (m.)	ចំណែករបស់សមុទ្រដែលលយចូលក្នុងផ្ទៃទ្វីប និង មានផ្ទៃធំទូលាយ។ ឧ. ឈូងសមុទ្រថៃ។
១៨- ឆក H. bay បាវ. baie (f.)	ចំណែករបស់សមុទ្រដែលលយចូលទៅក្នុងផ្ទៃទ្វីប និង មានផ្ទៃតូចជាងឈូង។ ឧ. ឆកកំពង់សោម។
១៩- បាង H. harbor បាវ. rade (f.)	ផ្ទៃទឹកសមុទ្រដែលមានរបាំងធម្មជាតិឬសិប្បនិម្មិត អាចជាកន្លែងឱ្យនាវាជ្រកបាន ដើម្បីការពារនឹងរលកដែលបោកពីលម្កសមុទ្រ។ ឧ. ទំនប់រលកខេត្តព្រះសីហនុជាបាងមួយ។ ពៀលហាប័រ (Pearl Harbor) ក្នុងមហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក ជាបាងដែលសហរដ្ឋអាមេរិកប្រើជាមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកតាំងពីមុនសង្គ្រាមលោកលើកទី២មក។

<p>២០- ជ្រោយ អ. cape បារ. cap (m.)</p>	<p>ចំណែកនៃផ្ទៃដីដែលលយចូលទៅក្នុងទឹក។ ឧ. ជ្រោយចង្វាររបស់រាជធានីភ្នំពេញ, ជ្រោយមលក្កា, ជ្រោយឥណ្ឌូចិនជាផ្នែកមួយនៃឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនមានប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ និង វៀតណាម និង ជ្រោយនៃក្តីសង្ឃឹមស្ថិតនៅចុងខាងត្បូងបំផុតរបស់ទ្វីបអាហ្វ្រិក។</p>
<p>២១- ជ្រោយខ្ពស់ អ. headland បារ. promontoire (m.)</p>	<p>ចំណែកនៃផ្ទៃដីដែលលយចូលទៅក្នុងសមុទ្រឬទន្លេ និង មានច្រាំងខ្ពស់។</p>
<p>២២- ផែនទី អ. map បារ. carte (f.)</p>	<p>រូបភាពឬរូបគំនូរដែលជាទូទៅស្ថិតនៅក្នុងប្លង់រាបនិងក្នុងមាត្រដ្ឋានកំណត់ តំណាងឱ្យវត្ថុឬបាតុភូតធម្មជាតិឬសិប្បនិម្មិតនៃផ្ទៃរបស់ផ្នែកណាមួយឬទាំងមូលរបស់ផែនដីឬក៏ផ្សេងទៀត។</p>
<p>២៣- បរិយាកាស អ. atmosphere បារ. atmosphère (f.)</p>	<p>ស្រទាប់ឧស្ម័នច្រើនជាន់ដែលគ្របដណ្តប់ជុំវិញផែនដីឬក៏ណាមួយផ្សេងទៀត។ ឧ. បច្ចុប្បន្ន បរិយាកាសជុំវិញផែនដីមានការប្រែប្រួលខុសប្រក្រតី គឺភាគច្រើន បណ្តាលមកពីសកម្មភាពរបស់មនុស្ស។</p>
<p>២៤- សម្ពាធបរិយាកាស អ. atmospheric pressure បារ. pression atmosphérique (f.)</p>	<p>កម្លាំងសង្កត់របស់បរិយាកាសមកលើផ្ទៃផែនដី។ កម្លាំងសង្កត់នេះប្រែប្រួលទៅតាមរង្វែរនិងទីកន្លែង ហើយ បង្កើតបានជាសម្ពាធខ្ពស់ឬសម្ពាធទាប។ ឧ. រៀងរាល់ឆ្នាំ សម្ពាធទាបតំបន់ត្រូពិកនៅទ្វីបអាស៊ី ចាប់ពីខែកក្កដា តែងតែ បង្កើតឱ្យមានព្យុះស៊ីក្លូនមួយចំនួន បង្កឱ្យមានគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិដល់ប្រទេសខ្លះនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍និងអាស៊ីបូព៌ា។</p>
<p>២៥- បរិស្ថាន អ. environment បារ. environnement (m.)</p>	<p>មជ្ឈដ្ឋានជុំវិញទាំងអស់ (សំណុំរូបសាស្ត្រ សំណុំគីមី សំណុំជីវសាស្ត្រ) ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើជីវិតនិងការលូតលាស់របស់មនុស្ស សត្វ និង/ឬ រុក្ខជាតិ។ ឧ. ការការពារបរិស្ថានជាការកិច្ចរបស់មនុស្សយើងទាំងអស់គ្នា។</p>
<p>២៦- សភាពពេល/ ធាតុអាកាស អ. weather បារ. temps (m.)</p>	<p>ស្ថានភាពនៃបរិយាកាសនៅពេលណាមួយឬនៅក្នុងរយៈពេលខ្លីនិងនៅកន្លែងណាមួយដែលបញ្ជាក់ដោយបាតុភូតឧតុភូតនានា ដូចជា សម្ពាធបរិយាកាស សូរ្យការ សីតុណ្ហភាព សំណើម ទឹកភ្លៀង ពពក ខ្យល់ ជាដើម។ ឧ. ប្រទេសកម្ពុជានាខែមេសា ពេលថ្ងៃមានសភាពពេល/ធាតុអាកាសក្តៅខ្លាំង។</p>
<p>២៧- អាកាសធាតុ អ. climate បារ. climat (m.)</p>	<p>លក្ខខណ្ឌបរិយាកាសនិងបាតុភូតឧតុភូតមធ្យមនៃរង្វែរទាំងអស់របស់តំបន់ណាមួយដែលពិនិត្យឃើញរយៈពេលយូរឆ្នាំ។ លក្ខខណ្ឌបរិយាកាសមានសម្ពាធបរិយាកាស សីតុណ្ហភាព សូរ្យការ សំណើម ទឹកភ្លៀង ពពក ខ្យល់។ អ្នកជំនាញកូមិវិទ្យាបានបែងចែកអាកាសធាតុជាប្រាំក្រុមគឺ ៖ ១-អាកាសធាតុក្តៅ, ២-អាកាសធាតុក្បែរត្រូពិក, ៣-អាកាសធាតុត្រជាក់បង្អួរ, ៤-អាកាសធាតុត្រជាក់, ៥-អាកាសធាតុភ្នំ។</p>

<p>២៨- ខ្សែសម្ពាធដែល អ. isobar បារ. isobare (f.)</p>	<p>ខ្សែបន្ទាត់ដែលគូសនៅលើផែនទីអាកាសធាតុតាងចំណុចទាំងឡាយណាដែលមានសម្ពាធបរិយាកាសស្មើគ្នា។</p>
<p>២៩- មណ្ឌលអាកាសចល់ អ. troposphere បារ. troposphère (f.)</p>	<p>ស្រទាប់បរិយាកាសព័ទ្ធជុំវិញផែនដី មានកម្រាស់៦គ.ម.ទៅ៨គ.ម.នៅតំបន់ប៉ូល និង ១៦គ.ម.ដល់១៧គ.ម.នៅតំបន់អេក្វាទ័រ។ មណ្ឌលនេះមានលក្ខណៈសម្គាល់ដោយសីតុណ្ហភាព និង សម្ពាធបរិយាកាសចុះពីរយៈកម្ពស់ទាបទៅរយៈកម្ពស់ខ្ពស់ ហើយ ជាមណ្ឌលដែលកើតមានបាតុភូតឧតុភូតច្រើនបំផុត។</p>
<p>៣០- មណ្ឌលអាកាសស្ងប់ អ. stratosphere បារ. stratosphère (f.)</p>	<p>មណ្ឌលបរិយាកាសចន្លោះមណ្ឌលអាកាសចល់និងមណ្ឌលអាកាសកណ្តាល មានរយៈកម្ពស់ដល់៥០គ.ម.(មានកម្រាស់ប្រមាណ៤០គ.ម.)។ មណ្ឌលនេះខ្យល់ខ្យល់និងសំណើម។</p>
<p>៣១- មណ្ឌលអាកាសកណ្តាល អ. mesosphere បារ. mésosphère (f.)</p>	<p>មណ្ឌលបរិយាកាសចន្លោះមណ្ឌលអាកាសស្ងប់និងមណ្ឌលអាកាសក្តៅ មានរយៈកម្ពស់ពី៥០គ.ម.ទៅ៨៥គ.ម.។ នៅក្នុងមណ្ឌលនេះ សីតុណ្ហភាពចុះជាលំដាប់ទៅតាមរយៈកម្ពស់។</p>
<p>៣២- មណ្ឌលអាកាសក្តៅ អ. thermosphere បារ. thermosphère (f.)</p>	<p>មណ្ឌលបរិយាកាសបន្តពីមណ្ឌលអាកាសកណ្តាល ហើយ មានរយៈកម្ពស់៨៥គ.ម.ដល់៥០០គ.ម.។ នៅក្នុងមណ្ឌលនេះ សីតុណ្ហភាពឡើងជាលំដាប់ទៅតាមរយៈកម្ពស់។</p>
<p>៣៣- មណ្ឌលអ៊ីយ៉ុង អ. ionosphere បារ. ionosphère (f.)</p>	<p>មណ្ឌលបរិយាកាសខ្ពស់លាតសន្ធឹងពីក្នុងមណ្ឌលអាកាសស្ងប់ឡើងទៅដល់រាប់រយគីឡូម៉ែត្រ ហើយ សម្បូរទៅដោយអ៊ីយ៉ុងនិងអេឡិចត្រុង។</p>
<p>៣៤- មណ្ឌលអាកាសក្រៅ អ. exosphere បារ. exosphère (f.)</p>	<p>មណ្ឌលបរិយាកាសដែលខ្ពស់ជាងគេបំផុត(បន្តពីមណ្ឌលអ៊ីយ៉ុង) ចាប់ពី ១០០០គ.ម.ឡើងទៅ។ នៅក្នុងមណ្ឌលនេះ មានអាតូមស្រាលៗដែលអណ្តែតផុតពីទំនាញផែនដី។</p>
<p>៣៥- អាកាសធាតុវិទ្យា អ. climatology បារ. climatologie (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាអំពីអាកាសធាតុ។</p>
<p>៣៦- កសិអាកាសធាតុវិទ្យា អ. agroclimatology / agricultural climatology បារ. agroclimatologie (f.)/ climatologie agricole (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃអាកាសធាតុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីអាកាសធាតុតាមរយៈផលិតកម្មកសិកម្ម។</p>

<p>៣៧- អាកាសធាតុក្តៅ អ. hot climate បារ. climat chaud (m.)</p>	<p>ក្រុមអាកាសធាតុនៃតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៣០នៃរយៈទទឹងខាងជើងនិងខាងត្បូងអេក្វាទ័រមានអាកាសធាតុបីប្រភេទគឺ ៖</p> <ol style="list-style-type: none"> ១-អាកាសធាតុអេក្វាទ័រ, ២-អាកាសធាតុត្រូពិក, ៣-អាកាសធាតុវាលលំហក្តៅស្ងួត។
<p>៣៨- អាកាសធាតុអេក្វាទ័រ អ. equatorial climate បារ. climat équatorial (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុក្តៅដែលស្ថិតនៅតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៥នៃរយៈទទឹងខាងជើងនិងខាងត្បូងអេក្វាទ័រ។ អាកាសធាតុនេះមានកម្ដៅថេរ សំណើមបរិយាកាសខ្ពស់និងមានភ្លៀងទៀងទាត់(សរុបប្រចាំឆ្នាំលើសពី១ ៥០០ម.ម.)។</p> <ol style="list-style-type: none"> ១. ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីទទួលបានឥទ្ធិពលអាកាសធាតុអេក្វាទ័រ។
<p>៣៩- អាកាសធាតុត្រូពិក អ. tropical climate បារ. climat tropical (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុក្តៅដែលស្ថិតនៅតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៥និង១៥នៃរយៈទទឹងខាងជើងនិងខាងត្បូងអេក្វាទ័រ។ វាជាអាកាសធាតុចម្លងរវាងអាកាសធាតុអេក្វាទ័រនិងអាកាសធាតុវាលលំហក្តៅ។ សីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំលើសពី១៨°C ហើយ មានរដូវពីរគឺរដូវប្រាំងនិងរដូវវស្សា។</p> <ol style="list-style-type: none"> ១. ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងអាកាសធាតុត្រូពិក។
<p>៤០- អាកាសធាតុមូសុង អ. monsoon climate បារ. climat (m.) de mousson (f.)</p>	<p>ចំណែកមួយនៃអាកាសធាតុត្រូពិកដែលមានសីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ២០°C ហើយមានភ្លៀងនិងសំណើមច្រើន។ អាកាសធាតុប្រភេទនេះទទួលបានឥទ្ធិពលពីរបបខ្យល់មូសុង (មូសុងវស្សាពីខែឧសភាដល់ខែតុលា និង មូសុងប្រាំងពីខែវិច្ឆិកាដល់ខែមេសា)។</p> <ol style="list-style-type: none"> ១. ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងអាកាសធាតុមូសុង ។
<p>៤១- អាកាសធាតុវាលលំហក្តៅស្ងួត អ. arid climate បារ. climat aride (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុក្តៅដែលស្ថិតនៅតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី១៥និង៣០នៃរយៈទទឹងខាងជើងនិងខាងត្បូងអេក្វាទ័រ។ អាកាសធាតុនេះមានលក្ខណៈសម្គាល់ពីរគឺ សីតុណ្ហភាពខ្ពស់ចាប់ពី៣០°C ចន្លោះកម្ដៅប្រចាំថ្ងៃខ្ពស់និងភ្លៀងបន្តិចបន្តួច។ តំបន់អាកាសធាតុវាលលំហក្តៅស្ងួតគ្មានរដូវភ្លៀងជាក់លាក់ទេ រដូវក្តៅលាតសន្ធឹងស្ទើរតែពេញមួយឆ្នាំ។</p> <ol style="list-style-type: none"> ១. វាលលំហសាហារ៉ា វាលលំហប្រទេសអាហ្វ្រិកប៊ីសាអ៊ូឌីត វាលលំហនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។
<p>៤២- អាកាសធាតុក្បែរត្រូពិក អ. subtropical climate បារ. climat subtropical (m.)</p>	<p>ក្រុមអាកាសធាតុនៅតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៣០និង៤០នៃរយៈទទឹងខាងជើងនិងខាងត្បូងអេក្វាទ័រ។ ក្រុមអាកាសធាតុនេះមានបីប្រភេទគឺ ៖</p> <ol style="list-style-type: none"> ១-អាកាសធាតុមេឌីទែរ៉ានេ, ២-អាកាសក្បែរត្រូពិកនៅតាមមុខឆ្នេរខាងកើតនៃទ្វីប, ៣-អាកាសធាតុចម្លងក្បែរត្រូពិកនៃភូមិភាគកណ្តាលទ្វីប។

<p>៤៣- អាកាសធាតុ មេឌីទែរ៉ាណេ</p> <p>H. mediterranean climate បារ. climat méditerranéen (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុក្បែរត្រូពិកដែលស្ថិតនៅមុខឆ្នេរខាងលិចនៃទ្វីប។ លក្ខណៈសម្គាល់គឺ រដូវក្តៅ ក្តៅខ្លាំងនិងស្ងួតខ្លាំង រីឯរដូវត្រជាក់វិញមានភ្លៀង និង ត្រជាក់ល្មម។</p> <p>ឧ. អាងមេឌីទែរ៉ាណេ(ទ្វីបអឺរ៉ុប) រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីមួយភាគធំ(សហរដ្ឋអាមេរិក) ភូមិភាគកាប់(ទ្វីបអាហ្វ្រិកភាគខាងត្បូង) ប្រទេសអូស្ត្រាលីភាគនិរតី ប្រទេស ស៊ីលីភាគកណ្តាល (អាមេរិកខាងត្បូង) ។</p>
<p>៤៤- អាកាសធាតុ ត្រជាក់បង្ហូរ</p> <p>H. temperate climate បារ. climat tempéré (m.)</p>	<p>ក្រុមអាកាសធាតុនៅតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៤០និង៦០នៃរយៈទទឹងខាងជើង និងខាងត្បូងអេក្វាទ័រ។ អាកាសធាតុនេះមានពីរប្រភេទគឺ ៖</p> <p>១- អាកាសធាតុត្រជាក់បង្ហូរសមុទ្រ, ២- អាកាសធាតុត្រជាក់បង្ហូរកណ្តាលទ្វីប។</p>
<p>៤៥- អាកាសធាតុ ត្រជាក់បង្ហូរសមុទ្រ</p> <p>H. oceanic temperate climate បារ. climat tempéré océanique (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុត្រជាក់បង្ហូរដែលមានសីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ១០°C។ ចន្លោះកម្តៅរវាងរដូវក្តៅនិងរដូវត្រជាក់មានកម្រិតទាប ហើយ រដូវ ទាំងពីរនេះត្រជាក់ល្មមដូចគ្នា។</p> <p>ឧ. កម្រងកោះអង់គ្លេស ប្រទេសបារាំងភាគពាយ័ព្យ...។</p>
<p>៤៦- អាកាសធាតុត្រជាក់ បង្ហូរកណ្តាលទ្វីប</p> <p>H. continental temperate climate បារ. climat tempéré continental (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុត្រជាក់បង្ហូរដែលមានចន្លោះកម្តៅប្រចាំឆ្នាំខ្ពស់ ព្រោះ រដូវត្រជាក់ ត្រជាក់ខ្លាំង(-១៥°C) រដូវក្តៅ ក្តៅខ្លាំង(២០°C)។</p> <p>ឧ. តំបន់ស៊ីបេរី តំបន់ភាគកណ្តាលនៃទ្វីបអាមេរិកខាងជើង តំបន់ខ្លះនៃ ប្រទេសអាហ្សង់ទីន។</p>
<p>៤៧- អាកាសធាតុត្រជាក់</p> <p>H. cold climate បារ. climat froid (m.)</p>	<p>ក្រុមអាកាសធាតុនៃតំបន់ចន្លោះខ្សែស្របទី៦០ទៅដល់ប៉ូលនៃអង្គរគោលទាំង ពីរ។ អាកាសធាតុត្រជាក់សម្គាល់ដោយសីតុណ្ហភាពទាបជាង១០°Cជានិច្ច។</p> <p>អាកាសធាតុនេះមានពីរប្រភេទគឺ ៖</p> <p>១- អាកាសធាតុត្រជាក់ខ្លាំង, ២- អាកាសធាតុប៉ូល, ឧ. ប្រទេសន័រវែសនិងប្រទេសស៊ុយអែតទទួលបានឥទ្ធិពលអាកាសធាតុត្រជាក់។</p>
<p>៤៨- អាកាសធាតុ ត្រជាក់ខ្លាំង</p> <p>H. freezing climate បារ. climat glacial (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុត្រជាក់ដែលសីតុណ្ហភាពមានកម្រិតទាប។ រដូវទឹកកកជារដូវពិបាកទ្រាំ មានរយៈពេលប្រហែល៦ខែ រីឯរដូវក្តៅមាន សីតុណ្ហភាពទាបជាង១០°C។</p>

<p>៤៩- អាកាសធាតុប៉ូល អ. polar climate ប្រា. climat polaire (m.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃអាកាសធាតុត្រជាក់ដែលមានសីតុណ្ហភាពពិបាកទ្រាំ គ្មានរដូវក្តៅខ្យល់ភ្លៀង ហើយរដូវទឹកកកជារៀងរាល់ឆ្នាំ (យប់៦ខែ) និងមានខ្យល់បក់ខ្លាំង។</p>
<p>៥០- អាកាសធាតុភ្នំ អ. mountain climate ប្រា. climat (m.) de montagne (f.)</p>	<p>ក្រុមអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ដែលមានរយៈកម្ពស់ខ្ពស់ ហើយ មានលក្ខណៈសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖</p> <ol style="list-style-type: none"> ១- សីតុណ្ហភាពប្រចាំឆ្នាំទាបជាងនៅតំបន់ទំនាបជិតខាង, ២- ចន្លោះកម្តៅមានកម្រិតខ្ពស់រវាងពេលថ្ងៃនិងពេលយប់, ៣- ចំនួនថ្ងៃដែលមានកំណកអាកាសក្នុងឆ្នាំនីមួយៗមានច្រើន, ៤- កំណកអាកាសសម្បូរជាងនៅតំបន់ទំនាបជិតខាង ហើយ នៅរយៈកម្ពស់កាន់តែខ្ពស់ កំណកអាកាសអាចជាទឹកកកសំឡី។ <p>ឧ. អាកាសធាតុភ្នំក្រវាញនៃប្រទេសកម្ពុជា អាកាសធាតុភ្នំហិមាល័យ អាកាសធាតុភ្នំអាល់...។</p>
<p>៥១- ឧតុកូត អ. meteor ប្រា. météore (m.)</p>	<p>បាតុកូតទាំងអស់ដែលកើតមាននៅក្នុងបរិយាកាស។</p>
<p>៥២- ឧតុកូតវិទ្យា/ឧតុនិយម អ. meteorology ប្រា. météorologie (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃភូមិរូបវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីធាតុទាំងឡាយរបស់ធាតុអាកាស (សីតុណ្ហភាព កំណកអាកាស ខ្យល់ សម្ពាធ...) និង ស្រាវជ្រាវអំពីលំនាំទាំងឡាយនៃចលនាប្រែប្រួលផ្សេងៗរបស់បរិយាកាស។</p>
<p>៥៣- អាកាសវិទ្យា អ. aerology ប្រា. aérologie (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃឧតុកូតវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីលក្ខណៈនៃស្រទាប់ខ្ពស់ៗរបស់បរិយាកាស។</p>
<p>៥៤- អវកាស អ. cosmos ប្រា. cosmos (m.)</p>	<p>ផ្នែកក្រៅពីមណ្ឌលបរិយាកាសនានារបស់ផែនដី។</p>
<p>៥៥- កំណកអាកាស / ចំហាយអាកាស អ. atmospheric precipitation ប្រា. précipitation atmosphérique (f.)</p>	<p>ទម្រង់ផ្សេងៗរបស់ទឹកនៅក្នុងបរិយាកាសជាលក្ខណៈរឹងឬរាវដែលធ្លាក់មកលើផ្ទៃផែនដី ឬ កាយចេញពីផែនដី ដូចជា ភ្លៀង ទឹកកកសំឡី ព្រិល ទឹកសន្សើម អព្វ។</p>
<p>៥៦- ជីវឧតុកូតវិទ្យា អ. biometeorology ប្រា. biométéorologie (f.)</p>	<p>ឧតុកូតវិទ្យាសិក្សាអំពីទំនាក់ទំនងនៃកត្តានានារបស់ធាតុអាកាសនិងសារពាង្គកាយមានជីវិត។</p>

<p>៥៧- កសិឧតុកូតវិទ្យា អ. agrometeorology/ agricultural meteorology ប្រា. agrométéorologie (f.)/ météorologie agricole (f.)</p>	<p>ឧតុកូតវិទ្យាសិក្សាអំពីការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងនិងបច្ចេកទេសឧតុកូតនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មសំដៅបង្កើនទិន្នផលកសិកម្ម។</p>
<p>៥៨- ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ អ. greenhouse gases (GHG) ប្រា. gaz (m.) à effet (m.) de serre (f.)</p>	<p>ឧស្ម័នទាំងឡាយនៅក្នុងមណ្ឌលអាកាសរចល់នៅព័ទ្ធជុំវិញផែនដី កើតពីធម្មជាតិឬមានប្រភពពីសកម្មភាពមនុស្ស ដូចជា កាបូនឌីអុកស៊ីដ មេតាន ចំហាយទឹក ជាដើម ដែលបណ្តាលឱ្យមានផលផ្ទះកញ្ចក់។</p>
<p>៥៩- ផលផ្ទះកញ្ចក់ អ. greenhouse effect ប្រា. effet (m.) de serre (f.)</p>	<p>បាតុកូតនៃការប្រែប្រួលកម្ដៅស្រទាប់ក្រោមរបស់បរិយាកាសផែនដីកើតឡើងដោយឧស្ម័នទាំងឡាយ (ជាពិសេសឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីដ) ដែលវាសម្របសម្រួលកាយស្មើក្រហមអាំងប្រាបញ្ចេញដោយផែនដី។</p>
<p>៦០- កំណើនផលផ្ទះកញ្ចក់ អ. enhanced greenhouse effect ប្រា. accroissement (m.) de l'effet (m.) de serre (f.)</p>	<p>កំណើនកម្ដៅរបស់ផែនដីដែលបណ្តាលមកពីកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់កើនឡើង ពិសេសកំណើនឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីដ។</p>
<p>៦១- បម្លាស់លំនៅ អ. migration ប្រា. migration (f.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីរបស់មនុស្ស សត្វ ឬ រុក្ខជាតិ ជាបណ្តោះអាសន្នឬស្ថាពរពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់ផ្សេងៗ</p>
<p>៦២- បម្លាស់លំនៅក្នុងស្រុក អ. internal migration ប្រា. migration interne (f.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីរបស់មនុស្សជាបណ្តោះអាសន្នឬស្ថាពរពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់មួយផ្សេង នៅក្នុងប្រទេស។ ឧ. ការរីកចម្រើនវិស័យកាត់ដេរនៅកម្ពុជានាំឱ្យមានបម្លាស់លំនៅក្នុងស្រុកពីជនបទមកទីក្រុងនិងតំបន់រោងចក្រ។</p>
<p>៦៣- បម្លាស់លំនៅប្រចាំថ្ងៃ អ. daily migration ប្រា. migration quotidienne (f.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីទៅមករាល់ថ្ងៃរបស់មនុស្សឬសត្វពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់មួយផ្សេងៗ ឧ. កម្មកររោងចក្រកាត់ដេរមួយចំនួនបានធ្វើបម្លាស់លំនៅប្រចាំថ្ងៃតាមរថយន្តឈ្នួល មកធ្វើការនៅតាមរោងចក្រដែលឆ្ងាយពីផ្ទះ។</p>
<p>៦៤- បម្លាស់លំនៅតាមរដូវ អ. seasonal migration ប្រា. migration saisonnière (f.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីរបស់មនុស្ស សត្វ ឬ រុក្ខជាតិ ជាបណ្តោះអាសន្នពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់ផ្សេង ក្នុងគោលបំណងប្រកបការងារឬដោយសារកត្តាធម្មជាតិដែលមានលក្ខណៈរដូវកាល។ ឧ. ប្រជានេសាទតំបន់បឹងទន្លេសាបបានធ្វើបម្លាស់លំនៅតាមរដូវទឹកឡើងនិងទឹកស្រកដើម្បីប្រកបរបរនេសាទនិងដាំដុះ។</p>

<p>៦៥- បម្លាស់លំនៅអន្តរជាតិ អ. international migration បារ. migration internationale (f.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីរបស់មនុស្សឬសត្វ ជាបណ្តោះអាសន្នឬស្ថាពរ ពីប្រទេសមួយឬតំបន់មួយទៅកាន់ប្រទេសមួយឬតំបន់មួយផ្សេងៗ ឧ. បច្ចុប្បន្ន ប្រជាជនមួយចំនួននៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍបានធ្វើបម្លាស់លំនៅអន្តរជាតិទៅកាន់ប្រទេសអភិវឌ្ឍ មានសហរដ្ឋអាមេរិកជាដើម។</p>
<p>៦៦- ទេសចរណ៍ អ. tourism បារ. tourisme (m.)</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីរបស់មនុស្សទៅកាន់កន្លែងណាមួយ (ក្នុងឬក្រៅប្រទេស) ដើម្បីសម្រាកកម្សាន្ត...ដោយគ្មានបំណងតាំងទីលំនៅឬមិនធ្វើសកម្មភាពយកកម្រៃនៅទីនោះ។</p>
<p>៦៧- ចំណូលស្រុក អ. in-migration បារ. migration interne (f.)</p>	<p>បម្លាស់លំនៅក្នុងប្រទេសនៃប្រជាជនដែលចូលមករស់នៅកន្លែងណាមួយដោយចេញពីតំបន់ផ្សេងៗ ឧ. តំបន់អភិវឌ្ឍថ្មីតែងតែមានចំណូលស្រុករបស់ជនស្វែងរកការងារពីកន្លែងផ្សេងៗចូលមករស់នៅ។</p>
<p>៦៨- អន្តោប្រវេសន៍ អ. immigration បារ. immigration (f.)</p>	<p>បម្លាស់លំនៅនៃជនបរទេសដែលចូលមកក្នុងប្រទេសណាមួយ។ ឧ. បញ្ហាអន្តោប្រវេសន៍ជាបញ្ហាស្មុគស្មាញមួយនៅលើពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន។</p>
<p>៦៩- ជនអន្តោប្រវេសន៍ អ. immigrant បារ. immigré, e / immigrant, e</p>	<p>ជនធ្វើបម្លាស់លំនៅដែលចេញពីប្រទេសណាមួយចូលមកក្នុងប្រទេសមួយផ្សេងដែលមិនមែនជាប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន។</p>
<p>៧០- ជនអន្តោប្រវេសន៍ អ. non-immigrant បារ. non-immigrant,e</p>	<p>ជនដែលចូលទៅក្នុងប្រទេសណាមួយ ដើម្បីបំពេញបេសកកម្មជាតំណាងអង្គការអន្តរជាតិឬអង្គការតំបន់ ជាតំណាងប្រទេសឬដើម្បីបំពេញបេសកកម្មឬការងារផ្សេងទៀតតាមកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងប្រទេសដើមកំណើតនៃជននោះ និងប្រទេសដែលខ្លួនចូលទៅ...។ ឧ. ឯកអគ្គរាជទូត/ឯកអគ្គរដ្ឋទូតប្រចាំនៅប្រទេសណាមួយ ជាជនអន្តោប្រវេសន៍នៅក្នុងប្រទេសនោះ។</p>
<p>៧១- ចំណាកស្រុក អ. out-migration បារ. émigration interne(f.)</p>	<p>បម្លាស់លំនៅក្នុងប្រទេសនៃប្រជាជនដែលចេញពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់ផ្សេងៗ ឧ. ភាពក្រីក្រនៅជនបទជាមូលហេតុចម្បងមួយនៃចំណាកស្រុក។</p>
<p>៧២- ចំណោលជនបទ អ. rural exodus បារ. exode rural (m.)</p>	<p>បម្លាស់លំនៅក្នុងប្រទេសនៃក្រុមប្រជាជនដែលចេញពីជនបទទៅកាន់ទីក្រុងឬតំបន់ឧស្សាហកម្មដើម្បីស្វែងរកការងារធ្វើ។ ឧ. កម្លាំងពលកម្មភាគច្រើនបំផុតក្នុងវិស័យកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់និងស្បែក ជើងនៅភ្នំពេញនិងតំបន់ជុំវិញមានប្រភពពីចំណោលជនបទពីខេត្តនានា។</p>

<p>៧៣- និរទេសន៍ / ចំណាកប្រទេស អ. emigration ប្រា. émigration (f.)</p>	<p>បម្លាស់លំនៅនៃប្រជាជនដែលចេញពីប្រទេសកំណើតឬប្រទេសណាមួយដែលកំពុងរស់នៅដើម្បីទៅរស់នៅប្រទេសផ្សេងទៀត។ ឧ. និរទេសន៍របស់ប្រជាជនកម្ពុជាមួយចំនួនពីសម័យសង្គ្រាមក្នុងទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ៧០ដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ៨០នៃសតវត្សរ៍ទី២០ បង្កើតបានសហគមន៍ខ្មែរនៅប្រទេសដូចជា នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ប្រទេសកាណាដា ជាដើម។</p>
<p>៧៤- អត្រានិរទេសន៍ អ. emigration rate ប្រា. taux (m.) d'émigration (f.)</p>	<p>ចំនួនជននិរទេសន៍ដែលចាកចេញពីតំបន់ឬប្រទេសដើមណាមួយធៀបនឹងប្រជាជនសរុបនៃតំបន់ឬប្រទេសដើមនោះក្នុងរយៈពេលណាមួយ។</p>
<p>៧៥- ការនិរទេសខ្លួន អ. expatriation ប្រា. expatriation (f.)</p>	<p>ការចាកចេញដោយខ្លួនឯងពីប្រទេសដែលខ្លួនកំពុងរស់នៅដោយស្ថានភាពនយោបាយបង្ខំទៅកាន់ប្រទេសផ្សេងទៀត។</p>
<p>៧៦- ការនិរទេស អ. banishment ប្រា. bannissement (f.)</p>	<p>ការបណ្តេញមនុស្សឱ្យចេញពីប្រទេសដែលគេកំពុងរស់នៅឱ្យទៅកាន់ប្រទេសផ្សេង។ និរទេសក៏អាចនិយាយដល់បណ្តេញមនុស្សឱ្យទៅនៅកន្លែងដាច់ស្រយាលណាមួយរបស់ប្រទេសដែលមិនអាចឱ្យគេវិលត្រឡប់វិញបានដែរ។ ឧ. ពូ ក ត្រូវចេញពីទីកន្លែងកំណើតរបស់គាត់ឱ្យទៅរស់នៅលើកោះតូចមួយកណ្តាលសមុទ្រដោយសារការនិរទេស។</p>
<p>៧៧- ជនបរទេស អ. foreigner, alien ប្រា. étranger, ère</p>	<p>ជនដែលមកពីប្រទេសណាមួយចូលទៅប្រទេសមួយផ្សេងទៀត។ ឧ. នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជនបរទេសភាគច្រើនជាអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈដែលមកពីប្រទេសនានាក្នុងតំបន់។</p>
<p>៧៨- ការភៀសខ្លួន អ. escape / fleeing</p>	<p>ដំណើរផ្លាស់ទីជាបណ្តោះអាសន្នដោយខ្លួនឯងឬមានការរៀបចំចាត់ចែង ក្នុងស្ថានភាពបង្ខំខាងក្រៅទៅកាន់តំបន់ផ្សេងនៅក្នុងឬក្រៅប្រទេស ដើម្បីលាក់បាំងខ្លួនឬគេចចេញ។ ឧ. ការភៀសខ្លួនរបស់ពលរដ្ឋមីយ៉ាន់ម៉ាច្រើនម៉ឺននាក់នៅឆ្នាំ២០១២ ទៅកាន់តំបន់ខាងលិចប្រទេស កើតឡើងដោយសារជម្លោះជាតិសាសន៍និងសាសនា។</p>
<p>៧៩- ការបណ្តេញ អ. expulsion ប្រា. expulsion (f.)</p>	<p>ការបង្ខំមនុស្សឱ្យចេញពីកន្លែងណាមួយ (តំបន់ ប្រទេស...) ហើយ មានការរៀបចំចាត់ចែងដោយអាជ្ញាធរថ្នាក់មូលដ្ឋានឬថ្នាក់ជាតិ។ ការបណ្តេញមានមូលហេតុសំខាន់ៗ ដូចជា មូលហេតុខាងនយោបាយ (ការបណ្តេញអ្នកការទូត...) មូលហេតុខាងអន្តោប្រវេសន៍ (ការចាប់បញ្ជូនជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ឱ្យទៅប្រទេសដើម) មូលហេតុខាងតុលាការ (ការបណ្តេញទណ្ឌិតឱ្យទៅប្រទេសដើមវិញ) មូលហេតុដីធ្លី...។ ការបណ្តេញអាចមានលក្ខណៈផ្ទៃក្នុងប្រទេសឬលក្ខណៈឆ្លងដែន។</p>

<p>៨០- ការជម្លៀស អ. evacuation បារ. évacuation (f.)</p>	<p>ការបញ្ជៀសចេញជាបណ្តោះអាសន្ននូវប្រជាជនពីកន្លែងណាមួយដែលកើតមានឬនឹងអាចកើតមានគ្រោះថ្នាក់ (បង្កដោយសង្គ្រាម គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ...) ឱ្យទៅកាន់កន្លែងមានសុវត្ថិភាព។</p>
<p>៨១- ការកៀរ</p>	<p>ការប្រមូលនិងនាំយកទៅដោយបង្ខំនូវប្រជាជនពីកន្លែងមួយទៅកាន់កន្លែងមួយទៀត ក្នុងប្រទេសឬឆ្លងប្រទេស។</p>
<p>៨២- ចរកជន អ. nomad បារ. nomade (m.,f.)</p>	<p>ជនគ្មានទីលំនៅជាប់លាប់និងផ្លាស់ទីពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់មួយផ្សេងទៀតជាប្រចាំដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិតឬដោយសារលក្ខខណ្ឌមុខរបរបស់ខ្លួនតម្រូវ (ការចិញ្ចឹមសត្វ ការធ្វើជំនួញ...)។</p>
<p>៨៣- ជនប្រវេសន៍ អ. migrant បារ. migrant, e</p>	<p>ជនបម្លាស់លំនៅ។</p>
<p>៨៤- ពលករទេសន្តវប្រវេសន៍ អ. migrant workers បារ. travailleurs migrants (m.)</p>	<p>ពលករដែលឆ្លងដែនទៅកាន់ប្រទេសណាមួយក្នុងគោលបំណងធ្វើការងារហើយត្រឡប់មកប្រទេសខ្លួនវិញនៅពេលចប់ការងារ។ ២. ក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ២០០០ ប្រទេសកម្ពុជាមានពលករទេសន្តវប្រវេសន៍នៅប្រទេសជាច្រើន ដូចជា នៅប្រទេសថៃ ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី និង ប្រទេសជប៉ុន ជាដើម។</p>
<p>៨៥- អាណិកជន អ. national បារ. ressortissant, e</p>	<p>ជនដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសណាមួយក្រៅពីប្រទេសរបស់ខ្លួន។ អាណិកជនស្ថិតនៅក្រោមបទបញ្ញត្តិដោយឡែកនៃប្រទេសណាមួយដែលខ្លួនកំពុងរស់នៅនិងការពារដោយស្ថានបេសកកម្មការទូតឬស្ថានកុងស៊ុលនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន។</p>
<p>៨៦- ដំណុះប្រជាជន អ. populating បារ. peuplement (m.)</p>	<p>ការកើតមានឬកំណើនប្រជាជនដោយឆាប់រហ័សនៅតំបន់ណាមួយនៃពិភពលោក ដោយសារមានចំណូលប្រជាជនពីក្រៅ ធ្វើឱ្យតំបន់មួយដែលពីមុនគ្មានប្រជាជនឬមានប្រជាជនរស់នៅតិចទៅជាមានប្រជាជនច្រើន។ ដំណុះប្រជាជនអាចនិយាយចំពោះប្រទេសមួយក៏បាន។ ២. ដំណុះប្រជាជនស្បែកខ្មៅនៅទ្វីបអាមេរិកខាងជើងនៅសតវត្សរ៍ទី១៦និងទី១៧កន្លងទៅជាលទ្ធផលនៃចំណូលពួកទាសករអាហ្វ្រិកប្រមាណ ១០លាននាក់ ដែលឈ្នួញជាតិអ៊ីរ៉ុបបានទិញពីឈ្នួញជាតិអាហ្វ្រិក ហើយដឹកជញ្ជូនតាមសំពៅទៅកាន់តំបន់ទឹកដីថ្មីនេះ។</p>
<p>៨៧- តំហយប្រជាជន អ. depopulation បារ. dépeuplement (m.)</p>	<p>ការចុះថយប្រជាជននៅក្នុងតំបន់ណាមួយនៃប្រទេសណាមួយឬក្នុងតំបន់ណាមួយនៃពិភពលោក។ មូលហេតុសំខាន់ៗនៃការចុះថយប្រជាជន គឺចំណោលជនបទ និងប្រវេសន៍...។</p>
<p>៨៨- ពហុវប្បធម៌ អ. multiculturalism បារ. multiculturalisme (m.)</p>	<p>វប្បធម៌មួយដែលលាយឡំគ្នារវាងវប្បធម៌ជាច្រើននៅក្នុងសង្គមមួយតាមរបៀបដែលវប្បធម៌នីមួយៗអាចរក្សាអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួនបាន។</p>

II.២.៣- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការទស្សនវិជ្ជា

<p>១- ទស្សនវិជ្ជា អ. philosophy បារ. philosophie (f.)</p>	<p>ពាក្យនេះមានអត្ថន័យច្រើនយោងតាមសម័យកាលនិងតាមទស្សនវិទូម្នាក់ៗ។ អត្ថន័យមូលដ្ឋាននៃពាក្យទស្សនវិជ្ជា គឺការស្រឡាញ់គតិបណ្ឌិត ពុទ្ធិ ឬ គតិវិញ្ញា។ ក្រៅពីនេះ ពាក្យទស្សនវិជ្ជាមានន័យផ្សេងទៀតដូចជា ៖</p> <p>១- ការពិចារណាអំពីបញ្ញត្តិមូលដ្ឋាន ជាមែកធាងនៃពុទ្ធិ ឬ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រដែលផ្តោតជាសំខាន់ចំពោះការពិនិត្យ ការពិចារណាជាប្រព័ន្ធអំពីបញ្ញត្តិសំខាន់ៗ ដូចជា សច្ចភាព តថភាព ទំនាក់ទំនង ហេតុ និងផល និង សេរីភាព ជាដើម។</p> <p>២- និកាយគំនិត ជាប្រព័ន្ធនៃគំនិតឬលទ្ធិមួយជាក់លាក់ ដូចជា អត្តិភាពនិយម រូបធាតុនិយម មនោនិយម ជាដើម។</p> <p>៣- គោលការណ៍មូលដ្ឋានឬគោលការណ៍ណែនាំនានា ជាបណ្តុំនៃគោលការណ៍ ឬ បញ្ញត្តិសំខាន់ៗដែលកប់នៅក្នុងវិស័យជាក់លាក់ណាមួយនៃពុទ្ធិ ដូចជា ទ្រឹស្តីកិច្ចសន្យាសង្គមរបស់ ហ្សង់ ហ្សាក់រូសូ (Jean Jacques Rousseau) និង គោលការណ៍បែងចែកអំណាចរបស់ ម៉ុងតេស្គីយើ (Montesquieu) ជាដើម។</p> <p>៤- បណ្តុំជំនឿឬបំណងប្រាថ្នា ជាសិក្ខាបទមួយឬច្រើនដែលបង្កប់នៅក្នុង ឥរិយាបថឬការប្រតិបត្តិរបស់អ្នកណាម្នាក់។</p> <p>៥- ការប្រើប្រាណាញាណក្នុងការស្វែងយល់អ្វីមួយ ដូចជា ធម្មជាតិនៃតថភាព និងអត្តិភាព ការប្រើប្រាស់និងការកំណត់ពុទ្ធិ និង គោលការណ៍នានា ដែលគ្រប់គ្រងនិងជះឥទ្ធិពលលើការវិនិច្ឆ័យខាងសីលធម៌ ជាដើម។</p> <p>៦. ការស្វែងយល់បាតុភូតនេះ ការស្វែងយល់ពីរបត់ព្រះពុទ្ធសាសនានៅក្នុង សង្គមតាមបែបទស្សនវិជ្ជា។</p>
<p>២- ទស្សនវិទូ អ. philosopher បារ. philosophe (m.)</p>	<p>អ្នកបង្កើតទស្សនវិជ្ជាឬអ្នកប្រាជ្ញខាងទស្សនវិជ្ជា។ អត្ថន័យផ្សេងៗនៃពាក្យនេះមានដូចតទៅ ៖</p> <p>១- អ្នកប្រាជ្ញ អ្នកជំនាញ ឬ អ្នកសិក្សាខាងទស្សនវិជ្ជា សំដៅទៅលើអ្នកណាម្នាក់ដែលស្វែងរកការយល់ដឹង ការពន្យល់អំពីអត្តិភាព និង តថភាព ដូចជា សូក្រាត ខុង ជឺ ជាដើម។</p> <p>២- មនុស្សដែលប្រកបដោយការពិចារណា អ្នកគិតដែលពិចារណាយ៉ាងហ្មត់ចត់និងជ្រៅជ្រះអំពីជីវិត កិច្ចការទូទៅរបស់មនុស្ស និង សង្គម។</p> <p>៣- មនុស្សប្រកបដោយហេតុផលនិងភាពអហិង្សា អ្នកណាម្នាក់ដែលប្រតិកម្មដោយសន្តិវិធីនិងប្រកបដោយហេតុផលចំពោះព្រឹត្តិការណ៍នានា ជាពិសេសចំពោះហេតុការណ៍អាក្រក់ ឬ ស្ថានភាពលំបាក ដូចជា ព្រះពុទ្ធ(លោកវិទូ)</p>

	<p>មហាត្ថៈគន្ធិ ជាដើម។</p> <p>៤- មនុស្សរស់នៅដោយអនុលោមទៅតាមទស្សនវិជ្ជាឬគតិបណ្ឌិត។</p> <p>៥- អ្នកណាម្នាក់ដែលសិក្សាឬសរសេរអំពីអត្ថន័យនៃជីវិត។</p>
<p>៣- ធ្វើទស្សនវិជ្ជា</p> <p>អ. philosophize</p> <p>បារ. philosophe</p>	<p>បង្កើតទស្សនវិជ្ជាដែលសំដៅលើ ៖</p> <p>១- ពិភាក្សាអំពីធម្មជាតិនៃតថភាព ផ្តល់យោបល់ឬព្យាយាមពន្យល់អំពីធម្មជាតិ នៃជីវិតនិងតថភាព ឬ ផ្នែកមួយនៃតថភាព ដូចជា សីលវិជ្ជា តក្កវិជ្ជា ពុទ្ធិឬ អត្តិភាព។</p> <p>២- ពិចារណា ពន្យល់ ឬ ដោះស្រាយបញ្ហាអ្វីមួយដោយផ្ដើមចេញពីការយល់ ឃើញបែបទស្សនវិជ្ជា។</p> <p>៣- ជជែកស៊ីជម្រៅអំពីអត្ថន័យនៃជីវិត។</p> <p>៤. នៅពេលមនុស្សណាម្នាក់កំពុងជជែកស៊ីជម្រៅអំពីអត្ថន័យនៃជីវិត មានន័យ ថា មនុស្សនោះកំពុងធ្វើទស្សនវិជ្ជាហើយ។</p>
<p>៤- សច្ចភាព</p> <p>អ. truth</p> <p>បារ. vérité (f.)</p>	<p>ពាក្យនេះមានន័យមួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖</p> <p>១- អ្វីមួយពិត អ្វីមួយដែលឆ្លើយតបឬស្របទៅនឹងហេតុការណ៍ឬតថភាព។</p> <p>២. ប្រសិនបើអ្នកប្រាប់ការណ៍ពិត (សច្ចភាព) អ្នកគ្មានអ្វីគួរឱ្យខ្លាចទេ។</p> <p>២- គុណភាព លក្ខណៈ ឬ សភាពពិត សភាពឬលក្ខណៈ ដែលឆ្លើយតប ឬ ស្របទៅនឹងហេតុការណ៍ឬតថភាព។</p> <p>៣- អំណះអំណាងពិត ឬ សេចក្តីប្រកាសពិត អំណះអំណាងឬសេចក្តីប្រកាស ដែលឆ្លើយតប ឬ ស្របនឹងហេតុការណ៍ឬតថភាព។</p> <p>៤- ហេតុការណ៍ជាក់ស្តែង អ្វីមួយពិតជាក់ស្តែងបំផុត ដែលស្ទើរតែមិនចាំបាច់ បញ្ជាក់។</p> <p>១. ទឹកតែងតែហូរពីទីខ្ពស់មកទីទាប។</p> <p>៥- អ្វីមួយដែលគេជឿជាទូទៅ អំណះអំណាងឬសេចក្តីថ្លែងដែលគេជឿជាទូទៅ ថាពិត។</p> <p>២. សច្ចភាពខាងសាសនា។</p>
<p>៥- ទេវនិយម</p> <p>អ. theism</p> <p>បារ. théisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិឬជំនឿមួយដែលជឿលើអត្តិភាពនៃអាទិទេពមួយឬច្រើន។</p> <p>ជំនឿនេះចាត់ទុកអាទិទេពថា ជាអ្នកបង្កើតលោក ជាប្រភពនៃតម្លៃទាំងអស់ ជាការមួយដែលមានវត្តមានគ្រប់ដំណើរទាំងអស់ក្នុងលោកនេះ ជាការស្មារតី និងជាការមនុស្ស ហើយ តាមរយៈនេះ មនុស្សអាចទាក់ទងជាមួយអាទិទេព យ៉ាងជិតស្និទ្ធ។</p> <p>១. ជនជាតិក្រិកបុរាណមានជំនឿលើទេវនិយម ។</p>

<p>៦- អាទេវនិយម H. atheism បារ. athéisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិឬជំនឿដែលបដិសេធអត្តិភាពរបស់អាទិទេព។ ពួកអាទេវនិយម ដូចជា នីតឆេ (Nietzsche) និង កាល់ ម៉ាក្ស (Karl Marx) ជឿថា អាទិទេពដែលពួកទេវនិយមចាត់ទុកថា ជាតួអង្គជាក់ស្តែងមួយនោះ គឺមិនមានអត្តិភាពទេ ប៉ុន្តែ វាគ្រាន់តែជាការបង្កើតឡើងពីគំនិតរបស់មនុស្សដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាក់ស្តែងនានារបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។</p>
<p>៧- ឯកទេវនិយម H. monotheism បារ. monothéisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិ ជំនឿ ឬ សាសនាដែលជឿថាមានអាទិទេពតែមួយគត់ ដូចមាននៅក្នុងសាសនាជ្វីប (Judaism) សាសនាគ្រិស្ត និង សាសនាអ៊ីស្លាម។</p>
<p>៨- ពហុទេវនិយម H. polytheism បារ. polythéisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិឬជំនឿដែលយល់ថា មានអាទិទេពច្រើន ក្នុងនោះមានប្រុស មានស្រី ហើយអាទិទេពនីមួយៗត្រូវគេធ្វើបដិរូបកម្ម ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់មនុស្សជាតិ ដូចដែលមានបង្ហាញនៅក្នុងព្រហ្មញ្ញសាសនាជាដើម។</p>
<p>៩- ទេវធម្មជាតិនិយម H. pantheism បារ. panthéisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិឬជំនឿដែលជឿថា ចក្រវាលគឺជាអាទិទេព។ ជំនឿនេះជឿថា អាទិទេពមិនមែនជាការដោយឡែកទេ ប៉ុន្តែ គេជឿថា អាទិទេពជាតថភាពទាំងមូលឬជាអំណាច ដែលមានគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃតថភាព។ យោងតាមស្ទីណូហ្សា (Spinoza) អាទិទេពនិងធម្មជាតិ គឺតែមួយ និង មានសារធាតុដូចគ្នា។ ខ. មនុស្សជំនាន់ដើមជឿថា ភពផែនដីគឺជាព្រះអាទិទេព (ព្រះធរណី)។</p>
<p>១០- តូតឹម H. totem បារ. totem (m.)</p>	<p>វត្ថុ សត្វ រុក្ខជាតិឬបាតុភូតធម្មជាតិដទៃទៀត ដែលគេគោរពយ៉ាងខ្លាំងថា ជាសញ្ញារបស់ក្រុមមនុស្សឬសង្គមណាមួយ ហើយ ជាញឹកញាប់ត្រូវបានគេប្រើនៅក្នុងពិធីសាសនាផ្សេងៗរបស់ពួកគេ។ ខ. ជនជាតិគ្រឹងចាត់ទុកទឹក ដី ដុំថ្ម... ថាជាតូតឹមរបស់ខ្លួន។</p>
<p>១១- តូតឹមនិយម H. totemism បារ. totemisme (m.)</p>	<p>ជំនឿសាសនាដែលផ្អែកលើប្រព័ន្ធសុគស្មាញមួយ ដូចជា ជឿលើគំនិត សញ្ញា និង ការប្រតិបត្តិដោយផ្អែកលើទំនាក់ទំនងដែលបានសន្មតរវាងបុគ្គល ក្រុមសង្គម និង វត្ថុធម្មជាតិដែលគេស្គាល់ថាជាតូតឹម។</p>
<p>១២- អាទិទេពវិចារណញ្ញាណនិយម/អាទិទេពនិយម H. deism បារ. déisme (m.)</p>	<p>ជំនឿលើអត្តិភាពរបស់អាទិទេពដោយផ្អែកលើវិចារណញ្ញាណនិងធម្មជាតិតែប៉ុណ្ណោះ ហើយ អះអាងថា អាទិទេពបង្កើតចក្រវាលនិងទុកឱ្យវាប្រព្រឹត្តទៅដោយខ្លួនឯង ដោយមិនមានឥទ្ធិពលមកលើជីវិត បាតុភូតធម្មជាតិ និង ការបង្ហាញបែបអធិធម្មជាតិទេ។ ខ. អាទិទេពវិចារណញ្ញាណនិយមមានឥទ្ធិពលជាពិសេសនៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៧និងទី១៨នៃគ្រិស្តសករាជ។</p>

<p>១៣- ព្រលឹងនិយម អ. animism បារ. animisme (m.)</p>	<p>ជំនឿលើទេវមួយឬច្រើនក្នុងឋានៈជាស្មារតី ដែលមានក្នុងការមានជីវិតឬគ្មានជីវិត ដូចជា សត្វ រុក្ខជាតិ និង ថ្ម។ ក្នុងចំណោមមនុស្សទូទៅពេញទាំងពិភពលោក នាសម័យបុរាណ ជំនឿនេះចាត់ទុកទៅមួយឬច្រើនថា មនុស្សជាតិមិនអាចយល់ដឹងបានឡើយ ប៉ុន្តែ ទៅទាំងនេះបានរួមចំណែកដល់កិច្ចការរបស់មនុស្ស។</p> <p>ឧ. ជនជាតិខ្មែរតែងតែបន់ស្រន់សុំសេចក្តីសុខពីអារក្ស អ្នកតា តាមជំនឿបែបព្រលឹងនិយម។</p>
<p>១៤- សីលវិជ្ជា អ. ethics បារ. éthique (f.)</p>	<p>ការសិក្សាពីអ្វីដែលត្រូវឬខុសនៅក្នុងទង្វើរបស់មនុស្សនិងជាការស្វែងរកជីវិតប្រកបដោយកុសល។ សីលវិជ្ជាសិក្សាជាសំខាន់ទៅលើគោលការណ៍សីលធម៌ច្បាប់នៃការប្រព្រឹត្តឬប្រព្រឹត្តផ្សេងៗដែលគួរត្រូវបានគេប្រព្រឹត្តតាមយ៉ាងហ្មត់ចត់។ សីលវិជ្ជាកំណត់នូវអ្វីដែលជាការប្រព្រឹត្តល្អនិងអ្វីដែលជាការប្រព្រឹត្តមិនល្អ។ សីលវិជ្ជាបង្ហាញនូវអំពើរបស់មនុស្សដែលគួរឬមិនគួរយល់ព្រមតាម។ សីលវិជ្ជាផ្តល់ឱ្យយើងនូវគំរូមួយ។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននេះ យើងអាចដឹងថា តើអាកប្បកិរិយារបស់យើងប្រកបដោយសីលធម៌ត្រឹមត្រូវ ប្រកបដោយគុណធម៌ និង គួរឱ្យចង់បានឬមិនគួរឱ្យចង់បាន។ ពាក្យសីលវិជ្ជាមានន័យប្រហាក់ប្រហែលនឹងពាក្យ ទស្សនវិជ្ជាសីលធម៌ អភិសមាចារ ចរិយាសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រសីលធម៌ និង គោលការណ៍សីលធម៌។</p> <p>ឧ. សីលវិជ្ជាដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការកំណត់ភាពត្រឹមត្រូវ និង កំហុសឆ្គងក្នុងនិយាមសង្គមនិងច្បាប់រដ្ឋ។</p>
<p>១៥- សីលធម៌ អ. moral បារ. morale (f.)</p>	<p>ការប្រព្រឹត្តផ្ទាល់របស់បុគ្គលដោយអនុលោមទៅតាមគោលការណ៍ឬច្បាប់នៃការប្រព្រឹត្តល្អដែលគេបានចេះដឹងនិងយល់ព្រមទទួល ដូចជា ជំនឿ អាកប្បកិរិយាឬគំរូដោយឡែកៗ ដែលបានអនុវត្តឬប្រតិបត្តិនៅក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់គេនិងបង្ហាញឱ្យឃើញតាមរយៈការសម្រេចចិត្តនិងអំពើស្ម័គ្រចិត្តរបស់គេ។</p>
<p>១៦- សេរីភាព អ. freedom បារ. liberté (f.)</p>	<p>លទ្ធភាពរបស់មនុស្សដែលធ្វើអ្វីមួយស្របទៅតាមបំណងនិងចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់គេ។ វាជាសភាពមួយដែលមនុស្សមិនត្រូវបានគេកំណត់ព្រំដែនដោយលក្ខខណ្ឌឬការបង្ខិតបង្ខំណាមួយឡើយ។</p> <p>ឧ. មនុស្សសប្បាយរីករាយនឹងសេរីភាពពេលដែលគេមានអំណាចជ្រើសរើសដោយសេរីរវាងវិធីឬផ្លូវផ្សេងៗ។</p>
<p>១៧- អនិស្សរវាទ អ. agnosticism បារ. agnosticisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិដែលចាត់ទុកបរមត្ថ (l'absolu) ថាជាអ្វីដែលពុទ្ធិរបស់យើងមិនអាចយល់បានឬលទ្ធិដែលប្រានចោលការជញ្ជឹងគិតតាមបែបបរមត្ថវិជ្ជាថា ឥតប្រយោជន៍។</p>

<p>១៨- ហេតុផលភាពបញ្ជ្រាស/ ហេតុវាទបញ្ជ្រាស</p> <p>អ. backward causation បារ. causalité descendante (f.)</p>	<p>សញ្ញាណទូទៅនៃព្រឹត្តិការណ៍មួយដែលបង្កឱ្យព្រឹត្តិការណ៍មួយផ្សេងទៀតកើតឡើង ជាធម្មតា ជំរុញឱ្យយើងគិតពីបុព្វហេតុដែលកើតឡើងមុន និង ផលដែលកើតឡើងបន្ទាប់។ ប៉ុន្តែ ក៏អាចមានករណីខ្លះផលកើតមុនហេតុផងដែរ។</p> <p>ឧ. ព្រហ្មលិខិតដែលកំណត់ដោយអាទិទេពគឺជាផល រីឯព្រឹត្តិការណ៍ឬដំណើរជីវិតរបស់មនុស្សម្នាក់ៗដែលស្របទៅនឹងព្រហ្មលិខិតនោះ គឺជាហេតុ។</p>
<p>១៩- អព្រឹត្តិការណ៍</p> <p>អ. intuition បារ. intuition (f.)</p>	<p>លទ្ធភាពនៃការយល់ដឹងឬដឹងអ្វីមួយក្លាមៗដោយមិនចាំបាច់ឆ្លងកាត់ការគិតការវិចារណា ឬ ការពិសោធន៍។</p> <p>ឧ. ការយល់ដឹងពីសោភកណ្តាតនៃអ្វីមួយរបស់នរណាម្នាក់ ដោយអព្រឹត្តិការណ៍ ឬ ឃើញក្លាមស្រឡាញ់ភ្នែក គឺជាការស្រឡាញ់បែបអព្រឹត្តិការណ៍។</p>
<p>២០- អព្រឹត្តិការណ៍និយម</p> <p>អ. intuitionism បារ. intuitionnisme (m.)</p>	<p>- តាមន័យទស្សនវិជ្ជា : លទ្ធិមួយដែលអះអាងថា ពុទ្ធិពិតគឺ ពុទ្ធិដែលកើតពីអព្រឹត្តិការណ៍។</p> <p>ឧ. ពួកអព្រឹត្តិការណ៍និយមជាក្រុមដែលយល់ថា ពុទ្ធិដែលកើតពីអារម្មណ៍គឺជាការណ៍ពិត។</p> <p>- តាមន័យសីលវិជ្ជា : លទ្ធិមួយដែលអះអាងថា ពុទ្ធិស្តីពីកុសលឬកាតព្វកិច្ច និង គោលការណ៍នានាដែលគ្រប់គ្រងពួកវា គេអាចយល់ដឹងតាមរយៈអព្រឹត្តិការណ៍។</p> <p>ឧ. អ្នកអព្រឹត្តិការណ៍និយមជាក្រុមដែលយល់ថា អំពើកុសលឬកាតព្វកិច្ចមនុស្សម្នាក់ៗយល់ដឹងបានតាមរយៈអព្រឹត្តិការណ៍រៀងៗខ្លួន។</p>
<p>២១- និយាមសីលធម៌</p> <p>អ. moral norm បារ. norme (f.) de morale (f.)</p>	<p>គោលការណ៍នៃអំពើត្រឹមត្រូវដែលកំណត់ដោយសមាជិកនៃក្រុមមួយ។ ការប្រព្រឹត្តិដែលផ្អែកលើគោលការណ៍ទាំងនេះគឺជាគំរូមួយ ដែលបន្ទាប់មកត្រូវបានគេយកលំនាំតាមនិងវិនិច្ឆ័យថាឈ្មួញអាក្រក់។</p> <p>ឧ. ក្មេងត្រូវតែគោរពចាស់ គឺជានិយាមសីលធម៌ខ្មែរ។</p>
<p>២២- វិបាក</p> <p>អ. consequence បារ. conséquence (f.)</p>	<p>លទ្ធផលឬទំនាក់ទំនងហេតុនិងផល ដែលកើតចេញពីស្ថានភាពណាមួយ, ពីការសម្រេចចិត្ត ឬ ពីការប្រព្រឹត្តិរបស់មនុស្សណាម្នាក់ឬក្រុមណាមួយ។</p> <p>ឧ. តាមទស្សនវិទូបារាំង ហ្សាក់កីលីន រូស្សូ (Jacqueline Rousseau) វិបាកនៃការលុបចោលសំណួរ <ហេតុអ្វី> ធ្វើឱ្យស្មារតីមនុស្សគ្មានហេតុផល។</p>
<p>២៣- ស្ថានភាព</p> <p>អ. situation បារ. situation (f.)</p>	<p>បរិស្ថាន បរិបទឬកាលៈទេសៈណាមួយដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការគិត ការសម្រេចចិត្តឬការប្រព្រឹត្តិរបស់មនុស្ស។</p>
<p>២៤- ប្រយោជន៍និយម</p> <p>អ. utilitarianism បារ. utilitarisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយរបស់ទស្សនវិជ្ជាសីលធម៌ដែលយល់ថា សេចក្តីរីករាយខាងវិញ្ញាណ ឬ សុភមង្គលសម្រាប់មនុស្សភាគច្រើននៅក្នុងសង្គម គឺជាកុសលដ៏ប្រសើរនិងជាគោលបំណងដ៏ពិតនៃជីវិត។</p>

<p>២៥- ទុច្ចិដ្ឋិនិយម អ. pessimism បារ. pessimisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលចាត់ទុកថា ជាសារវន្តជីវិតគឺអាក្រក់ ពោលគឺនៅក្នុងពិភពលោក មានការឈឺចាប់ច្រើនជាងការសប្បាយរីករាយ, មានអកុសលច្រើនជាងកុសល។ ឧ. ទស្សនវិជ្ជាជីវិតឥតន័យរបស់ អាល់ប៊ែរ កាមុស (Albert Camus) គឺជា ទស្សនៈទុច្ចិដ្ឋិនិយម។</p>
<p>២៦- គំនិត អ. idea បារ. idée (f.)</p>	<p>១- សំណើឬផែនការសម្រាប់ធ្វើអ្វីមួយ, ឧ. ខ្ញុំមានគំនិតបន្តការសិក្សានៅបរទេស។ ២- ការយល់ឃើញ ការគិត ឬ រូបភាពនៅក្នុងសតិ (mind) របស់មនុស្ស, ឧ. តើអ្នកមានគំនិតថាគាត់មានរូបរាងដូចម្តេច ? ៣- ជំនឿឬទស្សនៈ, ឧ. យើងមានគំនិតខុសគ្នាស្រឡះអំពីការដាក់ពិន័យចំពោះកុមារ។ ៤- បំណងឬហេតុផលក្នុងការធ្វើអ្វីមួយ, ឧ. គំនិតរួមនៃការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម គឺធ្វើឱ្យមនុស្សទិញផលិតផលឬសេវា។</p>
<p>២៧- អាំងគីស៊ីស្យុង អ. inquisition បារ. inquisition (f.)</p>	<p>តុលាការពិសេស ដែលសម្តេចប៉ាបទី៩ ឈ្មោះ ហ្គ្រេហ្គោរ (Le Pape Grégoire IX) បង្កើតឡើងនៅមជ្ឈិមសម័យ ដើម្បីដាក់ទោសជនទាំងឡាយណាដែលមានមតិ ប្រឆាំងនឹងគ្រិស្តសាសនា ដោយចោទប្រកាន់ថា អញ្ញាទិដ្ឋិកជន (hérétiques) ។ ឧ. ហ្សកដាណូ ព្រុយណូ (Giordano Bruno) រឺបុរសនៃការគ្រិះរិះពិចារណា ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មយ៉ាងខ្លោចផ្សាអស់រយៈពេល៧ឆ្នាំ ហើយ នៅទីបំផុត ត្រូវគេយកទៅដុតទាំងរស់ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៦០០ ដោយការវិនិច្ឆ័យរបស់ តុលាការអាំងគីស៊ីស្យុង ។</p>
<p>២៨- ម៉ាក្សនិយម អ. marxism បារ. marxisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិទស្សនវិជ្ជា សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយនិងសង្គមដែលបង្កើតដោយ កាល់ម៉ាក្ស (Karl Marx) និង ហ្វ្រេដេរិច អង់ហ្គែល (Frédéric Engels) ដែលក្នុងនោះ មានសម្ភារនិយមបដិសំយោគ (dialectical materialism) សម្ភារនិយម ប្រវត្តិសាស្ត្រ (historical materialism) និងសេដ្ឋកិច្ចនយោបាយ (political economics) ។ ឧ. លទ្ធិម៉ាក្សនិយមយល់ថា រូបធាតុជានិច្ចកាល ជាដើមហេតុនៃការអភិវឌ្ឍ ប្រវត្តិសាស្ត្រ។</p>
<p>២៩- វិញ្ញាណ អ. sense បារ. sens (m.)</p>	<p>សមត្ថភាពនៃការដឹងឬការស្គាល់ ការវាយតម្លៃឬប្រតិកម្មចំពោះអ្វីមួយ ជាពិសេស តាមរយៈអង្គវិញ្ញាណ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ។ ឧ. វិញ្ញាណរបស់ខ្ញុំដឹងថា ម្ហូបមួយបាននេះឆ្ងាញ់ ទឹកនេះក្តៅ ចម្រៀងនេះ ពីរោះ...។</p>

<p>៣០- ហេតុជំរុញ H. motive ប្រា. motif (m.)</p>	<p>គោលបំណង ឆន្ទៈ សារៈសំខាន់ឬផលប្រយោជន៍ដែលជាធាតុមូលដ្ឋាននៃអំពើរបស់មនុស្សជំរុញឱ្យចិត្តរបស់មនុស្សធ្វើឬទប់ស្កាត់មិនឱ្យធ្វើអំពើណាមួយ។ អ្នកដែលដឹងពីហេតុផលជំរុញនេះច្បាស់គឺមានតែអ្នកធ្វើអំពើនេះតែប៉ុណ្ណោះ។ ឧ. ហេតុផលជំរុញដែលនាំឱ្យព្រះសិទ្ធក្ត (ព្រះពុទ្ធ) សុខចិត្តលះបង់រាជសម្បត្តិ/ រាជ្យសម្បត្តិ គឺដើម្បីស្វែងរកសច្ចធម៌នៃជីវិត។</p>
<p>៣១- គតិបណ្ឌិត H. wisdom ប្រា. sagesse (f.)</p>	<p>អធ្យាស្រ័យល្អឬសុភវិនិច្ឆ័យរបស់មនុស្សដែលកើតចេញពីសមត្ថភាពនៃការប្រើប្រាស់បញ្ញាញាណ បទពិសោធន៍ និង ពុទ្ធិផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងការវិនិច្ឆ័យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។</p>
<p>៣២- វិញ្ញជន/វិញ្ញជន H. scholar ប្រា. érudit, e</p>	<p>មនុស្សដែលមានពុទ្ធិទូលំទូលាយ ចេះដឹងមុខវិជ្ជាច្រើន មានសមត្ថភាពបរិបូរ ប៊ុនប្រសប់ និង មានសុភវិនិច្ឆ័យក្នុងកិច្ចការទាំងពួង។</p>
<p>៣៣- ពុទ្ធវិជ្ជា H. epistemology ប្រា. épistémologie (f.)</p>	<p>មែកធាងទស្សនវិជ្ជាដែលផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាទស្សនវិជ្ជាដែលទាក់ទងជាមួយទ្រឹស្តីពុទ្ធិ។ ពុទ្ធវិជ្ជាសិក្សាអំពីនិយមន័យនៃពុទ្ធិនិងបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ ប្រភពនិងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យរបស់ពុទ្ធិ ប្រភេទពុទ្ធិនិងកម្រិតនៃភាព ត្រឹមត្រូវដែលអាចទទួលបាន ដែនកំណត់នៃពុទ្ធិ និង ទំនាក់ទំនងជាក់លាក់រវាងអ្នកដឹងនិងកម្មវត្ថុដែលត្រូវដឹង។</p>
<p>៣៤- សង្ស័យនិយម/ មជ្ឈជាតនិយម H. scepticism ប្រា. scepticisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលបដិសេធនិរន្តរភាពរបស់មនុស្សក្នុងការទទួលពុទ្ធិអំពីតថភាពបរានុមតិ។ ឆ្លងតាមរយៈការពង្រឹងបន្តិចម្តងៗនូវអត្ថន័យរបស់វា ពាក្យ <សង្ស័យ-និយម> បានក្លាយទៅជាការសង្ស័យអំពីអ្វីដែលជាទូទៅត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថា ពិត ។ ចុងក្រោយ សង្ស័យនិយមបែបទស្សនវិជ្ជាទាំងអស់ជាប់ទាក់ទងជាមួយពុទ្ធវិជ្ជា ពោលគឺវាផ្អែកទៅលើទស្សនៈស្តីពីវិសាលភាពនិងសុពលភាពនៃពុទ្ធិរបស់មនុស្ស។ ឧ. យោងតាមសង្ស័យនិយម មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែសង្ស័យលើលទ្ធភាពនៃការយល់ដឹងអំពីតថភាពធម្មជាតិនិងសង្គម ។</p>
<p>៣៥- អត្តិភាពនិយម H. existentialism ប្រា. existentialisme (m.)</p>	<p>- ចលនា ឬ ទំនោរទស្សនវិជ្ជាដែលផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើអត្តិភាព បុគ្គល សេរីភាពបុគ្គល និង ជម្រើសបុគ្គល។ - ទស្សនវិជ្ជាស្តីអំពីមនុស្សក្នុងឋានៈជាបុគ្គល មានជីវិតនិងចេះគិត បុគ្គលមានសេរីភាពជ្រើសរើសសីលធម៌ បុគ្គលចង់ចាកផុតពីសេចក្តីទុក្ខ និង ការប្រឈមមុខនឹងក្តីអស់សង្ឃឹម និង បុគ្គលរស់នៅក្នុងការព្រួយបារម្ភនិងសេចក្តីស្លាប់។ - ទស្សនវិជ្ជាស្តីអំពីអ្វីដែលមានអត្តិភាព ពិតនិងជាចលនាមួយប្រឆាំងនឹងប្រព័ន្ធគំនិតបុរាណដែលជឿលើគំនិតអរូបិយ។ ឧ. ទស្សនៈរួមរបស់ពួកអត្តិភាពនិយមមានដូចជា៖</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • បុគ្គលម្នាក់គ្មានសារជាតិជាពិសេសទេ គ្មានអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ដោយខ្លួនឯងទេ គេបង្កើតដោយខ្លួនឯងតាមរយៈជម្រើសរបស់ខ្លួន។ • ចក្រវាលមិនផ្តល់នូវច្បាប់សីលធម៌ទេ។ គោលការណ៍សីលធម៌កសាងឡើងដោយមនុស្សក្នុងបរិបទទទួលខុសត្រូវអំពើរបស់ខ្លួននិងរបស់អ្នកដទៃ។
<p>៣៦- សម្រាំងនិយម អ. eclecticism បារ. éclctisme (m.)</p>	<p>នៅក្នុងវិស័យទស្សនវិជ្ជាឬសាសនា សម្រាំងនិយមគឺជាគោលជំហរមួយដែលប្រមូលផ្តុំនិងសំយោគនូវទស្សនៈល្អៗពីសាសនានិងទស្សនវិជ្ជាដទៃទៀត។</p> <p>ឧ. សាសនាកៅដោយបានប្រើប្រាស់គោលការណ៍សម្រាំងនិយមជ្រើសយកធាតុល្អៗពីពុទ្ធសាសនា គ្រិស្តសាសនា លទ្ធិខុងជឺ និង សាសនាតៅ។</p>
<p>៣៧- ទស្សនវិជ្ជាអំពីសាសនា អ. philosophy of religion បារ. philosophie (f.) de la religion</p>	<p>មែកធាងមួយនៃទស្សនវិជ្ជា ដែលសិក្សា ពិនិត្យនិងវិភាគយ៉ាងល្អិតល្អន់ និងប្រុងប្រយ័ត្នអំពីអំណះអំណាងរបស់សាសនាដែលគេបង្កើតឡើង និង អំពីអំណះអំណាងរបស់សាសនិកនិងសាសនវិទូល្អៗ។ វិស័យសំខាន់ៗនៃការសិក្សានៅក្នុងទស្សនវិជ្ជាអំពីសាសនា រួមមាន ភស្តុតាងបែបទស្សនវិជ្ជាចំពោះអត្ថិភាពរបស់អាទិទេព សាសនវិជ្ជាបែបទស្សនវិជ្ជា ដែលផ្តោតទៅលើការរៀបរាប់អំពីធម្មជាតិនិងអត្ថិភាពរបស់អាទិទេព និង ពុទ្ធវិជ្ជាបែបសាសនាដែលយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើស្ថានភាពនៃជំនឿ ដែលថាអាទិទេពមានអត្ថិភាព។</p> <p>ឧ. យោងតាមទស្សនវិជ្ជាអំពីសាសនា ជំនឿនិងសាសនាផ្សេងៗនៅលើពិភពលោកបង្កើតឡើងដោយមនុស្ស។</p>
<p>៣៨- វិទ្ធីនិទស្សន៍ អ. fallacy បារ. sophisme (m.)</p>	<p>កំហុសនៅក្នុងការពិចារណាឬជាទង្វើករណ៍មួយដែលមិនបានផ្តល់ហេតុផលគ្រប់គ្រាន់ចំពោះសច្ចភាពនៃការសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ វាបែរជាលេចចេញនូវការបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យជឿតាមរបៀបផ្សេងទៅវិញ។</p>
<p>៣៩- វាសនានិយម អ. fatalism បារ. fatalisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយនៃទស្សនវិជ្ជាដែលយល់ថា ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់កើតឡើងដោយមានការរៀបចំទុកជាមុនឬចំណុះក្រោមវាសនា។ ព្រឹត្តិការណ៍នោះមានលក្ខណៈចាំបាច់ស្របតាមអ្វីដែលគេបាននិយាយនិងសរសេរនៅក្នុងគម្ពីរសាសនា។</p>
<p>៤០- ស្ត្រីនិយម អ. feminism បារ. féminisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយរបស់ទស្សនវិជ្ជា ដែលបដិសេធការត្រួតត្រា ឬ ការគ្រប់គ្រងដាច់មុខដោយបុរសនៅក្នុងសង្គម។ លទ្ធិនេះប្រឆាំងនឹងទស្សនៈនៃរបបបិតាធិបតេយ្យនិង ប្រឆាំងនឹងកិច្ចមិនការពារតម្លៃស្ត្រីនិងការរើសអើងស្ត្រី។ លទ្ធិនេះទទួលស្គាល់និងលើកតម្កើងតម្លៃរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងសង្គមឱ្យស្មើនឹងបុរស។</p> <p>ឧ. ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ (Gender) គឺជាទស្សនៈរបស់ស្ត្រីនិយម។</p>
<p>៤១- ប្រតិបត្តិនិយម អ. pragmatism បារ. pragmatisme (m.)</p>	<p>ទស្សនវិជ្ជាមួយដែលនិយាយថា អត្ថន័យ តម្លៃនិងសច្ចភាពនៃគំនិត ទ្រឹស្តី ឬ ជំនឿមួយ ត្រូវបានកំណត់ដោយលទ្ធផលនៃការប្រតិបត្តិជាក់ស្តែងរបស់វា និង អះអាងថា មុខងាររបស់គំនិត គឺបង្កើតឬដឹកនាំសកម្មភាព។</p>

	<p>ឧ. ទ្រឹស្តីប្រតិបត្តិនិយមបានពន្យល់ថា បើចង់ដឹងថា សីលប្រាំនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាល្អឬមិនល្អ យើងត្រូវតែយកវាទៅអនុវត្តប្រតិបត្តិ បន្ទាប់មកពិនិត្យមើលលទ្ធផលរបស់វា។ បើចង់ដឹងថា គោលការណ៍ ទ្រឹស្តី រូបមន្ត សេចក្តីសម្រេចចិត្ត ច្បាប់ គំនិតណាមួយ ។ល។ ត្រូវឬខុស ត្រូវតែយកវាទៅអនុវត្ត បន្ទាប់មកត្រូវពិនិត្យមើលផលប៉ះពាល់ឬលទ្ធផលរបស់វា។ បើលទ្ធផលល្អ ភាគច្រើន នោះវាពិតជាត្រឹមត្រូវ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើលទ្ធផលភាគច្រើនមិនល្អ នោះ វាពិតជាមិនត្រឹមត្រូវទេ។</p>
<p>៤២- រូបធាតុនិយម H. materialism បារ. matérialisme (m.)</p>	<p>ទ្រឹស្តីដែលថា រូបធាតុ (physical matter) គឺជាតថភាពដំបូង ពោលគឺ រូបធាតុនិងដំណើរធាតុភូតទាំងអស់អាចឱ្យគេពន្យល់បានថា ជាការបង្ហាញឱ្យឃើញឬជាលទ្ធផលនៃរូបធាតុ។ លទ្ធិរូបធាតុនិយមត្រូវបានគេបែងចែកជាក្រុមសំខាន់ៗពីរ គឺលទ្ធិរូបធាតុនិយមមេកានិកនិងលទ្ធិរូបធាតុនិយមបដិសំយោគ។</p> <p>ឧ. ទ្រឹស្តីពុទ្ធសាសនាដែលថា ទឹក ដី ភ្លើង ខ្យល់ គឺជាធាតុបង្កើតពិភពលោក ស្របនឹងទ្រឹស្តីរូបធាតុនិយម។</p>
<p>៤៣- រូបធាតុនិយមចលនការ H. mechanistic materialism បារ. matérialisme mécaniste (m.)</p>	<p>លទ្ធិរូបធាតុនិយមដែលសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ។ ទស្សនៈពួករូបធាតុនិយមចលនការយល់ថា អ្វីមួយដែលកើតឡើងក្នុងពិភពលោកនេះអាចឱ្យគេពន្យល់បានតាមរយៈច្បាប់កំណត់និយមរបស់ធម្មជាតិ។ ពួកគេបដិសេធអត្តិភាពនៃសារធាតុស្មារតី ហើយ អះអាងថា គំនិតគ្រាន់តែជារូបធាតុ ជាផលិតផលនៃការចាត់ចែង និង ជាដំណើរការនៃសារធាតុរូប (physical substance)។ អត្ថន័យដ៏សំខាន់មួយនៃលទ្ធិរូបធាតុនិយមចលនការ គឺថាអ្វីៗនៅក្នុងពិភពលោកនេះកំណត់ដោយច្បាប់ធម្មជាតិដោយមិនទុកឱ្យមនុស្សមានសេរីភាពជ្រើសរើសទេ។</p> <p>ឧ. យោងតាមរូបធាតុនិយមចលនការ បម្រែបម្រួលធម្មជាតិកំណត់ដោយច្បាប់ធម្មជាតិ។</p>
<p>៤៤- រូបធាតុនិយមបដិសំយោគ H. dialectic materialism បារ. matérialisme dialectique (m.)</p>	<p>ការធ្វើសនិទានកម្មលើការប្រែប្រួលឬការផ្លាស់ប្តូរតថភាព ដូចជា ការប្រែប្រួលឬការផ្លាស់ប្តូរតថភាពសង្គមពីកម្រិតមួយទៅកម្រិតមួយទៀតឆ្លងតាមគំរូវិវត្តន៍ដោយកម្លាំងប្រឆាំង កំណត់ដោយបែបផែនផលិតកម្ម ដែលមានមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច និង សម្ភារៈជាកត្តាសំខាន់។</p> <p>ឧ. យោងតាមរូបធាតុនិយមបដិសំយោគ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យានាំឱ្យផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតនិងឥរិយាបថសង្គម។</p>
<p>៤៥- មនោនិយម H. idealism បារ. idéalisme (m.)</p>	<p>គំនិតមួយដែលផ្ទុយនឹងលទ្ធិរូបធាតុនិយម ហើយ អះអាងថា តថភាពជាមូលដ្ឋានរួមឬទាក់ទងនឹងគំនិតឬទស្សនៈ ហើយថា រូបធាតុគឺគ្រាន់តែជាផលិតផលនៃកិច្ចការរបស់គំនិតប៉ុណ្ណោះ។ ពួកមនោនិយមយល់ថា គំនិតគឺពិត ហើយ</p>

	<p>រូបធាតុគឺគ្រាន់តែជារូបរាងខាងក្រៅ។ មនោនិយមចែកចេញជាពីរ គឺមនោនិយមបរានុម័តិ និង មនោនិយមអត្តនោម័តិ។</p> <p>២. យោងតាមពួកមនោនិយម គេអាចយល់ដឹងពីពិភពលោកបានដោយច្បាប់គំនិតនិងការយល់ដឹងឬមនសិការមិនមែនដោយវិធីវិទ្យាសាស្ត្ររូបវិទ្យាទេ។</p>
<p>៤៦- សត្យានុម័ត អ. objective បារ. objectif</p>	<p>ដែលផ្អែកលើហេតុការណ៍ពិត ឬ ជាក់ស្តែងនានា និង មិនជះឥទ្ធិពល ដោយជំនឿឬអារម្មណ៍របស់មនុស្សទេ ឬ និយាយម្យ៉ាងទៀតថា ដែលមានអត្ថិភាពដោយឯករាជ្យពីសតិឬការយល់ដឹងរបស់មនុស្ស។</p> <p>២. របាយការណ៍នេះមានលក្ខណៈមិនលម្អៀងនិងសត្យានុម័ត។</p>
<p>៤៧- អត្តនោម័ត អ. subjective បារ. subjectif</p>	<p>ដែលមានអត្ថិភាពតែនៅក្នុងចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សជាបុគ្គលឬជាក្រុម និង មិនឯករាជ្យពីសតិរបស់មនុស្សជាបុគ្គលឬជាក្រុមទេ។</p>
<p>៤៨- មនោនិយមសត្យានុម័តិ អ. objective idealism បារ. idéalisme objectif (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលយល់ថា ពិភពលោកមានអត្ថិភាពឯករាជ្យដាច់ពីពិភពគំនិត រីឯពិភពលោកនេះត្រូវបានគេស្គាល់តាមរយៈគំនិតយល់ដឹង ដែលកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធនិងទម្រង់របស់វាដូចជាពុទ្ធិរបស់មនុស្សដែរ។ គំនិតរបស់មនុស្សគ្រាន់តែរកឃើញនិងបកស្រាយអំពីលំដាប់និងតម្លៃដំបូងគេរបស់ចក្រវាលតែប៉ុណ្ណោះ។ មនោនិយមសត្យានុម័តិផ្តួចផ្តើមដោយ ប្លាតុង ហើយ ទស្សនៈស្តីពីមនោនិយមរបស់គាត់ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា មានចំណាស់ជាងគេនៅក្នុងវិស័យទស្សនវិជ្ជានៅអឺរ៉ុប។ ចំពោះ ប្លាតុង វត្ថុដែលពិតនិងមានអត្ថន័យសំខាន់នៅក្នុងលោកនេះគឺគំនិត។ ចំពោះពាក្យ <គំនិត> គាត់មិនបាននិយាយអំពីគំនិតណាមួយដែលមានអត្ថិភាពចំណុះគំនិតរបស់មនុស្សឬអាទិទេពឡើយ។</p> <p>២. មនោនិយមសត្យានុម័តិរបស់ ប្លាតុង យល់ថា គំនិតកើតមុនអត្ថិភាពពោលគឺគំនិតស្តីពីមនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ រថយន្ត និង វត្ថុអរូបីផ្សេងៗ ដូចជាជំនឿ យុត្តិធម៌ គុណធម៌ កុសល... មាននៅក្នុងពិភពគំនិត ទើបមានអត្ថិភាពនៅក្នុងធម្មជាតិនិងពិភពជាក់ស្តែង។</p>
<p>៤៩- មនោនិយមអត្តនោម័តិ អ. subjective idealism បារ. idéalisme subjectif (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលចាត់ទុកថា ធាតុជាមូលដ្ឋានរបស់ពិភពលោក មិនមែនជារូបធាតុទេ ប៉ុន្តែគឺជាស្មារតីឬគំនិត។ ក្នុងតថវិទ្យា អ្វីដែលបង្ហាញជាពិភពរូបឬសម្ភារៈ គឺគ្រាន់តែជាការប្រមូលផ្តុំទស្សនៈដែលមានអត្ថិភាពផ្អែកលើគំនិតយល់ដឹង។ ដូច្នេះ បើយោងទៅតាមមនោនិយមអត្តនោម័តិ គឺគ្មានអ្វីមួយមានអត្ថិភាពក្រៅពីគំនិតនិងទស្សនៈរបស់មនុស្សឡើយ។ មនោនិយមអត្តនោម័តិត្រូវបានគេកត់សម្គាល់នៅអឺរ៉ុបក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៨ តាមរយៈស្នាដៃរបស់លោក George Berkeley។ លោកបានអះអាងថា គំនិតស្តីពីតថវិទ្យាដែលឯករាជ្យពីចិត្តមិនមានភាពច្បាស់លាស់ទេ។ អ្នកនិពន្ធក្រោយៗមកទៀតបានបន្តពន្យល់អំពី</p>

	<p>ទទ្ធករណ៍សង្ស័យនិយមរបស់ Berkeley។ អ៊ីម៉ានុយែល ខាន់ត (Immanuel Kant) បានឆ្លើយតបតាមរយៈការបដិសេធអរូបធាតុនិយមរបស់ Berkeley និង ដោយការជំនួសមកវិញនូវមនោនិយមអតិសេដ្ឋ ដែលយល់ថា ពិភពដែលឯករាជ្យពីចិត្តកំពុងមានអត្ថិភាពមិនអាចយល់ដឹងបានដោយខ្លួនឯង។</p> <p>ឧ. តម្លៃរបស់មនុស្ស តម្លៃនៃប្រពៃណី តម្លៃទំនៀមទម្លាប់ និង តម្លៃសីលធម៌សង្គមកំណត់ដោយគំនិតអត្តនោម័តិរបស់មនុស្ស។</p>
<p>៥០- តថនិយម H. realism បាវ. réalisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលចាត់ទុកថាមានពិភពសព្វមួយដែលមានអត្ថិភាពមិនចំណុះមនុស្សប៉ុន្តែ គេអាចយល់ដឹងបានតាមរយៈបញ្ញានិងប្រត្យក្សារម្មណ៍។ ពួកមនោនិយមអះអាងថា អ្វីមួយដែលជាបទពិសោធរបស់មនុស្សគឺជាស្មារតីឬគំនិត រីឯពួកតថនិយមវិញអះអាងថា តថភាពមានទាំងរូបធាតុ (material) និង អរូបធាតុ (immaterial) វត្ថុរូបី កម្លាំង និង ទំនាក់ទំនងគឺ <ស្ថិតនៅខាងក្រៅ> រង់ចាំបកគំឃើញឬការយល់ដឹងពីវាមិនមែនវាអនុលោមតាមធន្ទៈ សេចក្តីសង្ឃឹម ជំនឿ ឬបំណងរបស់មនុស្សជាតិឡើយ។</p> <p>ឧ. រសជាតិប្រែរបស់អំបិល គឺជាតថភាពមួយដែលមានស្រាប់នៅក្នុងធម្មជាតិរបស់អំបិល បើយោងតាមពួកតថនិយម រសជាតិប្រែនេះមានលក្ខណៈសត្យានុម័តិ ឯករាជ្យពីការកំណត់របស់មនុស្ស។ មនុស្សគ្រាន់តែអាចដឹងពីវាតាមរយៈដ្យាក្រឹមណាថា វាមានរសជាតិប្រែនិងទទួលស្គាល់ការណ៍ពិត (សព្វភាព) នៃតថភាពនោះតែប៉ុណ្ណោះ។</p>
<p>៥១- បុគ្គលភាពនិយម H. personalism បាវ. personnalisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិមួយដែលផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើតថភាពរបស់ពិភពលោក ហើយ អត្ថន័យនៃពាក្យ «បុគ្គលភាពនិយម» មានន័យជាច្រើន ដូចខាងក្រោម ៖</p> <p>១- លទ្ធិមួយដែលអះអាងថា តថភាពដាច់ខាតរបស់ពិភពលោក គឺទៅបុគ្គលដែលជាអ្នកទ្រទ្រង់ចក្រវាលដោយអំពើជាបន្តបន្ទាប់នៃធន្ទៈបង្កើតរបស់អាទិទេព។</p> <p>២- លោក Edgar Sheffield Brightman ដែលជាអ្នកបុគ្គលភាពនិយមសហសម័យដ៏ធ្វើម្នាក់ថា «បុគ្គលភាពនិយមគឺជាប្រព័ន្ធទស្សនវិជ្ជាមួយដែលចាត់ទុកបុគ្គលភាពរបស់មនុស្សថា ជាតថភាពអស្តិ្យរូបវិជ្ជាតែមួយគត់ (ឬសំខាន់បំផុត) ព្រមទាំងមានតម្លៃខ្ពង់ខ្ពស់ពិតប្រាកដ»។</p> <p>៣- លោក Copleston ឱ្យនិយមន័យ «បុគ្គលភាពនិយម» ថា ជាទស្សនវិជ្ជាមួយដែលមានជំនឿជាមូលដ្ឋានថា តថភាពគឺជាប្រព័ន្ធនៃបុគ្គលភាពដែលជាធាតុមិនអាចបំបែកបាននៃអត្ថិភាពទាំងអស់។</p> <p>ឧ. ទស្សនៈថា តថភាពមានលក្ខណៈរូបីនិងដោយឡែក មានលក្ខណៈបុគ្គលភាពនិយម។</p>

<p>៥២- កម្មវត្ថុ អ. object បារ. objet (m.)</p>	<p>មនុស្សណាម្នាក់ ក្រុមណាមួយ ឬអ្វីមួយ ទាំងរូបី ទាំងអរូបី ដែលទទួលរងអំពើ (ផ្លូវកាយឬផ្លូវចិត្ត) ពីប្រធានឬអ្នកធ្វើអំពើ។</p> <p>១.១- លោក «ក» ត្រូវបានលោក «ខ» ប្រើប្រាស់ ដើម្បីសម្រេចបំណងរបស់ខ្លួន។ ក្នុងករណីនេះ លោក «ក» គឺជាកម្មវត្ថុ ឯលោក «ខ» គឺជាប្រធាន (អ្នកធ្វើអំពើ),</p> <p>១. ២- សច្ចភាពដែលក្រុមណាមួយកំពុងស្វែងរកដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះ ឬបញ្ហាណាមួយដែលកំពុងកើតឡើងគឺជាកម្មវត្ថុ។</p>
<p>៥៣- ប្រធាន អ. subject បារ. sujet (m.)</p>	<p>មនុស្សណាម្នាក់ ក្រុមណាមួយ ដែលធ្វើអំពើតាមផ្លូវកាយឬតាមផ្លូវចិត្តទៅលើមនុស្សណាម្នាក់ ក្រុមណាមួយ ឬ លើអ្វីមួយ។</p> <p>១. សកម្មជនឬក្រុមមនុស្សដែលកំពុងតាមដាននិងវាយតម្លៃអំពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស និង ការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា គឺជាប្រធាន។</p>
<p>៥៤- កំណត់និយម អ. determinism បារ. déterminisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិទស្សនវិជ្ជាដែលយល់ថា ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់ ជាពិសេសអំពើទាំងឡាយរបស់មនុស្សមានចំណងទាក់ទងគ្នា ហើយ កំណត់ដោយខ្សែច្រវាក់នៃព្រឹត្តិការណ៍ដែលមានពីមុន។</p>
<p>៥៥- ទ្វិកនិយម អ. dualism បារ. dualisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិទស្សនវិជ្ជាដែលទទួលស្គាល់គោលការណ៍ ឬ គំនិតពីរ ឬក៏ប្រព័ន្ធពីរផ្សេងគ្នាក្នុងតថភាពតែមួយ។</p>
<p>៥៦- ទារុណវិបត្តិ(ហាម៉ាត្យា) អ. hamartia បារ. hamartia</p>	<p>សំដៅទៅលើ <i>កំហុសឆ្គង</i> ឬ <i>ហាជ័យ</i> ដែលនាំឱ្យគួរអង្គសំខាន់នៃទារុណកថាឈានទៅដល់មហន្តរាយជាយថាហេតុ។ បច្ចេកសព្ទនេះប្រើដោយអារីស្តូត។</p>
<p>៥៧- សុភមង្គល អ. happiness បារ. bonheur (m.)</p>	<p>ស្ថានភាពនៃវេទនារម្មណ៍ឬគំនិតស្តីពីសុខុមាលភាពដែលកំណត់លក្ខណៈដោយវេទនារម្មណ៍រីករាយឬវិជ្ជមានដែលរាប់ចាប់ពីភាពស្តប់ស្តល់ទៅដល់ភាពសប្បាយរីករាយខ្ពស់បំផុត។</p> <p>ទ្រឹស្តីទស្សនវិជ្ជាសីលធម៌ទាំងអស់ ផ្តល់សារៈសំខាន់មួយចំនួនចំពោះសុភមង្គលរបស់មនុស្ស។ ទ្រឹស្តីទាំងនោះខុសគ្នាគ្រង់ ៖</p> <ul style="list-style-type: none"> - ទី១ ទស្សនាទានស្តីពីអ្វីដែលសុភមង្គលនោះផ្អែកលើ, - ទី២ ទស្សនៈស្តីពីរបៀបនៃការទទួលសុភមង្គលបុគ្គលស្របឬប្រឆាំងទៅនឹងសុភមង្គលរួម, - ទី៣ ថាតើវាចាំបាច់ឬទេ ក្នុងការទទួលយកនូវគោលបំណងផ្សេងទៀតសម្រាប់សកម្មភាពរបស់មនុស្ស។ <p>ទ្រឹស្តីសាមញ្ញបំផុតគឺថា សុភមង្គលខ្លួនវាមានលក្ខណៈងាយៗ,</p> <p>១. វាកើតមាននៅក្នុងឱកាសសប្បាយរីករាយ។</p>

	<p>ទ្រឹស្តីនេះក៏និយាយដែរថា ភ្នាក់ងារគ្រាន់តែស្វែងរក ឬ គួរតែស្វែងរកសុភមង្គល ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ហើយ វាក៏និយាយដែរថា ពុំមានគោលបំណងផ្សេងនៃ អំពើដែលអាចទៅរួចឬដែលគួរឱ្យចង់បាននោះទេ,</p> <p>ឧ. សុភមង្គលរបស់គ្រួសារមួយអាស្រ័យលើភាពចុះសម្រុងគ្នានៃសមាជិក គ្រួសារ។</p>
<p>៥៨- អន្តរាយ អ. harm បាវ. mal (m.)</p>	<p>បញ្ញត្តិសុគតស្មាញដែលករណីសំខាន់របស់វា រួមមាន របួសស្នាមធ្ងន់ខាងរាងកាយ ផ្លូវចិត្ត ឬ ការខូចខាតផលប្រយោជន៍សំខាន់និងស្របច្បាប់របស់នរណាម្នាក់។ អន្តរាយមានន័យបង្កប់មួយចំនួននៅក្នុងទង្វើរបស់មនុស្ស ដូច្នោះក្នុងករណីដែល មនុស្សម្នាក់ធ្វើឱ្យឈឺចាប់ខ្លួនឯងរយៈពេលខ្លី (ឧទាហរណ៍៖ ការជំពប់ជើង) មិនមែនជាអន្តរាយឡើយ។</p> <p>គោលការណ៍ ហេតុផលមួយក្នុងចំណោមហេតុផលចម្បងៗដែលអាចទទួល យកបានចំពោះការទប់ស្កាត់ខាងផ្លូវច្បាប់និងតាមសីលធម៌ គឺជាការបង្ការមិនឱ្យ មានអន្តរាយដល់អ្នកដទៃនោះ វានៅតែសំខាន់ចំពោះការកំណត់ព្រំដែននៃ បញ្ញត្តិនេះ។ ករណីមួយចំនួននៅមានការខ្វែងគំនិតគ្នាចំពោះការចាត់ទុកថា តើវាស្ថិតនៅក្នុងប្រភេទនៃអន្តរាយដែរឬទេ រួមមាន ការបង្កឱ្យមានអសុភ- ភាព ការជេរ ការឆោឆៅ និង ការប្រមាថ។</p> <p>ឧ. ការបើកបរល្បឿនអាចបង្កអន្តរាយដល់អ្នកដទៃ។</p>
<p>៥៩- ដាច់ខាតនិយម / អហង្កានិយម អ. absolutism បាវ. absolutisme (m.)</p>	<p>ទ្រឹស្តីទស្សនវិជ្ជាដែលយល់ថា សច្ចភាពនៃតម្លៃខាងសីលធម៌ ឬ តម្លៃខាង សោក័ណ គឺដាច់ខាតនិងសកល ហើយ មិនទាក់ទងនឹងភាពខុសគ្នារបស់បុគ្គល និងរបស់សង្គមទេ។ វាជាទ្រឹស្តីមួយដែលនិយាយថា តថភាពគឺមានតែមួយនិង មិនអាចផ្លាស់ប្តូរ ឯការផ្លាស់ប្តូរ និង ភាពប្លែកៗគ្នា គឺគ្រាន់តែជាដំណើរកាន់នៃ គំនិតប៉ុណ្ណោះ។</p> <p>ឧ. យោងតាមដាច់ខាតនិយម គោលការណ៍សីលធម៌មានតែមួយគត់និងមាន លក្ខណៈសកល។</p>
<p>៦០- ទស្សនវិជ្ជាធម្មជាតិ អ. natural philosophy បា. philosophie naturelle (f.)</p>	<p>ការសិក្សាបែបវិទ្យាសាស្ត្រអំពីធម្មជាតិ ដែលក្នុងនោះ រួមមាន បាតុភូតធម្មជាតិ និង វត្ថុធម្មជាតិ។ ទស្សនវិជ្ជាធម្មជាតិនេះមានឥទ្ធិពលខ្លាំងមុនពេលមានការអភិវឌ្ឍវិទ្យាសាស្ត្រ ទំនើប។ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាបុព្វវត្ថុនៃវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ ដូចជា រូបវិទ្យា ជាដើម។</p> <p>ឧ.១-អភិប្រាយបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ឆ្នាំ១៦៨៧របស់អ៊ីសាក់ ញូតុន(Isaac Newton) ត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា <គោលការណ៍គណិតវិទ្យានៃទស្សនវិជ្ជាធម្មជាតិ > ,</p> <p>ឧ.២- អភិប្រាយ ឆ្នាំ១៨៦៧ របស់ Lord Kelvin និង Peter Guthrie Tait ដែលបានជួយកំណត់និយមន័យជាច្រើនអំពីរូបវិទ្យាទំនើប ត្រូវបានគេ ហៅថា <អភិប្រាយអំពីទស្សនវិជ្ជាធម្មជាតិ>។</p>

<p>៦១- ចៃដន្យ អ. accident បារ. accident (m.)</p>	<p>លក្ខណៈមួយដែលអាចឬមិនអាចជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្វីមួយ ដោយវាមិនជះឥទ្ធិពលលើសារជាតិរបស់វាទេ។ ពាក្យ <i>ចៃដន្យ</i> នេះ ត្រូវបានគេប្រើនៅក្នុងប្រវត្តិទស្សនវិជ្ជាទាំងមូល ដោយមានអត្ថន័យប្លែកៗគ្នាមួយចំនួន។ នៅក្នុងអស្តិ្យវិជ្ជារបស់អាវិស្តូត (Aristotle) <ចៃដន្យ> ជាលក្ខណៈនៃអ្វីមួយដែលមិនមែនជាសារជាតិរបស់វា (អ្វីមួយអាចបាត់បង់ឬត្រូវបានបន្ថែមដោយមិនធ្វើឱ្យសារធាតុឬវត្ថុប្រែប្រួល)។</p> <p>លោក រ៉ូណេ ដេកាត (René Descartes) យល់ថា ការគិតគឺជាចំណុចសំខាន់នៃព្រលឹង ឯកម្មវត្ថុនៃការគិត គឺជា <ចៃដន្យ>។</p> <p>២. អាទិទេពគ្មានចៃដន្យទេ ព្រោះថា សច្ចភាពទាំងអស់របស់អាទិទេពសុទ្ធតែកើតឡើងដោយខ្លួនឯង។</p>
<p>៦២- ទ្រឹស្តីសកម្មភាព អ. action theory បារ. théorie (f.) de l'action (f.)</p>	<p>វិស័យមួយនៃទស្សនវិជ្ជាដែលយកចិត្តទុកដាក់លើដំណើរបង្កឱ្យមានប្រភេទចលនាស្មុគស្មាញនៃរាងកាយរបស់មនុស្ស។ ទ្រឹស្តីនេះសិក្សាពីចលនាសម្ព័ន្ធនៃសកម្មភាពមនុស្ស ដំណើរដែលបង្កឱ្យមានសកម្មភាព និង វិធីដែលគេពន្យល់ពីសកម្មភាព។</p>
<p>៦៣- ចៃដន្យនិយម អ. accidentalism បារ. accidentalisme (m.)</p>	<p>ទ្រឹស្តីដែលយល់ថា លំហូរព្រឹត្តិការណ៍មានលក្ខណៈមិនអាចទាយទុកបាន។ ពួកអេពិគ្លូនិយម (Epicureanism) យល់ថា ព្រឹត្តិការណ៍ខាងគំនិតមិនអាចព្យាករបានជាក់លាក់ទេ។</p> <p>គេប្រើទ្រឹស្តីនេះដើម្បីប្រឆាំងនឹងទ្រឹស្តីទំនាក់ទំនងហេតុផល។</p> <p>នៅក្នុងវិស័យអស្តិ្យវិជ្ជា ចៃដន្យនិយមប្រឆាំងនឹងលទ្ធិដែលថា អ្វីៗទាំងអស់កើតឡើងពីហេតុផលកំណត់មួយ, ២. ទស្សនវិទូ ក៏ដើ អាប៊ីឡាដ (Peter Abelard) បានរិះគន់ «ចៃដន្យនិយម» នៃគ្រូរបស់គាត់ វីលៀម អូហ្វ ឆេមប៉ូ (William of Champeaux) ដែលនិយាយថា លក្ខណសម្បត្តិនៃភាពចៃដន្យពឹងផ្អែកទៅលើភាពខុសគ្នារបស់បុគ្គលដែលមានពីកំណើត ព្រោះហេតុដូច្នេះលក្ខណៈនៃភាពចៃដន្យនេះមិនអាចពន្យល់ពីភាពខុសគ្នារបស់បុគ្គលទេ។</p>
<p>៦៤- ទស្សនវិជ្ជាអំពីភាសា អ. philosophy of language បារ. philosophie (f.) du langage (m.)</p>	<p>ទស្សនវិជ្ជាមួយដែលនិយាយពីម្នាក់ៗនៃអត្ថន័យរបស់ភាសា, ការប្រើភាសា, ការសម្គាល់ភាសា និង ទំនាក់ទំនងរវាងភាសានិងតថភាព។</p> <p>២. ការធ្វើទស្សនវិជ្ជាអំពីភាសាជាការធ្វើឱ្យការប្រើប្រាស់ភាសាកាន់តែសម្បូរបែប។</p>
<p>៦៥- ទស្សនវិជ្ជាអំពីច្បាប់ អ. philosophy of law បារ. philosophie (f.) du droit (m.)</p>	<p>ទស្សនវិជ្ជាមួយដែលសិក្សាអំពីបញ្ហាមូលដ្ឋាននៃច្បាប់ ប្រព័ន្ធច្បាប់ យុត្តិសាស្ត្រលក្ខណវិនិច្ឆ័យសម្រាប់សុពលភាពនៃច្បាប់ ទំនាក់ទំនងរវាងច្បាប់និងសីលធម៌។</p> <p>២. ដើម្បីសិក្សាមុខវិជ្ជាច្បាប់ឱ្យកាន់តែមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ទូលំទូលាយ គេត្រូវសិក្សាទស្សនវិជ្ជាអំពីច្បាប់។</p>

<p>៦៦- ទស្សនវិជ្ជាអំពីចិត្ត អ. philosophy of mind បារ. philosophie (f.) de l'esprit (m.)</p>	<p>ទស្សនវិជ្ជាដែលសិក្សាអំពីធម្មជាតិនៃចិត្ត ព្រឹត្តិការណ៍គំនិត (បាតុភូតគំនិត) មុខងារគំនិត លក្ខណសម្បត្តិគំនិត មនសិការ និង សម្ព័ន្ធភាពនៃធាតុទាំងនេះ ជាមួយនឹងរាងកាយ ជាពិសេសខួរក្បាល។</p>
<p>៦៧- ទស្សនវិជ្ជាអំពីវិទ្យាសាស្ត្រ អ. philosophy of science បារ. philosophie (f.) des sciences (f.)</p>	<p>មែកធាងមួយនៃទស្សនវិជ្ជាដែលសិក្សាអំពីមូលដ្ឋានគ្រឹះ វិធីប្រព័ន្ធ ការអនុវត្ត និងវិបាក គោលបំណងនិងភាពគួរឱ្យជឿជាក់បាននៃទ្រឹស្តីវិទ្យាសាស្ត្រ។</p>
<p>៦៨- កាល់វ៉ាំងនិយម អ. calvinism បារ. calvinisme (m.)</p>	<p>លទ្ធិជាប់ទាក់ទងនឹងការបង្រៀនគ្រិស្តសាសនារបស់លោក ហ្សង់ កាល់វ៉ាំង (Jean Calvin) ជាពិសេសទាក់ទងនឹងជំនឿថា ព្រះគ្រប់គ្រងអ្វីៗដែលកើតនៅលើកំពផែនដី។ លទ្ធិនេះជាទម្រង់តឹងរឹងនៃប្រូតេស្តង់និយមដែលគេស្គាល់ច្បាស់តាមរយៈជំនឿនៅក្នុងគម្ពីរគ្រិស្តសាសនាដែលគេចាត់ទុកថាជាច្បាប់នៃជំនឿ (ការបដិសេធសេរីកាពរបស់មនុស្ស តាំងពីអំពើបាបរបស់អាដាំនិងនាងអែវ)។</p>
<p>៦៩- ទម្រង់ការសក្តិសិទ្ធិ អ. effective procedure បារ. procédure efficace (m.)</p>	<p>ទម្រង់ការមួយដែលផ្តល់ផលនៅក្នុងដំណោះស្រាយបញ្ហាមួយទៅតាមជំហានជាក់លាក់មួយចំនួន។</p>
<p>៧០- កាឡាម អ. kalam បារ. kalam</p>	<p>(<i>kalam</i> ជាកាសាអាប់) ការស្វែងរកពុទ្ធិខាងទេវវិជ្ជាតាមរយៈការពិភាក្សា, ជំរែជំរា និង ដេញដោល។ នៅក្នុងទស្សនវិជ្ជាអិស្លាម កាឡាមជាដំណើរនៃការលើកហេតុផលបែបទស្សនវិជ្ជា ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់សមាសភាគនានានៃលទ្ធិសាសនា។ កាឡាមមានតួនាទីសម្របសម្រួលនៅក្នុងសាសនាអិស្លាមនូវអ្វីដែលទស្សនវិជ្ជាសូឡាស្តិកយកមកប្រើក្នុងការអភិវឌ្ឍគ្រិស្តសាសនា។ ឧ. កាឡាមបានក្លាយទៅជាប្រព័ន្ធទស្សនវិជ្ជាសាសនាមួយដ៏ល្បីល្បាញនៅសតវត្សរ៍ទី១១។</p>
<p>៧១- សូឡាស្តិកនិយម អ. scholasticism បារ. scolastique (f.)</p>	<p>ប្រព័ន្ធសិក្សាបែបប្រពៃណីខាងទស្សនវិជ្ជានិងទេវវិជ្ជាមជ្ឈិមសម័យដែលផ្អែកលើអំណាចរបស់ សាំង អូហ្គូស្តាំង (Saint Augustin) និងអ្នកដឹកនាំដទៃទៀតនៃសហគមន៍គ្រិស្តសាសនាដំបូង និង ផ្អែកលើស្នាដៃជាច្រើនរបស់អារិស្តូត (Aristotle) ។ វាមានបំណងភ្ជាប់គម្លាតរវាងសាសនានិងហេតុផល។ ឧ. ទស្សនវិទូសូឡាស្តិកនិយមអះអាងថា ហេតុផលមិនមែនបំផ្លាញជំនឿឬសាសនាទេ ប៉ុន្តែ វាធ្វើឱ្យជំនឿឬសាសនាកាន់តែស្រកើត។</p>
<p>៧២- កម្ម/កម៌ អ. karma បារ. karma</p>	<p>កម្ម/កម៌ជាច្បាប់ធម្មជាតិសកលនៃហេតុនិងផល ដែលប្រើចំពោះអំពើប្រកបដោយចេតនារបស់មនុស្សនៅក្នុងទស្សនវិជ្ជារបស់ឥណ្ឌា។ អំពើល្អឬអាក្រក់ជាអ្នកកំណត់វាសនារបស់សត្វលោក។ ការទទួលផលពីអំពើអាចចំណាយពេល</p>

	<p>លើសពីមួយជីវិតដោយចង់អ្នកធ្វើអំពើទៅនឹងវដ្តសង្សារ។ មានតែអំពើដែលរួចផុតពីចំណង់កិលេសនិងជំនឿខុសទេ ទើបគ្មានផលវិបាកនៅក្នុងសង្សារវដ្ត។</p> <p>២. ប្រជាជនខ្មែរភាគច្រើនជឿលើច្បាប់កម្មផល។</p>
<p>៧៣- បច្ចាពិសោធន៍ អ. a posteriori បា. a posteriori</p>	<p>ដែលមានក្រោយបទពិសោធន៍។ នៅក្នុងទស្សនវិជ្ជា វាទាក់ទងទៅនឹងពុទ្ធិដែលគេដឹងតាមរយៈបទពិសោធន៍ ហើយ វាជាបញ្ញត្តិសំខាន់នៅក្នុងពុទ្ធិវិទ្យា។ អ្នកពិសោធន៍និយមអះអាងថា ពុទ្ធិដែលផ្អែកលើបទពិសោធន៍ គឺជាពុទ្ធិពិតតែមួយគត់ ដោយទទួលថា អ្វីៗទាំងអស់ដែលយើងអាចដឹងបានគឺជាអ្វីដែលចូលមកក្នុងខ្លួនយើងតាមរយៈបទពិសោធន៍ ជាពិសេស តាមរយៈការដឹងដោយវិញ្ញាណ (ពុទ្ធិតន្រ្តីយ)។</p>
<p>៧៤- បុរេពិសោធន៍ អ. a priori បា. a priori</p>	<p>ដែលមានមុនបទពិសោធន៍។ នៅក្នុងទស្សនវិជ្ជា វាទាក់ទងទៅនឹងពុទ្ធិដែលគេទទួលបានដោយមិនផ្អែកលើបទពិសោធន៍ ពោលគឺគេទទួលបានពុទ្ធិនោះតាមការពិចារណាបែបអនុមានព្រែកតែមួយប៉ុណ្ណោះ។ ពុទ្ធិដែលឯករាជ្យពីបទពិសោធន៍មានសារៈសំខាន់ (ជាមូលដ្ឋាន) ចំពោះមែកធាងមួយចំនួនរបស់ពុទ្ធិវិជ្ជា ជាពិសេស ចំពោះទ្រឹស្តីវិចារណញ្ញាណនិយមនានា។</p>
<p>៧៥- ទស្សនវិជ្ជានយោបាយ អ. political philosophy បា. philosophie politique (f.)</p>	<p>ការសិក្សានិងវិភាគអំពីប្រធានបទ ដូចជា ទម្រង់នៃរដ្ឋាភិបាល សេរីភាព យុត្តិធម៌ កម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិ ច្បាប់ លទ្ធិ មនោគមវិជ្ជា ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដោយអាជ្ញាធរ ជាដើម ដោយចោទជាសំណួរថា សេរីភាព យុត្តិធម៌ កម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិ ច្បាប់ លទ្ធិ មនោគមវិជ្ជា ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ដោយអាជ្ញាធរ ជាដើម ជាអ្វី?</p>
<p>៧៦- អត្តទត្តនិយម អ. egoism បា. égoïsme (m.)</p>	<p>គំនិតដែលគិតតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។</p> <p>តាមចិត្តវិទ្យា វាជាទស្សនៈមួយដែលយល់ថា ជានិច្ចកាល មនុស្សត្រូវបានជំរុញឱ្យធ្វើអ្វីមួយដោយសារតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។</p> <p>តាមសីលវិជ្ជា វាជាទស្សនៈមួយដែលយល់ថា ក្នុងភាពសមហេតុផល ជានិច្ចកាល មនុស្សត្រូវបានជំរុញឱ្យធ្វើអ្វីមួយដោយសារតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។</p>
<p>៧៧- ទំនាស់វណ្ណៈ អ. class conflict បា. conflit (m.) de classe (f.)</p>	<p>ជាទូទៅ សំដៅទៅរកការតស៊ូវណ្ណៈឬសង្គ្រាមវណ្ណៈ ពោលគឺជាភាពតានតឹងឬ បដិបក្ខនិយមដែលកើតឡើងនៅក្នុងសង្គម ដែលបណ្តាលមកពីការប្រកួតប្រជែងផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមនិងសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗរបស់មនុស្សនៅក្នុងសង្គម ដែលមានវណ្ណៈខុសៗគ្នា។</p>
<p>៧៨- អេកាស្យា អ. eikasia</p>	<p>ជំណាក់ទាបបំផុតនៃការដឹង។</p> <p>២. ការយល់ដឹងដោយតន្រ្តីយ៍ ទៅលើកម្មវត្ថុមួយដែលស្ថិតក្នុងបរិស្ថានស្មុគស្មាញ ជាការយល់ដឹងបែបអេកាស្យា។</p>
<p>៧៩- បដិសំយោគ អ. dialectic បា. dialectique (f.) / méthode dialectique (f.)</p>	<p>វិធីនៃការស្វែងរកសច្ចភាពតាមរយៈការពិចារណាលើទស្សនៈមួយដែលយល់ឃើញពីចរិតលក្ខណៈមិនអាចកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នាបាននៃសំណើដែលប្រឈមគ្នា ហើយ ដែលគេអាចរួមបញ្ចូលមកជាសម្មតិកម្មសំយោគមួយ។</p> <p>ពាក្យនេះធ្លាប់ប្រើ វិចារវិជ្ជា/បដិច្ចសមុប្បាទ។</p>

<p>៨០- សីលវិជ្ជាបរិស្ថាន/ សីលបរិស្ថាន អ. environmental ethics បា. l'éthique environnementale (f.)</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃទស្សនវិជ្ជាបរិស្ថានដែលពិចារណាអំពីការពង្រីកព្រំដែនបែបប្រពៃណីរបស់សីលវិជ្ជាដែលសិក្សាទៅលើបញ្ហាមនុស្សទៅដល់បញ្ហាមិនមែនមនុស្ស។ សីលវិជ្ជាបរិស្ថានមានឥទ្ធិពលទូលំទូលាយលើមុខវិជ្ជាផ្សេងទៀតដូចជា ច្បាប់បរិស្ថាន សង្គមវិជ្ជាបរិស្ថាន អេកូសាសនវិទ្យា អេកូសេដ្ឋកិច្ច អេកូឡូហ្សី និង ភូមិវិទ្យាបរិស្ថាន។</p>
<p>៨១- ទ្រឹស្តីតម្លៃពលកម្ម អ. labour theory of value បា. théorie (f.) de la valeur du travail (m.)</p>	<p>ទស្សនៈដែលយល់ថា តម្លៃនៃទំនិញឆ្លុះបញ្ចាំងពីបរិមាណពលកម្មដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងដំណើរផលិតកម្មរបស់ទំនិញ។</p>
<p>៨២- សម្មាទិដ្ឋិ អ. right view / right understanding បា. vue juste (f.) / compréhension juste (f.)</p>	<p>សេចក្តីយល់ឃើញត្រូវតាមសេចក្តីពិត សំដៅដល់អរិយសច្ចៈទាំងបួនគឺ ទុក្ខសច្ចៈ សេចក្តីពិតអំពីទុក្ខ, ទុក្ខសមុទយសច្ចៈ សេចក្តីពិតអំពីហេតុនៃទុក្ខ, ទុក្ខនិរោធសច្ចៈ សេចក្តីពិតអំពីការរំលត់ទុក្ខ និង ទុក្ខមគ្គសច្ចៈ សេចក្តីពិតអំពីផ្លូវបដិបត្តិដើម្បីរំលត់ទុក្ខ។</p>
<p>៨៣- សម្មាសង្កប្បៈ អ. right thought / perfect resolution បា. pensée juste (f.)</p>	<p>សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវដើម្បីចេញចាកកាម ពោលគឺកម្ចាត់ការព្យាបាទ កម្ចាត់គំនិតឈ្នានីស និង គំនិតអាក្រក់ផ្សេងទៀត ហើយ រិះគិតសន្យុកសាងតែអំពើល្អនិងអហិង្សា។</p>
<p>៨៤- សម្មាវាចា អ. perfect speech / right speech បា. parole juste (f.)</p>	<p>សម្តីត្រូវ បានដល់ការរៀបចំវាចាវចីទុច្ចរិត៤យ៉ាង ពោលគឺ ៖ ១- ពាក្យនិយាយកុហក ២- ពាក្យសិកសៀត ញុះញង់ បំបែកបំបាក់ ៣- ពាក្យអាក្រក់ គំរោះគំរើយ ជេរប្រទេច គួះតិះដៀល ៤- ពាក្យពោយរាយឥតប្រយោជន៍ ។</p>
<p>៨៥- វចីសុចរិត</p>	<p>ការប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវដោយវាចាមាន៤ប្រការ គឺ ៖ ១- ការតាំងចិត្តរៀបចំការនិយាយកុហក ២- ការតាំងចិត្តរៀបចំការនិយាយសិកសៀត និយាយឱ្យអ្នកដទៃបែកបាក់គ្នា ៣- ការតាំងចិត្តរៀបចំការនិយាយពាក្យគ្រោតគ្រោត ៤- ការតាំងចិត្តរៀបចំការនិយាយពាក្យពោយរាយឥតប្រយោជន៍។</p>
<p>៨៦- សម្មាកម្មន្តៈ អ. perfect conduct / right action បា. action juste (f.)</p>	<p>ការងារត្រូវ បានដល់កាយសុចរិត៣យ៉ាង៖ ១- ចេតនារៀបចំការសម្លាប់ជីវិតមនុស្ស សត្វ(បាណាតិបាតា វេរមណី) ២- ចេតនារៀបចំការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឱ្យ(អទិន្នាទានា វេរមណី) ៣- ចេតនារៀបចំការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម (កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី)។</p>

<p>៨៧- សម្មាអាជីវៈ អ. perfect livelihood / right livelihood បារ. moyens (m.) d'existence juste (f.)</p>	<p>ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ដែលរៀបចំការចិញ្ចឹមជីវិតខុស៥ប្រការ ៖ ១- ការជួញដូរអាវុធ (សត្វវណិជ្ជា), ២- ការជួញដូរមនុស្ស (សត្វវណិជ្ជា), ៣- ការជួញដូរសត្វយកទៅសម្លាប់ (មស្សវណិជ្ជា), ៤- ការជួញដូរគ្រឿងស្រវឹង (មជ្ឈវណិជ្ជា), ៥- ការជួញដូរថ្នាំពុល(វិសវណិជ្ជា)។ ក្រៅពីនេះ នៅមានការចិញ្ចឹមជីវិតទុច្ចរិតផ្សេងទៀតដូចជា ការរកស៊ីលួច ប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនឬទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ការតំពន្ធ និង ការចិញ្ចឹមស្រីពេស្យា ជាដើម។</p>
<p>៨៨- សម្មាវាយាមៈ / សម្មាវាយាម អ. perfect effort / right effort បារ. effort juste (m)</p>	<p>ការព្យាយាមត្រូវ ដូចជាការព្យាយាមប្រព្រឹត្តអំពើល្អជាប្រយោជន៍សាធារណៈ ការ ព្យាយាមលះបង់ចិត្តលោកដែលគិតតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឬចិត្តជាប់ជំពាក់នឹង កាមតណ្ហា ការព្យាយាមទប់ទល់ប្រឆាំងនឹងអំពើអកុសលគ្រប់យ៉ាង ការព្យាយាម កសាងសន្សំកុសលធម៌ដែលមិនទាន់មាន និង ការព្យាយាមថែរក្សាបុណ្យកុសល ដែលមានហើយកុំឱ្យបាត់ទៅវិញ។ល។</p>
<p>៨៩- សម្មាសតិ អ. perfect mindfulness / right mindfulness បារ. attention juste (f.)</p>	<p>ការភ្ញាក់រឭកត្រូវឬការគ្រប់គ្រងចិត្តត្រូវ ពោលគឺសតិនិករឭកយករូបក្នុង វេទនា ខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារខន្ធនិងវិញ្ញាណក្នុង ជាអារម្មណ៍ ហើយ ពិចារណាឱ្យឃើញ ថា រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ និង វិញ្ញាណ ជាអនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ជាប់ជានិច្ច។</p>
<p>៩០- សម្មាសមាធិ អ. perfect concentration/ right concentration បារ. concentration juste (f.)</p>	<p>ការតម្កល់ចិត្តក្នុងផ្លូវត្រូវ បានដល់ការតាំងចិត្តស៊ប់មាំក្នុងកុសលធម៌ ការតម្កល់ ចិត្តស៊ប់ក្នុងគន្លងអារម្មណ៍តែមួយដែលរំពឹងនិងសម្រេចដល់អង្គឈានត្រឹមត្រូវ។</p>

II.២.៤- បច្ចេកសព្ទស្នើដោយគណៈកម្មការសុខាភិបាល

<p>១- គ្រោងឆ្អឹង/ អដ្ឋិសង្ខារិក អ. skeleton បារ. squelette (m.)</p>	<p>សំណុំឆ្អឹងទាំងអស់នៃសព៌ាង្គកាយដែលបង្កើតបានជាចនាសម្ព័ន្ធនិងរាងរៅ របស់មនុស្សនិងសត្វ។ ២. អដ្ឋិសង្ខារិករបស់មនុស្សមានឆ្អឹងចំនួន ២០៦ ដែលរួមមាន ឆ្អឹងវែង ឆ្អឹង សំប៉ែត និង ឆ្អឹងខ្លី។</p>
<p>២- អដ្ឋិវិទ្យា អ. osteology បារ. ostéologie (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាជាមូលដ្ឋានអំពីឆ្អឹងរបស់មនុស្សនិងសត្វ។ ២. អដ្ឋិវិទ្យាជាផ្នែកមួយរបស់កាយវិភាគវិទ្យា/អាណាតូមី (anatomie)។</p>

<p>៣- ជំងឺរលាកឆ្អឹង/អូស្តេអ៊ីត H. osteitis ប្រា. ostéite (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទដែលកើតពីការរលាកឆ្អឹង។ ១. ជាទូទៅ មូលហេតុដែលបង្កឱ្យរលាកឆ្អឹងបណ្តាលមកពីបាក់តេរី។</p>
<p>៤- ជំងឺពុកឆ្អឹង/អូស្តេអូប៊ូស H. osteoporosis ប្រា. ostéoporose (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទ ដែលកើតឡើងដោយសារកង្វះសារធាតុរ៉ែ និង ការថយចុះនៃបណ្តាញប្រព័ន្ធប្រូតេអ៊ីនរបស់ឆ្អឹង។ ជំងឺនេះបណ្តាលឱ្យមានការឈឺចុកចាប់ការខូចទម្រង់ដើមឆ្អឹង និង ធ្វើឱ្យឆ្អឹងងាយបាក់។ ១. ជំងឺពុកឆ្អឹងជាជំងឺដែលច្រើនកើតលើស្ត្រីវ័យចាស់។</p>
<p>៥- ជំងឺពកឆ្អឹង / អូស្តេអូម H. osteoma ប្រា. ostéome (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទដែលមានអាការៈពីរយ៉ាងគឺ ៖ ១- អាការៈរីកលូតលាស់ខុសប្រក្រតីរបស់ជាលិកាឆ្អឹងពេញវ័យដែលវិវត្តយឺតៗនៅនឹងកន្លែង បង្កបានជាកំពកនៃឆ្អឹង។ ២- អាការៈជាជុំពកមានលក្ខណៈជាឆ្អឹងដែលកើតឡើងនៅកន្លែងប៉ះទង្គិចញឹកញាប់នៃជាលិកាទន់របស់សត្វកាយ។ ១. ជំងឺពកឆ្អឹងត្រូវតែព្យាបាលដោយការវះកាត់។</p>
<p>៦- ជំងឺរលាកខួរឆ្អឹង / អូស្តេអូមីយេលីត H. osteomyelitis ប្រា. ostéomyélite (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទដែលកើតឡើងដោយការរលាកព្រមគ្នាទាំងឆ្អឹង ទាំងខួរឆ្អឹងដោយមូលហេតុច្រើនយ៉ាង។ ១. ជាទូទៅ ជំងឺរលាកខួរឆ្អឹងស្រួចស្រាល់កើតមាននៅលើកុមារ។</p>
<p>៧- សន្លាក់ H. joint / articulation ប្រា. articulation (f.)</p>	<p>កន្លែងភ្ជាប់ឬតំណរវាងឆ្អឹងនិងឆ្អឹង ដែលអាចឬមិនអាចធ្វើចលនាបាន។ ១.១- សន្លាក់ជង្គង់ជាសន្លាក់តិចឆ្អឹងក្លៅទៅឆ្អឹងស្នង ដែលអាចធ្វើចលនាបាន។ ១.២- សន្លាក់ថ្នាំសន្លឹកត្រគាកជាសន្លាក់មិនអាចធ្វើចលនាបាន។</p>
<p>៨- សន្លាក់វិទ្យា H. arthrology ប្រា. arthrologie (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាជាមូលដ្ឋានអំពីសន្លាក់ដែលជាផ្នែកមួយនៃកាយវិភាគវិទ្យា/ អាណាតូមី (anatomie) ។</p>
<p>៩- ការឈឺសន្លាក់ H. arthralgia ប្រា. arthralgie (f.)</p>	<p>ការឈឺចុកចាប់ក្នុងសន្លាក់ដែលបង្កដោយជំងឺច្រើនយ៉ាង។ ១. ជំងឺសន្លាក់បង្កឱ្យមានការឈឺសន្លាក់ច្រើនកន្លែង។</p>
<p>១០- ជំងឺសន្លាក់ H. arthropathy ប្រា. arthropathie (f.)</p>	<p>ជំងឺគ្រប់ប្រភេទដែលកើតឡើងនៅក្នុងសន្លាក់។ ១. អាការៈគាំងសន្លាក់ជាផលវិបាកនៃជំងឺសន្លាក់។</p>
<p>១១- ជំងឺរលាកពហុសន្លាក់ / ប៉ូលីអារទ្រីត H. polyarthritis ប្រា. polyarthrite (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទដែលកើតឡើងពីការរលាកស្រួចស្រាល់ឬរ៉ាំរ៉ៃក្នុងសន្លាក់ជាច្រើនព្រមៗគ្នា។ ១. ជំងឺរលាកពហុសន្លាក់ជាពេកសញ្ញានៃជំងឺគ្រុនសន្លាក់ (rhumatisme) ស្រួចស្រាល់និងរ៉ាំរ៉ៃ។</p>

<p>១២- ការភ្លើក អ. hiccough បារ. hoquet (m.)</p>	<p>ដំណើរកន្ត្រាក់នៃសាច់ដុំបាំងទ្រូង(diaphragme)ដោយអចេតនាបង្កឱ្យមានការបញ្ចេញខ្យល់និងសំឡេងតាមមាត់ជាសូរអឹកៗ។ ខ. ជំងឺមហារីកបំពង់អាហារបង្កឱ្យមានការភ្លើកជាប្រចាំ។</p>
<p>១៣- ការក្អែក អ. regurgitation បារ. régurgitation (f.)</p>	<p>ដំណើរវិលត្រឡប់នៃអាហារពីក្រពះឬបំពង់អាហារមកតាមមាត់ តែមិនមែនជាការក្អួតទេ។ ខ. ការក្អែកច្រើនកើតឡើងទារកនិងកុមារតូចៗក្រោយពេលបៅដោះ។</p>
<p>១៤- កើដូរ អ. acid regurgitation បារ. régurgitation acide(f.)</p>	<p>ដំណើរចេញឧស្ម័នពីក្រពះមកតាមមាត់ដោយមានជាតិដូរ។ ខ. ការកើដូរជាពេលសញ្ញាមួយនៃជំងឺក្រពះ។</p>
<p>១៥- កើ អ. eructation/belching បារ. éructation (f.)</p>	<p>ដំណើរចេញឧស្ម័នពីក្រពះមកតាមមាត់។ ខ. អ្នកឈឺក្រពះច្រើនមានកើជាញឹកញាប់។</p>
<p>១៦- រោគក្អកមាត់ អ. pertussis/whooping cough បារ. coqueluche (f.)</p>	<p>ជំងឺរាតត្បាតម្យ៉ាងបង្កឡើងដោយមេរោគឈ្មោះបាស៊ី Bardetella pertussis/ hœmophilus pertussis ឬ bacillus pertussis។ ជាទូទៅ រោគនេះកើតនៅលើទារកឬកុមារដោយការក្អកកន្ត្រាក់យ៉ាងខ្លាំងជាប់ៗគ្នា និង មានរយៈពេលយូរ។ នៅពេលដឹកដង្ហើមចូល ក្រោយការក្អកម្តងៗមានឮសូរដូចសំឡេងមាត់ ជួនកាលទារកឬកុមារហូរទឹកភ្នែក ទឹកសំបោរ និង ទឹកមាត់ទៀតផង។ ខ. រោគក្អកមាត់អាចការពារបានដោយការចាក់ថ្នាំបង្ការ(vaccin)។</p>
<p>១៧- ជំងឺខ្វាក់មាត់ អ. hemeralopia / night blindness បារ. héméralopie (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទច្រើនកើតឡើងលើកុមារដែលភ្នែកមើលមិនឃើញខុសប្រក្រតីនៅទីងងឹតនៅពេលយប់ឬនៅពេលមានពន្លឺខ្សោយ។ ជាទូទៅ ជំងឺនេះកើតឡើងដោយសារកង្វះវីតាមីនអា(A) / ជីវជាតិអា(A)។ ខ. ជំងឺខ្វាក់មាត់អាចបង្ការនិងព្យាបាលដោយឱសថបូអាហារដែលសម្បូរជីវជាតិអា (vitamine A)។</p>
<p>១៨- ជំងឺរលាកអណ្តាត អ. glossitis បារ. glossite (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទ ដែលបង្កឱ្យរលាកភ្នាសអណ្តាតសើៗ ឬ ជ្រៅ និង មានលក្ខណៈស្រួចស្រាល់ឬរ៉ាំរ៉ៃ។ ខ. អ្នកជំងឺរលាកអណ្តាតមានអាការៈហៀរទឹកមាត់ជាប្រចាំ។</p>
<p>១៩- ជំងឺភ្នែកក្រហម អ. conjunctivitis បារ. conjonctivite (f.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទ ដែលបង្កឱ្យរលាកភ្នាសក្នុងត្របកភ្នែកនិងគ្រាប់ភ្នែកលើកំលែងតែកែវភ្នែក(គំរណេ = cornée)។ មូលហេតុបណ្តាលមកពីការបង្ករោគដោយមីក្រុបចំណាំងពន្លឺខ្លាំង ឬ អង្គធាតុក្រៅ(corps étranger)ចូលក្នុងភ្នែក។ ខ. ការលាងដៃដោយសាប៊ូជាប្រចាំកាត់បន្ថយការកើតជំងឺភ្នែកក្រហម។</p>

<p>២០- ជំងឺជ្រាំង អ. thrush បារ. muguet (m.)</p>	<p>ជំងឺមួយប្រភេទដែលកើតឡើងជាផ្លាកស្នាម (taches) ពណ៌សស្រអាប់ ទំហំតូច ឬធំនៅលើភ្នាសក្នុងមាត់និងជួនកាលលាក់ដល់ដើមបំពង់កដែលបង្កឡើងដោយ ផ្សិតកង់ឌីជាអាប៊ីកង់ (candida albicans) ។ ជំងឺនេះច្រើនកើតនៅលើកុមារ។ ខ. ផលវិបាកនៃជំងឺជ្រាំងបណ្តាលឱ្យខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ។</p>
<p>២១- ជំបៅងា អ. yaws បារ. pian / buba / boubas (m.)</p>	<p>ជំងឺឆ្លងមួយប្រភេទរាតត្បាតនៅតំបន់ត្រូពិកដោយសារមេរោគ ស្បៀរកែត ឈ្មោះ ត្រេប៉ូណេម៉ា ពែត្រីនុយ (treponema pertenu) ។ អ្នកជំងឺមានអាការៈក្តៅ ខ្លួន ឈឺចុកចាប់អវយវៈ បន្ទាប់មក មានចេញជាជំបៅពងបែករលួយរហូតដល់ ជាលិកាក្រោមស្បែក ជាពិសេសនៅលើមុខ ដៃ និង ជើង។ ខ. ជំបៅងាអាចឆ្លងតាមរយៈការប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់លើជំបៅរបស់អ្នកជំងឺ។</p>
<p>២២- បន្ទុះស្បែក អ. skin eruption បារ. éruption cutanée (f.)</p>	<p>កន្ទួលនៅលើស្បែកពណ៌ក្រហម ជួនកាលមានសណ្ឋានជាផ្លាក (taches) ជួន កាលមានសណ្ឋានជាពងទឹក (vésicules) ។ អាការៈនេះអាចមានឫគ្មានគ្រុនក្តៅ។ ខ. ជំងឺក្រញើលបង្កឱ្យមានបន្ទុះស្បែកពណ៌ក្រហមស្ទើរពេញសព្វថ្ងៃកាយ។</p>
<p>២៣- ដំណុះធ្មេញ អ. eruption of tooth បារ. éruption dentaire (f.)</p>	<p>ការដុះធ្មេញដែលពកចេញពីអញ្ចាញ។ ខ. កុមារមានដំណុះធ្មេញពីរលើក គឺធ្មេញទឹកដោះនិងធ្មេញអចិន្ត្រៃយ៍។</p>
<p>២៤- ដំណូចស្បែក អ. skin rash បារ. rash cutané (m.)</p>	<p>កន្ទួលតូចៗនៅលើស្បែកដែលមិនស្ថិតស្ថេរ ជួនកាលរមាស់និង/ឬដែលបណ្តាល ឱ្យមានអាការៈគ្រុនក្តៅ។ ខ. ប្រតិកម្មឱសថមួយចំនួនអាចបណ្តាលឱ្យមានដំណូចស្បែក។</p>
<p>២៥- កន្ទាលត្រអាក អ. urticaria / hives បារ. urticaire (f.)</p>	<p>កន្ទួលឃ្មើលជាបន្ទះតិចឬច្រើននៅលើស្បែក មានឫគ្មានពណ៌ក្រហម បណ្តាលឱ្យ រមាស់កើតឡើងដោយប្រតិកម្មអាឡែហ្ស៊ី (réaction allergique) ។ ខ.១- ការប៉ះពាល់ជាមួយនឹងដើមកន្ទួចអាណប្រវិលីខ្មែរ បណ្តាលឱ្យឡើងកន្ទាល ត្រអាកលើស្បែកត្រង់កន្លែងប៉ះនោះ។ ខ.២- ប្រតិកម្មអាហារ ឱសថនិងរោគសញ្ញានៃជំងឺប៉ារ៉ាស៊ីតមួយចំនួនបណ្តាលឱ្យ ចេញកន្ទាលត្រអាកនៅលើស្បែក។</p>
<p>២៦- អេរីតេម/ ស្បែកឡើងក្រហម អ. erythema / erythro derma បារ. erythème (m.)</p>	<p>អាការៈស្បែកប្រែជាក្រហមតិចឬច្រើនដោយសារកម្ដៅថ្ងៃឬប្រតិកម្មអាឡែហ្ស៊ី។ ខ. ដើម្បីបញ្ជាក់ថាជាអេរីតេម គេអាចធ្វើតេស្តដោយសង្កត់ចំកន្លែងស្បែកពណ៌ ក្រហមនោះ វាឡើងសស្តេក ប៉ុន្តែ វាត្រឡប់មកសភាពដើមវិញនៅពេលគេ ដកដៃចេញ។</p>
<p>២៧- ការហើមពោះ អ. meteorism បារ. ballonnement / météorisme (m.)</p>	<p>អាការៈប៉ោងពោះដោយសារស្ទះឧស្ម័ននៅក្នុងក្រពះ ពោះវៀន។ ខ. ជំងឺគ្រុនពោះវៀនបង្កឱ្យមានអាការៈគ្រុនក្តៅខ្លាំង ការហើមពោះ និង រោគ- សញ្ញាផ្លូវវិលាយអាហារផ្សេងៗទៀត។</p>

<p>២៨- បាក់តេរី អ. bacterium បារ. bactérie (f.)</p>	<p>អតិសុខុមប្រាណមានលក្ខណៈជាឯកកោសិការស់នៅក្នុងដី ទឹកនិងខ្យល់ ដែលមានផលប្រយោជន៍ប្រុងដំណើរដល់មនុស្ស សត្វនិងរុក្ខជាតិ។ បាក់តេរីមានសណ្ឋានច្រើនប្រភេទនិងមានសកម្មភាពខុសប្លែកៗពីគ្នា។</p> <p>១.១- បាក់តេរីស្តាហ្វីឡូកូក (staphylocoque) ជាភ្នាក់ងារបង្កឱ្យកើតបូស។</p> <p>១.២- បាក់តេរីនៅក្នុងយ៉ាអូ (yaourt) ជាបាក់តេរីមានប្រយោជន៍។</p>
<p>២៩- បាក់តេរីវិទ្យា អ. bacteriology បារ. bactériologie (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រមូលដ្ឋានជាផ្នែកមួយនៃជីវមីក្រូប៊ីយ៉ូឡូជី (microbiologie) ដែលសិក្សាអំពីលក្ខណៈសណ្ឋាន ការលូតលាស់ វដ្តជីវិត និង សកម្មភាពរបស់បាក់តេរីទៅលើសត្វកាយមនុស្ស សត្វ និង រុក្ខជាតិ។</p> <p>១. បាក់តេរីវិទ្យាជាមុខវិជ្ជាមូលដ្ឋានមួយដែលសិក្សាស្រាវជ្រាវទូលំទូលាយអំពីបាក់តេរីក្នុងវិស័យជីវសាស្ត្រ វេជ្ជសាស្ត្រ និង កសិកម្ម។</p>
<p>៣០- បាក់តេរីស៊ីដ / បាក់តេរីយាត អ. bactericide បារ. bactéricide (m.)</p>	<p>សារធាតុដែលសម្លាប់ជាស្ថាពរនូវពពួកបាក់តេរី។</p> <p>១. ជាហ្សេណង់ (dagénan) ជាបាក់តេរីស៊ីដ ដែលគេប្រើនៅក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទី២។</p>
<p>៣១- បាក់តេរីយោស្តាទិក អ. bacteriostatic/ bacteriostasis បារ. bactériostatique (m.)</p>	<p>សារធាតុដែលអាចបញ្ឈប់ ឬ ទប់ស្កាត់ការរីកលូតលាស់របស់បាក់តេរី។</p> <p>១. អង់ទីប្យូទិកនិងអង់ទីសិបទិកមួយចំនួន ជាបាក់តេរីយោស្តាទិក។</p>
<p>៣២- បាក់តេរីយោតេរ៉ាពី / បាក់តេរីព្យាបាល អ. bacteriotherapy បារ. bactériothérapie(f.)</p>	<p>ការប្រើបាក់តេរីស្របប្រយោជន៍សម្រាប់ព្យាបាលជំងឺដែលបង្កដោយបាក់តេរីចង្រៃ។</p> <p>១. ការប្រើសេរ៉ូមអង់ទីតេតានិក (antitétanique) ជាវិធីមួយក្នុងចំណោមបាក់តេរីព្យាបាល។</p>
<p>៣៣- បាក់តេរីមី / បាក់តេរីក្នុងឈាម អ. bacteremia បារ. bactériémie (f.)</p>	<p>វត្តមានបាក់តេរីនៅក្នុងចរន្តឈាម។</p> <p>១. អាំងហ្វិចស្យុង (infection) ដែលបណ្តាលឱ្យឡើងកម្តៅ (គ្រុន) ជាពេកសញ្ញានៃបាក់តេរីមី។</p>
<p>៣៤- សិបទីសេមី អ. septicemia បារ. septicémie (f.)</p>	<p>អាំងហ្វិចស្យុង (infection) ធ្ងន់ធ្ងរដោយសារបាក់តេរីមីខ្ពស់ បណ្តាលឱ្យមានពេកសញ្ញាគ្រុនក្តៅ ញាក់ និង អស់កម្លាំងខ្លាំងរហូតដល់ស្លុក (choc)។</p> <p>១. អ្នកជំងឺសិបទីសេមីដែលពុំបានព្យាបាលទាន់ពេលវេលាអាចបណ្តាលឱ្យស្លាប់ដោយសារស្លុកសិបទីសេមីក (choc septicémique)។</p>
<p>៣៥- បាក់តេរីយូរី អ. bacteriuria បារ. bactériurie (f.)</p>	<p>វត្តមានបាក់តេរីជ្រើសលប់នៅក្នុងទឹកនោមថ្មីៗ។</p> <p>១. សិបទីសេមីបង្កឱ្យមានបាក់តេរីយូរី។</p>

៣៦- ការរលូតកូន អ. abortion ប្រា. avortement (m.)	ការរលូតគភ៌ចេញពីផ្ទៃម្តាយមុន១៨០ថ្ងៃ។ ២. ស្ត្រីមានគភ៌ដែលបានទៅពិនិត្យផ្ទៃពោះត្រឹមត្រូវអាចចៀសផុតពីការរលូតកូន។
៣៧- ការរលូតកូនឯកង់ អ. spontaneous abortion ប្រា. avortement spontané (m.)	ការរលូតគភ៌ចេញពីផ្ទៃម្តាយដោយចៃដន្យនិងគ្មានការបង្ខំ។ ២. ការរលូតកូនឯកង់អាចបង្កដោយសារការរើត្តមិនត្រឹមត្រូវនៃគភ៌ សុក ឬ បង្កដោយជំងឺឬគ្រោះថ្នាក់របស់ម្តាយ។
៣៨- ការរំលូតកូន អ. induced abortion ប្រា. avortement (m.)	ការធ្វើឱ្យរលូតគភ៌ចេញពីផ្ទៃម្តាយដោយចេតនា ដូចជា ការប្រើឱសថ ការបូម ឬ ការកោសគភ៌ចេញពីស្បូន។ ២. ក្នុងករណីស្ត្រីមានគភ៌មានជំងឺធ្ងន់ធ្ងរឬអំប្រើយ៉ុងក្នុងផ្ទៃមានលក្ខណៈមិនប្រក្រតីដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ជីវិតម្តាយ គេត្រូវបង្ខំធ្វើការរំលូតកូន។
៣៩- សារធាតុរំលូត អ. abortifacient ប្រា. abortif (m.)	សារធាតុដែលបង្កឱ្យមានការរលូតកូន។ ២. ការប្រើសារធាតុរំលូតមិនតាមវេជ្ជបញ្ជាអាចបង្កឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិតម្តាយ។
៤០- ស្បូន អ. uterus ប្រា. utérus (m.)	សរីរាង្គបន្តពូជរបស់ស្ត្រីដែលគភ៌មកតាំងទីនិងលូតលាស់។ ២. ការសម្រាលកូននៅក្នុងគ្រឹះស្ថានសុខាភិបាលអាចកាត់បន្ថយអត្រានៃការស្រុតស្បូន។
៤១- ភាពមានគភ៌ អ. pregnancy ប្រា. grossesse (f.)	ភាពស្ត្រីមានផ្ទៃពោះចាប់ពីថ្ងៃបង្កកំណើត (ថ្ងៃបាត់រដូវ) រហូតដល់ថ្ងៃសម្រាល។ ប្រជាជនខ្មែរនិយមប្រើពាក្យ ទ្រង់គភ៌ (រាជសព្វ) ការមានគភ៌ ការមានផ្ទៃពោះ ការមានទម្ងន់ ការពពោះ ស្ត្រីដើម។ ២. ជាធម្មតា ស្ត្រីមានគភ៌មានរយៈពេល២៨០ថ្ងៃ។
៤២- អំប្រើយ៉ុង/ក្រូណា អ. embryo ប្រា. embryon (m.)	គភ៌ដែលមានអាយុក្នុងរយៈពេលបីខែដំបូង។ ២. ដើម្បីបញ្ចៀសការរលូត ស្ត្រីដែលមានគភ៌ជាអំប្រើយ៉ុងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការប្រើឱសថមិនបានត្រឹមត្រូវ ឬ ចៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ចៃដន្យផ្សេងៗ។
៤៣- ទារកក្នុងផ្ទៃ អ. fetus ប្រា. foetus (m.)	គភ៌ដែលមានអាយុក្នុងរយៈពេលចាប់ពីខែទី៤រហូតដល់ពេលសម្រាល។ ២. ចំពោះស្ត្រីដែលមានគភ៌ចាប់ពីអាយុ៤ខែឡើងទៅ ទារកក្នុងផ្ទៃចាប់ផ្តើមកម្រើក។
៤៤- សុក អ. placenta ប្រា. placenta (m.)	អន្តរសរីរាង្គមានទីតាំងនៅក្នុងស្បូនភាគខាងលើ ដែលភ្ជាប់ពីម្តាយទៅទារកក្នុងផ្ទៃតាមរយៈទងធ្មិត។ សុកមានមុខងារបញ្ជូនអុកស៊ីហ្សែន សារជាតិអាហារនិងសារធាតុដទៃទៀតទៅចិញ្ចឹមទារក ហើយ បញ្ចេញពីទារកមកម្តាយវិញនូវឧស្ម័នកាបូនិកនិងកាកសំណល់ផ្សេងៗ។ ២. ជាទូទៅ សុកដែលធ្លាក់ចេញពីស្បូនម្តាយក្រោយពេលសម្រាលមានទម្ងន់ ១/៦ នៃទម្ងន់ទារក។

<p>៤៥- ទងសុក/ទងធ្នឹត អ. umbilical cord បារ. cordon ombilical (m.)</p>	<p>អន្តរសរីរាង្គមានសណ្ឋានប្រហាក់ប្រហែលខ្សែពួរដែលតភ្ជាប់ពីធ្នឹតទារកទៅសុក។ នៅក្នុងទងសុកមានសរសៃឈាមពីរបែប មួយជាអាកទែ (artère) នាំឈាមពីសុកទៅទារកនិងមួយទៀតជាវ៉ែន (veine) នាំឈាមពីទារកទៅសុកវិញ។ នៅក្រោយពេលទារកប្រសូតចេញពីផ្ទៃម្តាយ ឆ្មបត្រូវកាត់ផ្តាច់ទងសុកជាចាំបាច់។</p>
<p>៤៦- ភ្នាសទារកក្នុងផ្ទៃ អ. fetal membrane បារ. membrane foetale (f.)</p>	<p>អន្តរសរីរាង្គមួយផ្នែកនៃគភ៌ក្នុងស្បូនមានសណ្ឋានជាស្រោមស្តើង ស្រោបទារកដែលមានពីរស្រទាប់គឺ អាម៉ូស (amnios) និង កូរីយ៉ុង (chorion) ។ ២. ក្នុងករណីមានទឹកភ្លោះច្រើន/អ៊ីដ្រាម៉ូស (hydramnios) ត្រូវពេទ្យត្រូវចោះភ្នាសទារកក្នុងផ្ទៃ ដើម្បីពន្លឿនប្រសូតកម្មតាមផ្លូវធម្មជាតិ។</p>
<p>៤៧- អាម៉ូស អ. amnion/amnios បារ. amnios (m.)</p>	<p>ស្រទាប់ក្នុងនៃភ្នាសទារកដែលអភិវឌ្ឍទៅតាមការរីកធំធាត់របស់ទារកនៅក្នុងផ្ទៃម្តាយ។ ២. នៅពេលប្រសូត អាម៉ូសកើតចេញមកជាមួយនឹងទារក។</p>
<p>៤៨- កូរីយ៉ុង អ. chorion បារ. chorion (m.)</p>	<p>ស្រទាប់ក្រៅនៃភ្នាសទារកដែលអភិវឌ្ឍទៅតាមការរីកធំធាត់របស់ទារកនៅក្នុងផ្ទៃម្តាយ។ ២. អាម៉ូសនិងកូរីយ៉ុងបង្កើតបានជាភ្នាសទារកនៅក្នុងផ្ទៃម្តាយ។</p>
<p>៤៩- ទឹកភ្លោះ អ. amniotic fluid បារ. liquide amniotique (m.)</p>	<p>សារធាតុរាវដែលនៅជុំវិញទារកក្នុងផ្ទៃម្តាយ។ ទឹកភ្លោះមានមុខងារជួយឱ្យទារកមានការធំធាត់និងការពារពីការប៉ះទង្គិចផ្សេងៗ។ ២. ការបែកទឹកភ្លោះជាសញ្ញាមួយនៃការត្រៀមប្រសូត។</p>
<p>៥០- សុកពាំងមាត់ស្បូន/ផ្លាសង់តា ប្រើវិយ៉ា អ. placenta praevia បារ. placenta praevia (m.)</p>	<p>សុកពាំងទីខុសប្រក្រតីនៅផ្នែកខាងក្រោមនៃស្បូន។ ២. សុកពាំងមាត់ស្បូនជាករណីមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត ដោយសារការធ្លាក់ឈាមយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងត្រីមាសទីបីនៃគភ៌។</p>
<p>៥១- ហ្សីណេកូលូស៊ី/ រោគស្ត្រីវិទ្យា អ. gynecology បារ. gynécologie (f.)</p>	<p>វេជ្ជវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីសរីរាង្គបន្តពូជរបស់ស្ត្រីនិងវិធីសាស្ត្រព្យាបាល។ ២. រោគស្ត្រីវិទ្យាបច្ចុប្បន្នកំពុងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់កាត់បន្ថយជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន។</p>
<p>៥២- ប្រសូតវិទ្យា/សម្ពតវិទ្យា អ. obstetrics បារ. obstétrique (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាអំពីគភ៌និងការបង្កើតទារក។ ២. ឆ្មបមានមុខងារសំខាន់ក្នុងការបម្រើផ្នែករោគស្ត្រី និង ប្រសូតវិទ្យា។</p>

<p>៥៣- ប្រសូតិកម្ម អ. child birth/delivery/ parturition បារ. accouchement (m.)/ parturition (f.)</p>	<p>ការសម្រាលទារកនិងឧបសម្ព័ន្ធចេញពីផ្ទៃម្តាយដែលមហាជននិយមហៅថា ការសម្រាលកូនឬការឆ្លងទន្លេ។ ឧ. ជាទូទៅ ថ្ងៃទី២៦៦នៃគីក៍ជាថ្ងៃកំណត់នៃប្រសូតិកម្ម។</p>
<p>៥៤- ប្រសូតិកម្មមិនគ្រប់ខែ អ. premature birth / premature delivery / premature parturition បារ. accouchement prématuré (m.) / accouchement (m.) avant terme (m.)</p>	<p>ការសម្រាលទារកដែលនៅមានជីវិតនិងឧបសម្ព័ន្ធចេញពីផ្ទៃម្តាយមុនកាល កំណត់។ ឧ. ប្រសូតិកម្មមិនគ្រប់ខែច្រើនកើតឡើងនៅចន្លោះសប្តាហ៍ទី៣៥ និង ៣៦នៃ គីក៍ ដែលវិទ្យាសាស្ត្របច្ចុប្បន្នអាចសង្គ្រោះជីវិតទារកបាន១០០ភាគរយ។</p>
<p>៥៥- ទារកមិនគ្រប់ខែ អ. premature infant បារ. enfant prématuré(m.)</p>	<p>ទារកមានជីវិតធម្មតាដែលកើតមុនរយៈពេល៣៧សប្តាហ៍ ហើយ មានទម្ងន់ក្រោម ២ ២០០ក្រាម។ ទារកមិនគ្រប់ខែត្រូវតែទទួលការចិញ្ចឹមដោយសិប្បនិម្មិតតាម ការកំណត់របស់គ្រូពេទ្យឯកទេស។</p>
<p>៥៦- ប្រសូតិកម្មពិបាក អ. dystocic delivery បារ. accouchement dystocique (m.)</p>	<p>ការសម្រាលទារករបស់ស្ត្រីមានគីក៍តាមផ្លូវធម្មជាតិ ដោយពិបាកឬមិនរួច បណ្តាល មកពីត្រភាកម្តាយចង្អៀត ឬ មកពីទារកមានក្បាលធំពេក ដែលចាំបាច់ទាមទារ ឱ្យគ្រូពេទ្យដោះស្រាយតាមបច្ចេកទេសជំនាញ។</p>
<p>៥៧- គីក៍គ្រប់ខែ អ. pregnancy in term បារ. grossesse (f.) à terme (f.)</p>	<p>គីក៍ដែលមានអាយុជាមធ្យម៩ខែ១០ថ្ងៃ រាប់ចាប់ពីថ្ងៃបាត់រដូវរហូតដល់ថ្ងៃ សម្រាល។ ឧ. គីក៍គ្រប់ខែអាចលើសឬខ្លះ២សប្តាហ៍នៃអាយុរបស់គីក៍។</p>
<p>៥៨- គីក៍ចាស់ខែ អ. prolonged pregnancy / postterm pregnancy បារ. grossesse prolongée (f.)</p>	<p>គីក៍ដែលមានអាយុលើសពី៤២សប្តាហ៍ គឺមានរយៈពេលវែងជាងគីក៍គ្រប់ខែ ធម្មតា។ ឧ. ស្ត្រីមានគីក៍ចាស់ខែចាំបាច់ត្រូវទៅពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យ ឯកទេសសម្ភព ដើម្បីចៀសវាងគ្រោះថ្នាក់នៅពេលសម្រាល។</p>
<p>៥៩- គីក៍ក្រៅស្បូន អ. ectopic pregnancy បារ. grossesse ectopique (f.) / rossesse extra-utérine (f.)</p>	<p>គីក៍ដែលតាំងទីនៅក្នុងដៃស្បូន (trompe de fallope) កន្សោមស្បូន (ovaire) ឬ ឆិទ្ធុដ្ឋានពោះ (cavité péritonéale) ។ ឧ. ស្ត្រីមានគីក៍ត្រូវទៅពិនិត្យផ្ទៃពោះឱ្យបានទៀងទាត់តាមកាលកំណត់របស់គ្រូ ពេទ្យឯកទេសសម្ភព ដើម្បីចៀសវាងគ្រោះថ្នាក់ក្នុងករណីមានគីក៍ក្រៅស្បូន។</p>
<p>៦០- អត្រាមរណៈ អ. mortality rate បារ. taux (m.) de mortalité (f.)</p>	<p>ចំនួនមនុស្សស្លាប់ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសឬតំបន់ណាមួយតាមឯកតា ភាគរយ ភាគពាន់ ឬ ភាគលាន ក្នុងរយៈពេលណាមួយ។ ឧ. អត្រាមរណៈជាស្តង់ដារសម្រាប់វាស់កម្រិតបច្ចេកទេសសុខាភិបាលនៃប្រទេស ឬតំបន់ណាមួយ។</p>

II.២.៥- អក្ខរាវិរុទ្ធនិទ្ធិអំណាចស្នើដោយវិទ្យាស្ថានភាសាជាតិ

វិទ្យាស្ថានភាសាជាតិនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជាបានស្នើមកក.ជ.ក.ខ.ឱ្យជួយកំណត់សូអាននៃពាក្យ «សិទ្ធិ» និង ពាក្យ «ប្រយុទ្ធ»។

ក្រោយពីបានជជែក ពិភាក្សា ផ្តល់យោបល់គ្នាទៅវិញទៅមកយ៉ាងល្អិតល្អន់ទៅលើសំណើរបស់វិទ្យាស្ថានខាងលើនេះរួចមក អង្គប្រជុំរបស់ក.ជ.ក.ខ.បានអនុម័តឱ្យអានពាក្យ «សិទ្ធិ» ថា [សិស្ស] ហើយ អានពាក្យ «ប្រយុទ្ធ» ថា [ប្រយុត្ត] តាមវចនានុក្រមខ្មែររបស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត។

III- សំណួរនិងចម្លើយ

សំណួរតាមអ៊ីមែលរបស់លោក Narith Kh

Subject : ចម្ងល់

From: Narith Kh (khnarith@yahoo.com)

T0: info@nckl.gov.kh

Date: Wednesday, May 14, 2014 8:34 AM

សូមគោរពជូនគណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរជាទីគោរព
 នេះជាលើកដំបូង ដែលខ្ញុំបានបើក អ៊ុនធឺណិត ជួបនឹងការអាន សរសេរ
 និងការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ប៉ុន្តែមកដល់ពេលនេះ ខ្ញុំសង្កេតឃើញថា ពិធីករ
 ពិធីការិនី និងអ្នកអានព័ត៌មាននៅតាមស្ថានីយ៍វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍មួយចំនួន អានពាក្យ «កម្ពុជា»
 នៅតែអាន «កំ ពុ ជា» នៅឡើយ មិនដឹងអ្នកទាំងនោះបានទទួលការណែនាំ ឬក៏នៅឡើយ
 ក៏មិនដឹង។ ក្រៅពីនេះ ខ្ញុំសូមសួរពាក្យមួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- អាសយដ្ឋាន ៖ ហេតុអ្វីក៏គ្មានសំយោគសញ្ញា បើយើងអានថា សៃ
- សព្វ ៖ ហេតុអ្វីក៏គ្មានសំយោគសញ្ញា បើយើងអានថា សាប់ ព្រោះយើងអានតាមភាសាខ្មែរ
 មិនមែនអានតាមបាលីឯណា?

សូមលោកជួយបកស្រាយបំភ្លឺដល់ខ្ញុំបាទ តាមរយៈសារនេះវិញផង។

គួរពុំគួរ សូមអភ័យទោស។

សូមជាតិខ្មែរ ភាសាខ្មែរ រីកចម្រើន និងចិតនៅជាអមតៈ។

From : info@nckl.gov.kh
To : khnarith@yahoo.com

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.)

គោរពជូន

លោក < khnarith@yahoo.com >

ជាជំនួយ ក.ជ.ក.ខ.សូមលោកអភ័យទោសចំពោះការយឺតយ៉ាវក្នុងការឆ្លើយតប ដោយផ្នែក
បោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាលមិនបានបើកអ៊ីមែលនិងគេហទំព័រឱ្យបានញឹកញាប់ ហើយ
នេះគឺមកពីក.ជ.ក.ខ.មិនសូវបានទទួលសំណួរពីសាធារណជន។

ចំពោះសំណួររបស់លោក ក.ជ.ក.ខ.សូមឆ្លើយដូចតទៅ ៖

- (១)- កាលពីពីរឆ្នាំមុន ក.ជ.ក.ខ.បានធ្វើសិក្ខាសាលាមួយ ជាមួយនឹងក្រសួងព័ត៌មាន ដោយ
បានអញ្ជើញ ពិធីការ, ពិធីការនី, អ្នកសារព័ត៌មាន មួយចំនួនពី វិទ្យុ, ទូរទស្សន៍, សារព័ត៌-
មាន ដែលមាននៅប្រទេសកម្ពុជា ឱ្យចូលរួម (មួយចំនួន ពីព្រោះអ្នកឯទៀតត្រូវនៅ
បម្រើការនៅកន្លែងធ្វើការរបស់គេ) ។ ហេតុដែលអ្នកខ្លះអាន [កំ-ពុ-ជា-] ជាការគួរ
ឱ្យស្តាយ ប៉ុន្តែកំហុសនេះមិនខុសអ្វីពីកំហុសរបស់សិស្សក្នុងថ្នាក់មួយ ដែលនិយាយ/
សរសេរខុសហើយខុសទៀត ទោះបីគ្រូបានកែម្តងឬពីរដងមកហើយក្តី។ យើងសង្ឃឹម
ថា យូរៗទៅកំហុសនេះនឹងត្រូវបានកម្ចាត់ (ក.ជ.ក.ខ.នឹងព្យាយាមកែតម្រូវនៅរាល់
ឱកាសដែលខ្លួនមាន) ។
- (២)- ពាក្យ *អាសយដ្ឋាន* ត្រូវបានវចនានុក្រមប្រាប់ឱ្យអានដូចនេះ ៖ [- សៈយ៉ាត់-ហាន]
គឺមិនមែន [- សៃ -] ទេ : ដូច្នេះលោកមិនប្រើសំយោគសញ្ញាទេ។
- (៣)- ចំពោះពាក្យ *សព្វ* សូមលោកអានកំណត់ហេតុនៃសម័យប្រជុំរបស់ ក.ជ.ក.ខ.ជា PDF
ដែលមានជូនភ្ជាប់ជាមួយ¹។

សូមលោកទទួលការគោរពរាប់អានដ៏ស្មោះពី ក.ជ.ក.ខ.។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃពុធ ទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤

ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល

សេ ឆឿន

¹ កំណត់ហេតុនេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅលោក ណារិទ្ធ ដូចមានសេចក្តីក្នុងចម្លើយទៅគាត់ ប៉ុន្តែ ក្នុងព្រឹត្តិបត្ររបស់យើង
យើងដាក់រំលេចកំណត់ហេតុនេះនៅក្នុងសមិទ្ធផលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរវិញ។

សំណួរតាមអ៊ីមែលរបស់លោក ស៊ុយ ស៊ីរ៉ាដេត

Subject : www.nckl.gov.kh: ការយល់ដឹងអំពីភាសាខ្មែរ

From: ស៊ុយ ស៊ីរ៉ាដេត (suy.siradeth@gmail.com)

To: info@nckl.gov.kh

Date: Wednesday, May 14, 2014 8:34 AM

នេះជាអ៊ីមែលសាកសួរមួយច្បាប់តាមរយៈ <http://www.nckl.gov.kh/> ពី៖
ស៊ុយ ស៊ីរ៉ាដេត <suy.siradeth@gmail.com>

តើពេលណាទើបអក្សរខ្មែរអាចមានជាសម្លេង
សម្រាប់អានដែលអាចឮសូរបានដូចភាសារបស់ប្រទេសមួយចំនួន?
តើគេហទំព័រនេះនឹងមានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់វចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃដែរឬទេ?
តើគួរតែថែមពាក្យថ្មីទៅក្នុងវចនានុក្រមដែលមានស្រាប់ដែរឬទេ?

សូមអរគុណ

ពីខ្ញុំបាទ ស៊ុយ ស៊ីរ៉ាដេត

From : info@nckl.gov.kh
To : suy.siradeth@gmail.com

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.)

គោរពជូន

លោក ស៊ុយ ស៊ីរ៉ាដេត

< suy.siradeth@gmail.com >

ជាដំបូង ក.ជ.ក.ខ.សូមលោកអភ័យទោសចំពោះការយឺតយ៉ាវក្នុងការឆ្លើយតប ដោយផ្នែកបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាលមិនបានបើកអ៊ីមែលនិងគេហទំព័រឱ្យបានញឹកញាប់ ហើយ នេះគឺមកពី ក.ជ.ក.ខ.មិនសូវបានទទួលសំណួរពីសាធារណជន។

ចំពោះសំណួររបស់លោក ក.ជ.ក.ខ.សូមឆ្លើយដូចតទៅ ៖

- (១)- ដើម្បីដាក់សំឡេងអានសម្រាប់ពាក្យនីមួយៗនៃវចនានុក្រមខ្មែរ គេត្រូវធ្វើវចនានុក្រមក្រដាស ឱ្យទៅជាវចនានុក្រមអេឡិកត្រូនិកសិន។ កិច្ចការនេះត្រូវបានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យធ្វើរួចហើយ។ នៅដំណាក់កាលទី២ ស្ថាប័ននេះអាចដាក់សំឡេងអានបាន ប៉ុន្តែនេះជាសិទ្ធិនិងការកិច្ចរបស់ គេ។ ក.ជ.ក.ខ.មិនអាចយកកិច្ចការរបស់គេមកធ្វើទេ ៖ យើងគ្រាន់តែអាចជំរុញឱ្យគេឆ្លងទៅ ដំណាក់កាលទី២ក្នុងកិច្ចការរបស់គេ។ ចំពោះយើងវិញ យើងមានការកិច្ចផ្សព្វផ្សាយ តាម ព្រឹត្តិបត្ររបស់យើង នូវអំណាននៃពាក្យមួយចំនួន ដូចជា ៖ *ប្រពៃណី* [- នី] (មិនមែន [- នៃ] ទេ), *កម្ពុជា* [កំម-ពុ ជា] (មិនមែន [កំពុជា] ទេ), ។ល។
- (២)- ដើម្បីបង្ហោះវចនានុក្រមខ្មែរតាមគេហទំព័ររបស់ក.ជ.ក.ខ. យើងត្រូវសុំអនុញ្ញាតពីពុទ្ធសាសន- បណ្ឌិត្យសិន។ ប៉ុន្តែគួរបញ្ជាក់ដែរថា ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ (ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ) និង ក.ជ.ក.ខ. អាចបង្ហោះវចនានុក្រមស្របគ្នាបាន (បើស្ថាប័ននេះឯកភាព) ។
- (៣)- វចនានុក្រមខ្មែរ បោះពុម្ពចេញជិត៥០ឆ្នាំហើយ មានប្រហែលពីរម៉ឺនពាក្យ។ វិទ្យាស្ថានភាសាជាតិ នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា (ក្រោមការដឹកនាំរបស់អតីតប្រធាន គឺបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ឡុង សៀម**) បានបោះពុម្ពផ្សាយវចនានុក្រមអក្ខរាវិទ្ធនៅឆ្នាំ២០០៥ ដែលមានជាងបួនម៉ឺនពាក្យ ៖ ដូច្នេះ វចនានុក្រមចេញលើកក្រោយ ត្រូវតែបញ្ចូលពាក្យថ្មីៗ ដោយខានមិនបាន។

សូមលោកទទួលការគោរពរាប់អានដ៏ស្មោះពី ក.ជ.ក.ខ.។

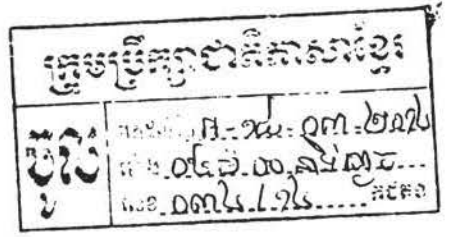
ភ្នំពេញ ថ្ងៃពុធ ទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤

ជ.ប្រធាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ & ត.ប.
ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល

សេ ឡឿន

**IV- លិខិតទាក់ទងនឹងការថ្វាយ ការជូន
ព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ និង សន្តានុក្រម
នៃភាសាវិទ្យានិងអក្សរសិល្ប៍ និង
សន្តានុក្រមនៃឈ្មោះប្រទេសនិងរាជធានី/រដ្ឋធានី**

សម្តេចព្រះអភិសិទ្ធិសុភមង្គលមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួន ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈបណ្ឌិត្យុត្តិកនិកាយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សូមចំរើនពរ
ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រ៉ាំ ម៉ុង
ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

អាត្មាភាពបានទទួលរួចហើយនូវសៀវភៅ ចំនួន៤ ក្បាល សៀវភៅព្រឹត្តិបត្រលេខ៥របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ភ.ខ.)
ដែលឯកឧត្តម បានចាត់ឱ្យនាំមកថ្វាយអាត្មាភាព នៅថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៤ នាវត្តបុប្ផធម្មយុត្ត សង្កាត់ ចតុមុខ ខណ្ឌដូនពេញ
រាជធានីភ្នំពេញ ។

អាត្មាភាពសូមថ្លែងនូវអំណរគុណនិងកតញ្ញាធម៌យ៉ាងជ្រាលជ្រៅជាទីបំផុតជូនចំពោះ **ឯកឧត្តម** ដែលបានប្រឹងប្រែង ព្យាយាម
ធ្វើឱ្យកើតមានឡើង ដើម្បីជាចំណែកក្នុងការទ្រទ្រង់លើកកម្ពស់ភាសាខ្មែរជាតិយើង នៅកម្ពុជាក៏ដូចជាមាននៅទូទាំងសាកលលោក
ដែលជនជាតិខ្មែរយើងអាស្រ័យនៅ ។

អាត្មាភាពសូមជូនពរឯកឧត្តម **បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រ៉ាំ ម៉ុង** សូមបានប្រកបដោយព្រះពុទ្ធពរ គឺ **អាជ្ញ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ**
កំបីឃ្លាងឃ្លាតឡើយ ។

បួន ត្រី

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ	
ចល	មកដល់ថ្ងៃពុធ ០៥ ខែ មីនា ២០១៤ រោង... ១៦ ម៉ោង ០៧ ៣៥ ១៥ លេខ... ០២៥/១៦... គ.ជ.ត

ឆ្លើយតប

ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ ហ៊ុន ម៉ល់ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ

ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ជាទីស្រឡាញ់រាប់អាន

ជាបឋម ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដោយក្តីសោមនស្សរីករាយចំពោះឯកឧត្តមបណ្ឌិត ដែលបានផ្ញើជូនខ្ញុំ នូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ និងសទ្ទានុក្រមភាសាវិទ្យានិងអក្សរសិល្ប៍ និងសទ្ទានុក្រមសម្គាល់ឈ្មោះប្រទេស និងរាជ/រដ្ឋធានី ដើម្បីជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ខ្ញុំសិក្សា ត្រិះរិះពិចារណា ស្វែងយល់ ព្រមទាំងតម្កល់ក្នុងបណ្ណាល័យគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ ប្រើប្រាស់តាមតម្រូវការនៅថ្ងៃមុខ ។

តបចំពោះសមានចិត្ត និងការខិតខំព្យាយាមស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងចងក្រងនូវ សទ្ទានុក្រម រាជធានី/រដ្ឋធានី និងបច្ចេកសព្ទ ភូមិវិទ្យា ខ្មែរ-បារាំង-អង់គ្លេស ដែលជាមូលបទគន្លឹះ និងមានអត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ ផងនោះ ខ្ញុំសូមថ្លែងនូវការកោតសរសើរដោយសុទ្ធចិត្ត និងសូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូន ចំពោះឯកឧត្តមបណ្ឌិត ព្រមទាំងក្រុមគ្រួសារ សូមបានសមប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ៖ **អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ** កុំបី ឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមឯកឧត្តមបណ្ឌិត ទទួលនូវក្តីស្រឡាញ់រាប់អានដ៏ជ្រាលជ្រៅពីខ្ញុំ ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

ហ៊ុន សែន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
នាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅ
លេខ ៖ ៧២ មចទ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ	
ច្បាប់	មកដល់ថ្ងៃ ៣-១១-២០១៤ លេខ ០៧៧ ត.ជ.ក.ខ លេខ ០២៧/១៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

គោរពជូន

ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

កម្មវត្ថុ ៖ សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ។

សេចក្តីដូចមានចែងក្នុងកម្មវត្ថុខាងលើ សូមឯកឧត្តមមេត្តាជ្រាបថា ខ្ញុំបានទទួលលិខិតលេខ ០៣៣/១៤ កជកខ/បជប ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដែលក្នុងនោះមានព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ ឆ្នាំ២០១៣ ចំនួន ០២ក្បាល។ ព្រឹត្តិបត្រទាំងនេះបានតម្កល់ទុកក្នុងបណ្ណាល័យនៃនាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅសម្រាប់ផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យមន្ត្រីប្រើប្រាស់ជាឯកសារយោង។

តាងនាមនាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅ និងក្នុងនាមខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ ខ្ញុំសូមឯកឧត្តមទទួលសេចក្តីថ្លែងអំណរគុណដ៏ស្មោះអស់ពីចិត្តនូវព្រឹត្តិបត្រ ដ៏មានតម្លៃនេះ។

សូមឯកឧត្តមប្រធានទទួលនូវការគោរពពីខ្ញុំ

ប្រធាននាយកដ្ឋានមធ្យមសិក្សាចំណេះទូទៅ

ហ៊ីង ហៀងហុក

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ

ប័ណ្ណ មកដល់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
 ទៅ លេខ ០៧៧ ចុះថ្ងៃទី ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៤
 លេខ ០៧៧ ចុះថ្ងៃទី ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៤

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
 Kingdom of Cambodia
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
 Nation Religion King

ក្រសួងទំនាក់ទំនងរវាងមជ្ឈមណ្ឌលសភា-ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច
 Ministry of National Assembly-Senate Relations and Inspection

លេខ : **១៥៦/១៤** ទ.រ.ព.អ.ប រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ ៧ ឆ្នាំ ២០១៤

ជម្រាបជូន
ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ

ឯកឧត្តម ជាទីរាប់អាន !

ខ្ញុំបានទទួលរួចហើយនូវលិខិតលេខ ១២៩/១៤ កជកខ/បផប ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤ និងព្រឹត្តិបត្រលេខ២០៥ ឆ្នាំ២០១៣ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ចំនួន ០៤ច្បាប់ ប្រកបដោយបច្ចេកសព្ទថ្មីៗដ៏មានអត្ថន័យ និងខ្លឹមសារ ក្បោះក្បាយ ច្បាស់លាស់ ដែលស្នើដោយគណៈកម្មការនីមួយៗ។

ខ្ញុំយល់ថា ព្រឹត្តិបត្រនេះពិតជាមានសារសំខាន់ណាស់សម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ព្រោះបានរួមចំណែកក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងកាសាខ្មែរ ដើម្បីឲ្យការប្រើប្រាស់កាសាខ្មែរ មានលក្ខណៈឯកភាពគ្នាទូទាំងប្រទេស។

ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការកោតសរសើរ ចំពោះ ឯកឧត្តម ថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីរាជការទាំងអស់នៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងតាក់តែងចងក្រងព្រឹត្តិបត្រនេះឡើង ទុកជាប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រទេសជាតិ និងកុលបុត្រ កុលជីតាខ្មែរជំនាន់ក្រោយ បានស្វែងយល់ និងសិក្សារៀនសូត្រ។

ក្រសួងនឹងធ្វើការផ្សព្វផ្សាយព្រឹត្តិបត្រនេះ ជូនថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីរាជការក្រោមឱវាទ បានយល់ដឹង និងប្រើប្រាស់កាសាខ្មែរឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ទាំងអត្ថន័យ ខ្លឹមសារ និងអក្ខរកិរិយា។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជូន ឯកឧត្តម ថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីរាជការទាំងអស់ នៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ សូមទទួលបាននូវសុខភាពល្អបរិបូណ៌ និងប្រកបដោយពុទ្ធពរ បួន ប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូម **ឯកឧត្តម** ទទួលនូវការរាប់អានដ៏ជ្រាលជ្រៅពីខ្ញុំ។

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រ.រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទំនាក់ទំនងរវាងមជ្ឈមណ្ឌលសភា-ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច
អធិការ

ឌុច សុវណ្ណារី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ	
ចល	មកដល់ថ្ងៃសុក្រ ១៧/១២/២០១៣ ម៉ោង ០៨:២៥ ព្រឹក ភ្នំពេញ លេខ ០២៩.១៣៣ គណៈ

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
សាលាក្រុមប្រឹក្សាជាតិ
លេខ ១២៤ ស.រ.រ

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣

នាយកសាលាក្រុមប្រឹក្សាជាតិ
សូមគោរពជូន
ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រំ ម៉ង់ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

កម្មវត្ថុ ៖ សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្នុងនាមថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីសាលា ព្រមទាំងសាស្ត្រាចារ្យ សិស្ស និងកម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ និងមជ្ឈមណ្ឌលអស់នៃសាលាក្រុមប្រឹក្សាជាតិ ខ្ញុំបាទសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ដែលបានផ្តល់នូវព្រឹត្តិបត្រលេខ ៤ ឆ្នាំ ២០១២ ចំនួន ៣ ច្បាប់ និងកូនសៀវភៅសម្រេចពាក្យដែលសរសេរជាមួយ "ណ" ឬជាព្យាង្គតម្រួត (មិនសរសេរជាមួយ "ន") និងពាក្យដែលសរសេរជាមួយ "ឡ" ឬជាព្យាង្គតម្រួត (មិនសរសេរជាមួយ "ល") ចំនួន ២០ ក្បាល ដែលបានចងក្រងនិងបោះពុម្ពផ្សាយដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដល់សាលាក្រុមប្រឹក្សាជាតិ។

សៀវភៅទាំងពីរមុខនេះ ត្រូវបានបែងចែកទៅមន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធ និងរក្សាទុកនៅក្នុងបណ្ណាល័យនៃសាលាក្រុមប្រឹក្សាជាតិ ដើម្បីជាឧបករណ៍សិក្សាស្រាវជ្រាវសម្រាប់សាស្ត្រាចារ្យ សជៈការិក សិស្ស និងកម្មសិក្សាការីក៏ដូចជាក្លែងផ្សេងៗទៀត អាចសិក្សាស្វែងយល់អំពីអត្ថន័យនៃការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរឲ្យកាន់តែសុក្រិតសំដៅអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព ក៏ដូចជាស្ថាប័នឲ្យកាន់តែប្រសើរ តាមរយៈតួនាទីគន្លឹះរបស់មន្ត្រី និងអនាគតមន្ត្រីរាជការសាធារណៈបន្ថែមទៀត។

ក្នុងនាមថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីសាលា ព្រមទាំងសាស្ត្រាចារ្យ សិស្ស និងកម្មសិក្សាការីទាំងអស់ ខ្ញុំបាទសូមប្រសិទ្ធិពរជ័យ បរសួស្តី មហាប្រសើរ ជូនឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ និងសហការីទាំងអស់ ទទួលបានជោគជ័យគ្រប់ការកិច្ចការងារ និងជួបប្រទះតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

សូម ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់។

ស៊ី ម៉ង់

ព្រឹទ្ធសភា
អគ្គលេខាធិការរដ្ឋាន
អគ្គនាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ
បន្ទាយល័យ
 លេខ: ៣០/០៤-១៣/អ.ព.ស/ប.ណ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ
ចល មកដល់ថ្ងៃសុក្រ/២៤/៧/២០១៣
 ម៉ោង ០៩:០០ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
 លេខ ០៣៤/១៣..... គ.ជ.គ

លិខិតផ្តួចផ្តើមការងារ

បណ្ណាល័យព្រឹទ្ធសភា មានកិត្តិយសសូមផ្តើមអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅគោរពជូនចំពោះ
ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រំ ម៉ល់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ ដែលបានផ្តល់ព្រឹត្តិបត្រ
 លេខ៤ របស់ ក ជ ក ខ ចំនួន០៤ច្បាប់ និងកូនសៀវភៅសម្រាប់ពាក្យ ចំនួន២០ក្បាល ដើម្បីតម្កល់ក្នុង
 បណ្ណាល័យសម្រាប់សមាជិក សមាជិកាព្រឹទ្ធសភា មន្ត្រីរាជការ និស្សិត សិស្ស និងសាធារណជនទូទៅ
 សិក្សាស្រាវជ្រាវ ។

នាងខ្ញុំសង្ឃឹម និងជឿជាក់ថា **ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ** នឹងបន្តជួយផ្តល់សៀវភៅ
 ព្រឹត្តិបត្រ ទស្សនាវដ្តី និងឯកសារថ្មីៗបន្ថែមទៀត ដើម្បីជាប្រយោជន៍ក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សក្នុង
 ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

សូម **ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ** ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ អំពីនាងខ្ញុំ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី០៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣
ប្រធានបន្ទាយល័យ

Kedarith

កែវ ចន្ទារិទ្ធ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

ប៊ិច

មកដល់ថ្ងៃទី ២៤/១២/២០១៣
 ម៉ោង ១៩:៥៥ ល.នាទី ១៧:០០...
 លេខ ០៣៧ ន/១៣... គ.ជ.ប

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
គណៈមេធាវី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

- ប្រធានគណៈមេធាវី**
មេធាវី ប៊ុន ហុន
ក្រុមប្រឹក្សាគណៈមេធាវី
- ១-មេធាវី ធី ចូនកា
 - ២-មេធាវី កែត ជា
 - ៣-មេធាវី ហាក់ សៀកលី
 - ៤-មេធាវី ប័ន្ទ វិចិត្រ
 - ៥-មេធាវី មេន ម៉េនហាង
 - ៦-មេធាវី ខុន ខុន
 - ៧-មេធាវី លី ប័ន្ទគុណ
 - ៨-មេធាវី តេ ប័ន្ទនា
 - ៩-មេធាវី ចិត សុភា
 - ១០-មេធាវី ពេជ្រ សុវិហា
 - ១១-មេធាវី គង់ ឌីលីន
 - ១២-មេធាវី យុន គាន់ត
 - ១៣-មេធាវី លីម ធួន្តា
 - ១៤-មេធាវី សុក ស៊ីវាន់ណា
 - ១៥-មេធាវី ស្រី គីមយុ
 - ១៦-មេធាវី កុយ ខាម
 - ១៧-មេធាវី ឌុន ធីន្ទ
 - ១៨-មេធាវី គីម វាសនា
 - ១៩-មេធាវី សុស សាឃើន
 - ២០-មេធាវី ខុន មករា
 - ២១-មេធាវី លីម អេនតេន
 - ២២-មេធាវី ហុន គីមសុខ
 - ២៣-មេធាវី ឯក មាណា
 - ២៤-មេធាវី ឡុន ជារី
 - ២៥-មេធាវី សុខ ចាន់ថន
 - ២៦-មេធាវី ស សុភា
 - ២៧-មេធាវី លេង ប៊ុន

លេខ : ៣៧១៧ / គ.ម/១៣

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ហ្វូ ម៉ែល
ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

កម្មវត្ថុ: ថ្លែងអំណរគុណចំពោះការផ្តល់ជូននូវព្រឹត្តិបត្រ និងកូនសៀវភៅ។

សេចក្តីដូចមានចែងក្នុងកម្មវត្ថុខាងលើ ខ្ញុំសូមគោរពជម្រាបជូនឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យមេត្តាជ្រាបថា៖ គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សូមធ្វើការកោតសរសើរដោយស្មោះអស់ពីចិត្តចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ និងសហការី ដែលបានស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងព្រឹត្តិបត្ររបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.) និងកូនសៀវភៅនៃសម្រងពាក្យដែលសរសេរជាមួយ “ណ” (មិនសរសេរជាមួយ “ន”) និងពាក្យដែលសរសេរជាមួយ “ឡ” ឬ ជាព្យាង្គតម្រុត (មិនសរសេរជាមួយ “ល”)។ លើសពីនេះទៀត ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ក៏ដូចជា ក.ជ.ក.ខ. ទាំងមូលដែលបានឧបត្ថម្ភព្រឹត្តិបត្រលេខ ៤ របស់ ក.ជ.ក.ខ. និងកូនសៀវភៅនេះជូនគណៈមេធាវីចំនួន ២០ ក្បាល ដើម្បីរក្សាទុកក្នុងបណ្ណាល័យនៃគណៈមេធាវី ប្រយោជន៍ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ និងបម្រើដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់សិស្ស-និស្សិត និងអ្នកអាន-អ្នកសិក្សាទាំងអស់។

ជាថ្មីម្តងទៀត តាមនាមរបស់ខ្ញុំផ្ទាល់ និងគណៈមេធាវីទាំងមូល ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណ ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ និងសហការី ក្នុងការចូលរួមចំណែកបម្រើដល់វិស័យអក្សរសាស្ត្រខ្មែរយើង នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ គណៈមេធាវីសូមវាយតម្លៃខ្ពស់ដល់ការចែករំលែកនេះព្រមទាំងសង្ឃឹម និងជឿជាក់ថា ឯកឧត្តមប្រធាន និងបន្តកិច្ចសហការ និងការចែករំលែកនេះបន្តទៀតដើម្បីឱ្យការអភិវឌ្ឍ និងការអភិរក្ស ភាសាខ្មែរអាចនឹងបន្តរហូតដល់ជំនាន់ក្រោយៗទៀត។

សូម ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំ

ប្រធាន

មេធាវី ប៊ុន ហុន

អគារស្ថិតនៅក្នុងផ្លូវលេខ ១១២៩ និងផ្លូវលេខ ១៩៣០ សង្កាត់ភ្នំពេញថ្មី ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ ១១៥៨៧, ទូរស័ព្ទ: (៨៥៥-២៣) ៨៦៤ ០៧៨
 ទូរសារ: (៨៥៥-២៣) ៨៦៤ ០៧៦, E-mail: info@bakc.org.kh, website: www.bakc.org.kh

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
លេខ: ៩៤៧ អយក. ៧២

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ	
ចល	មកដល់ថ្ងៃ អ-១១-៣៣-២០១៤... ម៉ោង ០៩:០០នាទី ព្រឹក... លេខ ០២៤.១៦..... ក៧៧១

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤

សូមគោរពជូន
ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ ព្រំ ម៉ែល់
ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

កម្មវត្ថុ ៖ សំណើសុំព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ(ក.ជ.ក.ខ) ចំនួនបួន(០៤)ច្បាប់ ។
យោង ៖ លិខិតលេខ ១១១/១៤ កជកខ/បដបចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ។

សេចក្តីដូចមានចែងក្នុងកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំមានកិត្តិយសសូមគោរពជម្រាបជូនឯកឧត្តមប្រធាន មេត្តាជ្រាបថា ៖ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានទទួលរួចហើយនូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដែលបានផ្ញើមកក្រសួង ដើម្បីជាឯកសារ និងផ្សព្វផ្សាយបន្តដល់អង្គការក្រោមឱវាទ ។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះឯកឧត្តមប្រធាន ដែលបានផ្ញើនូវព្រឹត្តិបត្រនេះ និងសូមសម្តែងនូវការកោតសរសើរដ៏ស្មោះ ចំពោះក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ដែលបានខិតខំចងក្រងនូវស្នាដៃដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ ។ ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា អាចមានលទ្ធភាព ផ្សព្វផ្សាយបន្តដល់គ្រប់អង្គការយុវជនក្រោមឱវាទ ខ្ញុំសូមស្នើឯកឧត្តមប្រធាន មេត្តាផ្តល់នូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ ចំនួនបួន(០៤) ច្បាប់បន្ថែម ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សូមឯកឧត្តមប្រធានមេត្តាពិនិត្យ និងសម្រេចដោយក្តីអនុគ្រោះ ។
សូមឯកឧត្តមប្រធាន មេត្តាទទួលនូវការកិត្តិយសខ្ពស់ពីខ្ញុំ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

បណ្ឌិត ហង់ ជួន ណារ៉ុន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

អាសយដ្ឋាន : មហាវិថីសហព័ន្ធស្ប៊ី សង្កាត់កាកាប ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ

National Council of Khmer Language

Conseil National de la Langue Khmère

គេហទំព័រ : www.nckl.gov.kh, ទូរសព្ទ : ០១២ ៤៧៣ ៧០១, ០១២ ៩០៦ ៥៨៥, ០៩២ ៨៩២ ៣៤៣ ទូរសារ : ០២៣ ៨៦៦ ២០៧, អ៊ីមែល : info@nckl.gov.kh

លេខ: ១៤៧/១៤ ឆ.កខ.បដប

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃ ពុធ ទី២៦ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៤

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.)

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា

កម្មវត្ថុ : ការគោរពជូននូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥របស់ ក.ជ.ក.ខ. ចំនួន៤ច្បាប់បន្ថែម

យោង : លិខិតលេខ ៩៤៧ អយក.រប ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា

ដូចសេចក្តីដែលមានចែងក្នុងកម្មវត្ថុ ខ្ញុំមានកិត្តិយសជូនឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ចំនួន៤ច្បាប់បន្ថែមតាមសំណើរបស់ឯកឧត្តម ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសូមជម្រាបឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីថា ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរបានជូនព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ ចំនួនពីរច្បាប់ដល់គ្រប់អគ្គនាយកដ្ឋាននិងនាយកដ្ឋានក្រោមឱវាទក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា រួចហើយ។

សូមឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីមេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ស្មោះពីខ្ញុំ។

ជូនភ្ជាប់ជាមួយ : នូវព្រឹត្តិបត្រលេខ៥ ឆ្នាំ២០១៣ របស់ ក.ជ.ក.ខ.ចំនួន៤ច្បាប់។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

Commitment to Meritocracy

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Commitment to Excellence

លិខិតផ្តល់វេលារក្សានា

សូមផ្តល់អំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់បុគ្គលិកព្រះ

ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ត្រី ឆ័ល់ ប្របាណក្រឹម ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា

ប្រល	ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា
មរណវត្សៈ ២៧/១១/២០១៤	
លេខ: ១១.៧០១.៧១៧	
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	
ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែ ១១ ឆ្នាំ ២០១៤	

ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភសៀវភៅព្រឹត្តិបត្រក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាខ្មែរចំនួន៤ឃុំ និងឯកសារជំនួយចំនួន២០០ក្បាល សម្រាប់ដាក់តម្កល់
ទុកជាឯកសារស្រាវជ្រាវ ក្នុងន័យមនោសញ្ចេតនា ប្រកបទៅដោយឧត្តមភាពខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតជួយដល់សកានិស្សិតយើងខ្ញុំ ។ សកានិស្សិតនៃ
សាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ សូមប្រសិទ្ធពរនិងជូនពរ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ មានសុខភាពល្អ ប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ កម្លាំងកាយពលមាំមួន និង
ព្រមដោយពុទ្ធពរទាំងឡាយឯប្រកាសក៏អោយ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈ កុំបីមានចន្លោះឡើយ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤

ប្រធានគណៈកម្មាធិការកម្មវិធីវប្បធម៌

ឡូ គុណ

ហឺញ៉ា ឈិន សីហា

លេខ៦ បោះពុម្ពចំនួន២ ០០០ច្បាប់
បោះពុម្ពនៅរោងពុម្ព ខេ ធី បែកព័ណ
ផ្ទះលេខ១២B ផ្លូវ៣០៨ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ